

Jaarverslag 2020

Inhoudsopgave

1. Kerncijfers	3
2. Bestuursverslag	4
2.1 Kernwaarden, missie, visie en strategie	6
2.2 Organisatie en governance	8
2.3 Het bestuur in 2020	14
2.4 Risicohouding, risicobeheersing en compliance	21
2.5 Financiële positie	26
2.6 Beleggingen	28
2.7 Pensioenen	37
2.8 Actuariële analyse van het resultaat	42
2.9 Uitvoeringskosten	43
2.10 Communicatie	46
2.11 Toekomst pensioenfonds	48
2.12 Vooruitzichten	48
3. Jaarrekening 2020	51
3.1 Balans per 31 december	51
3.2 Staat van baten en lasten	52
3.3 Kasstroomoverzicht	53
3.4 Toelichting behorende tot de jaarrekening	54
3.5 Toelichting op balans en staat van baten en lasten	58
3.6 Risicobeheersing	70
3.7 Bestemming van het resultaat	76
3.8 Gebeurtenissen na balansdatum	77
4. Overige gegevens	78
4.1 Actuariële verklaring	78
4.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	81
4.3 Verslag van het intern toezicht	92
4.4 Verslag van de auditcommissie	100
4.5 Verslag van het verantwoordingsorgaan	103
4.6 Personalía	110
4.7 Samenvatting Pensioenreglement IDC 2015	112

1. Kerncijfers

1. Kerncijfers	2020	2019	2018	2017	2016
Financiële positie (x € 1 mln)					
Pensioenvermogen	1.388	1.408	1.338	1.379	1.400
Pensioenverplichtingen risico fonds	1.152	1.149	1.084	1.106	1.172
Pensioenverplichtingen risico deelnemers	-	18	12	10	6
Dekkingsgraad	120,4%	120,6%	122,0%	123,7%	118,7%
Beleidsdekkingsgraad	116,4%	121,3%	125,0%	122,3%	114,5%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,0%	104,0%	104,0%	104,0%	104,1%
Vereiste dekkingsgraad	112,8%	115,6%	116,2%	115,5%	116,0%
Beleggingen (x € 1 mln)					
◦ Aandelen	225	295	235	303	272
◦ Indirect vastgoed	176	191	180	176	169
◦ Alternatieve beleggingen	42	48	54	65	88
◦ Credits	-	47	230	236	224
◦ Staatsobligaties	919	795	599	574	611
◦ Liquide middelen	22	11	24	9	23
Totaal Beleggingen risico fonds	1.385	1.387	1.322	1.364	1.387
Totaal Beleggingen risico deelnemers	-	18	12	10	6
Rendement					
Behaald jaarrendement	4,7%	10,0%	1,6%	3,3%	7,5%
Benchmark	5,9%	11,3%	1,1%	3,4%	7,8%
Behaald vijfjaarsrendement (op jaarbasis)	5,4%	5,4%	7,5%	7,3%	8,5%
Vijfjaarsbenchmark (op jaarbasis)	5,8%	5,3%	6,8%	6,6%	7,5%
Pensioenen (x € 1 mln)					
Ontvangen premies	0,0	3,8	3,4	3,4	3,5
Betaalde uitkeringen	62,3	62,4	63,2	64,3	66,3
Toeslag (indexatie)	0,75%	2,00%	1,90%	1,35%	0,05%
Inhaalindexatie**	-	-	€ 3,4 mln	-	-
Werkgevers en deelnemers					
Aantal werkgevers	-	6	7	7	7
◦ Actieven	5	542	514	479	466
◦ Slapers	2.893	2.957	2.974	3.060	3.113
◦ Gepensioneerden	6.462	6.687	6.904	7.092	7.292
Totaal aantal deelnemers	9.360	10.186	10.392	10.631	10.871
Uitvoeringskosten					
Pensioenbeheerkosten (x € 1 mln)	2,3	2,3	2,1	2,1	2,3
Pensioenbeheerkosten per deelnemer	353	325	286	279	290
Vermogensbeheerkosten (x € 1 mln)	9,9	10,6	10,7	9,4	9,6
Vermogensbeheerkosten in %*	0,72%	0,77%	0,80%	0,69%	0,69%
Transactiekosten beleggingen in %*	0,08%	0,05%	0,03%	0,02%	0,02%
* in % van gemiddeld belegd vermogen					
** De gereserveerde inhaalindexatie 2018 is in 2019 definitief toegekend.					

2. Bestuursverslag

Stichting Nedlloyd Pensioenfonds (hierna: **het pensioenfonds**), statutair gevestigd te Rotterdam, is een ondernemingspensioenfonds, opgericht op 1 januari 1971 ten behoeve van de voormalige Koninklijke P&O Nedlloyd N.V. en haar (rechts)voorgangers. In 2005 is Koninklijke P&O Nedlloyd N.V. overgenomen door de Maersk Group. Met de volgende ondernemingen van de Maersk Group was tot en met 31 december 2019 een uitvoeringsovereenkomst afgesloten: Maersk Line Netherlands B.V., Maersk Ship Management B.V., Star Container Services B.V., Ardent Maritime Netherlands B.V. (voorheen Svitzer Salvage B.V.) en Svitzer Amsterdam B.V. (hierna tezamen: **aangesloten werkgevers**). Tevens voerde het pensioenfonds tot en met 31 december 2019 de pensioenregeling uit van het personeel in eigen dienst. Sinds 1 januari 2020 is het pensioenfonds voortgezet als gesloten fonds. Er vindt geen pensioenopbouw meer plaats behalve de premievrije opbouw voor een beperkt aantal arbeidsongeschikten. De in de IDC-2015 regeling opgebouwde pensioenkapitalen zijn in 2020 door een collectieve waardeoverdracht overgeheveld naar ASR Levensverzekering N.V. (**hierna: a.s.r.**) of hiervoor zijn door middel van een interne collectieve waardeoverdracht pensioenaanspraken ingekocht bij het pensioenfonds. Voor het personeel zijn de opgebouwde en nog op te bouwen pensioenen ondergebracht bij ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. (hierna: **ABN AMRO Pensioeninstelling**).

Daniël Sikkens heeft per 1 oktober 2020 het bestuur verlaten. Daniël is bijna achttien jaar in verschillende rollen betrokken geweest bij het pensioenfonds. Aanvankelijk als lid van de adviesraad. Daarna, vanaf 2008, als voorzitter in het verantwoordingsorgaan namens de gepensioneerden. In 2011 kwam Daniël in het bestuur namens de werknemers. Graag wil het bestuur Daniël bedanken voor zijn inzet gedurende lange tijd voor het pensioenfonds in de diverse rollen.

Het jaar in vogelvlucht

De ontwikkelingen op de financiële markten in 2020 waren zeer beweeglijk. Uiteindelijk is het jaar 2020 met een positief rendement afgesloten. Het jaar 2020 stond in het teken van de wereldwijde COVID-19-pandemie en de maatregelen die door diverse overheden naar aanleiding daarvan zijn genomen. Dit heeft in de eerste maanden van 2020 geleid tot negatieve gevolgen op de economische activiteit en de financiële markten. Door het jaar heen zijn de bewegingen volatiel gebleven. Over 2020 behaalde het pensioenfonds een rendement van 4,7% bij een benchmark van 5,9%, zoals verder toegelicht in paragraaf 2.6. Ultimo 2020 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 116,4% en de DNB-dekkingsgraad 120,4%.

Als gevolg van de coronacrisis heeft het bestuur in de tweede helft van maart 2020 formeel de crisissituatie uitgeroepen. Vanaf dat moment is het financieel crisisplan toegepast. Dit betekende dat besluiten, die geen uitstel vergen, genomen konden worden door het crisisteam conform het financieel crisisplan. Het crisisteam bestond uit de onafhankelijk voorzitter en de uitvoerende bestuursleden. Het bestuur heeft vanwege de coronacrisis frequenter digitaal vergaderd om snel te kunnen acteren en reageren op de ontwikkelingen. Het bestuur heeft in juni 2020 de crisissituatie beëindigd.

2020 was het tweede volledige jaar waarin het bestuur gewerkt heeft op basis van het omgekeerd gemengde bestuursmodel. Het bestuur heeft het jaar 2020 benut om meer ervaring op te doen met dit model en de werking in het najaar van 2020 geëvalueerd. De uitvoerende bestuursleden hebben zich in 2020 bij de uitoefening van hun werkzaamheden vooral gericht op het beleid- en actieplan 2020, dat door het bestuur in januari 2020 is vastgesteld.

Als gevolg van het sluiten van de laatst actieve regeling bij het pensioenfonds per 1 januari 2020 heeft het bestuur besloten het bestuur te verkleinen. Per 1 oktober 2020 bestaat het bestuur uit zeven bestuursleden, waarvan vijf niet-uitvoerende bestuursleden (hierna: **NUB-ers**) en twee uitvoerende bestuursleden (hierna: **UB-ers**). Deze wijziging is vastgelegd in de statuten na voorafgaand advies van het verantwoordingsorgaan. Deze statutenwijziging heeft het bestuur ook gebruikt om een regeling op te nemen over belet en ontstentenis in geval van wettelijke vertegenwoordiging en bestuurlijke besluitvorming.

Daarnaast heeft het bestuur ook de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Interne Audit benoemd. Per 15 december 2020 is M.B.H. Ceelaert als nieuwe sleutelfunctiehouder Actuarieel benoemd als opvolger van E. Schokker.

Het bestuur heeft, met inachtneming van de beleidsdekkingsgraad per 30 september 2020 en de voorgeschreven rekenmethodiek, besloten tot het verlenen van een indexatie van 0,75% per 1 januari 2021¹. Het bestuur heeft geen inhaalindexatie kunnen toekennen.

In 2020 heeft het bestuur onderhandelingen over een nieuw contract met InadminRiskCo gevoerd. Er is inmiddels een nieuw contract voorgelegd. De afronding hiervan is opgehouden door de ontwikkelingen, die zich in het tweede kwartaal van 2020 bij InadminRiskco hebben voorgedaan. Deze ontwikkelingen hebben uiteindelijk geresulteerd in een overname van InadminRiskCo door een

¹ Bij de verleende indexatie zijn de (lagere) verwachte rendementsparameters van de Commissie Parameters 2019 gehanteerd.

consortium van Achmea, PGB en CGI. Het bestuur volgt de ontwikkelingen na de overname nauwgezet, mede in het licht van het eigen uitbestedingsbeleid en het hebben van een integere en beheerste bedrijfsvoering. In 2021 zal het bestuur deze uitbesteding opnieuw tegen het licht houden.

In 2020 heeft het bestuur meerdere vergaderingen en kennissessies besteed aan de implementatie van het beleidskader dynamisch balansbeheer en een eerste evaluatie daarvan. Eén van de uitkomsten was dat het bestuur geen optiestrategie meer aanhoudt voor afdekking van het aandelenrisico. Daarnaast heeft het bestuur ook meerdere vergaderingen en kennissessies gewijd aan de vaststelling van het beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Dit heeft eind januari 2021 geresulteerd in een nieuw beleidskader. De implementatie vindt gaandeweg 2021 plaats.

In het jaarverslag van 2019 heeft het bestuur al verslag gedaan over de collectieve waardeoverdrachten naar a.s.r en ABN AMRO Pensioeninstelling. Het bestuur heeft de verschillende deelnemers ook de gelegenheid geboden voor het opgebouwde pensioenkapitaal aanspraken in te kopen bij het pensioenfonds. Hiervan hebben 42 deelnemers gebruik gemaakt. De behandeling door De Nederlandsche Bank (**hierna: DNB**) van de verzoeken tot collectieve waardeoverdracht heeft meer tijd gevraagd dan van te voren werd verwacht. Uiteindelijk heeft DNB op 18 juni 2020 een verklaring van geen bezwaar afgegeven. De bijbehorende kapitalen zijn na een voorfinanciering door het pensioenfonds eind juni 2020 overgeboekt naar beide pensioenuitvoerders.

Voor de slapers zijn aanvullende pensioenovereenkomsten opgesteld tussen de aangesloten werkgevers en a.s.r. Deze pensioenovereenkomsten zien op de inkoop van het partner- en wezenpensioen voor slapers. Doel was ervoor te zorgen dat de rechten op deze pensioenen voor en na de waardeoverdracht (op het moment van overdracht) gelijk bleven. De afhandeling van deze overeenkomsten bevindt zich nu in de afrondende fase. Na deze stap is het proces van collectieve waardeoverdracht volledig afgerond.

Tot slot heeft het bestuur in 2020 op basis van het beleid- en actieplan een groot aantal fondsdocumenten geactualiseerd zoals de reglementen van de fondsorganen, de incidenten- en klokkenluidersregeling en het uitbestedingsbeleid.

In het voorliggende bestuursverslag komen de bovengenoemde onderwerpen verder terug.

2.1 Kernwaarden, missie, visie en strategie

Het bestuur heeft eind 2018 de missie, visie en strategie van het pensioenfonds aangescherpt op basis van de kernwaarden. In 2020 zijn de missie, visie en strategie wederom tegen het licht gehouden in verband met de overgang naar een gesloten fonds vanaf 1 januari 2020. Het bestuur heeft dit meegenomen in de vaststelling van de ABTN over 2020. De constatering van het bestuur is dat de kernwaarden overeind blijven. Dit geldt ook voor de missie, visie en strategie. Hieronder zijn de kernwaarden, missie, visie en strategie van het pensioenfonds opgesomd. Onder het begrip 'deelnemers' verstaat het pensioenfonds: actieve deelnemers, voormalige deelnemers (slapers), pensioengerechtigden en hun nabestaanden, partners en voormalige partners.

Kernwaarden

Betrouwbaar

De actieve deelnemers, gewezen deelnemers (slapers), pensioengerechtigden (hierna: **deelnemers**)

kunnen erop vertrouwen dat de toevertrouwde middelen op een prudent en maatschappelijk verantwoorde manier worden belegd. Het pensioenfonds voert zijn taken degelijk uit in overeenstemming met de wet- en regelgeving. Het pensioenfonds werkt vanuit een robuust en solide beleidskader en de beginselen van goed pensioenfondsbestuur. De beslissingen van het pensioenfonds zijn zorgvuldig en passen bij het karakter en de verantwoordelijkheden van het pensioenfonds.

Betrokken en klantgericht

Het pensioenfonds staat dicht bij zijn deelnemers en de aangesloten werkgevers. Dit uit zich in servicegerichtheid naar de deelnemers en de werkgevers en in verschillende vormen van communicatie.

Omgevingsbewust

Het pensioenfonds is zich bewust van de omgeving waarin het opereert. Het pensioenfonds handelt daarom kostenbewust en maatschappelijk verantwoord. Daarnaast zijn de alternatieve toekomstmogelijkheden voor het pensioenfonds bekend en monitort het pensioenfonds jaarlijks zijn eigen prestaties ten opzichte van deze mogelijke alternatieve toekomstmogelijkheden respectievelijk ten opzichte van de pensioensector.

Missie

Het pensioenfonds voert de door sociale partners van voormalig aangesloten werkgevers opgestelde pensioenregelingen uit voor de deelnemers door servicegericht, kostenbewust, maatschappelijk verantwoord en integer te handelen, waarbij belangen evenwichtig worden afgewogen en met de ambitie om binnen de gestelde wettelijke kaders de koopkracht zo veel als mogelijk te behouden.

Visie

Het pensioenfonds speelt in op de ontwikkelingen binnen de pensioensector en behartigt de belangen van de deelnemers. Vertrouwen in het pensioenfonds is van groot belang. Het pensioenfonds voert een prudent en maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid en bevordert het pensioenbewustzijn van zijn deelnemers, ook waar het gaat om risico's en rechten, door middel van relevante en transparante communicatie. Kritische succesfactoren hierbij zijn: een goed bestuur, een goede pensioenuitvoering, kostenbewustzijn en voldoende pensioenvermogen.

Strategie

Het pensioenfonds streeft de missie en visie na door:

- a. het beheren van het vermogen op basis van investment beliefs, waarbij een prudent en maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid wordt gevoerd, zonder afbreuk te doen aan de rendementsdoelstelling en de eis dat te allen tijde voldoende liquiditeit beschikbaar is om de kosten en uitkeringen te voldoen;
- b. het communiceren en informeren van de deelnemers op een begrijpelijke wijze. De informatie is relevant en helder met als doel de betrokkenheid van deelnemers bij hun pensioen te stimuleren;
- c. het periodiek evalueren van het kostenniveau, de omvang van het pensioenvermogen, de efficiëntie en de governance; en
- d. het actief zoeken naar samenwerking en het onderzoeken van mogelijke samenwerkingsvormen.

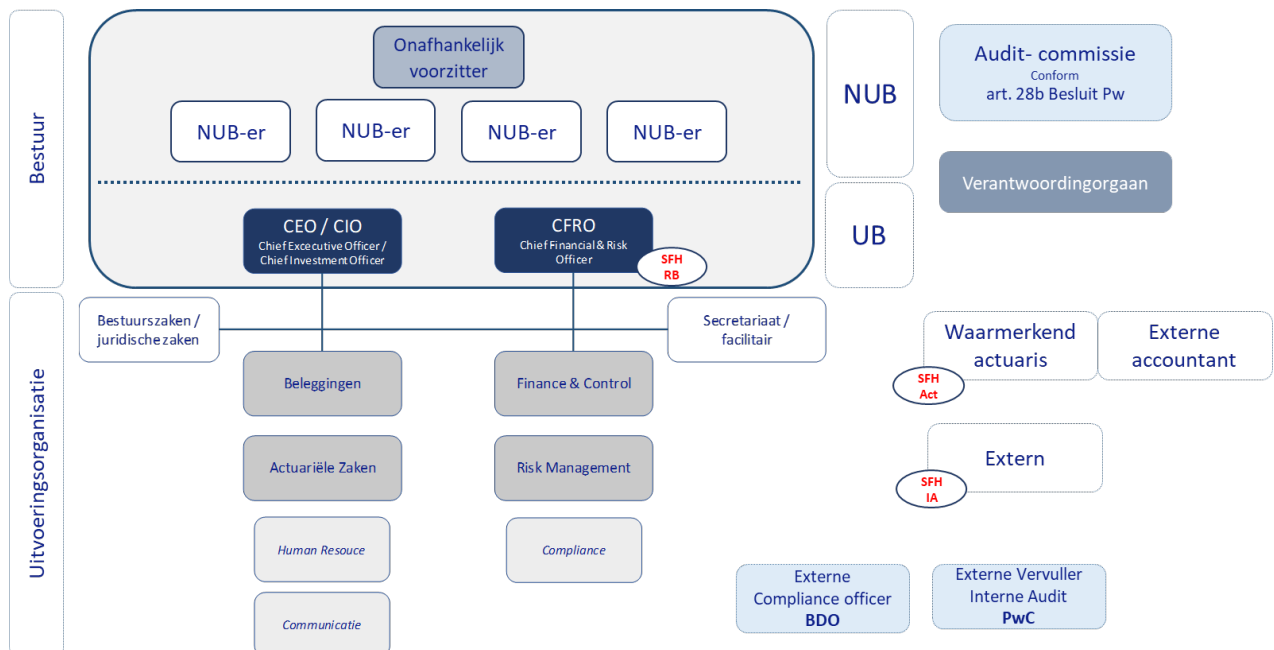
Doelstellingen

Voor de komende jaren heeft het bestuur de volgende doelstellingen geformuleerd, waarbij de kernwaarden betrouwbaar, betrokken, klantgericht en omgevingsbewust leidend zijn. De doelstellingen luiden als volgt:

- binnen het afgesproken risicokader, het realiseren van een beleidsdekkingsgraad die het mogelijk maakt pensioenen en andere uitkeringen te verstrekken, met de ambitie het zoveel als mogelijk behouden van de koopkracht;
- het door maatschappelijk verantwoord en actief vermogensbeheer behalen van een rendement (na aftrek van kosten) op de returnportefeuille dat, cumulatief over elke voortschrijdende periode van vijf jaren, hoger is dan de gekozen benchmark;
- gelijkblijvende uitvoeringskosten op het gemiddelde niveau van de drie voorafgaande jaren;
- het behalen van een hoge kwaliteit van de pensioenuitvoering;
- het voeren van een actief en transparant communicatiebeleid met een positieve beoordeling van de participanten aan het deelnemerspanel en/of een onderzoek onder de deelnemers;
- continue professionalisering van de organisatie, waarbij de Code Pensioenfonds voor de governance (pro-)actief wordt nageleefd.

2.2 Organisatie en governance

Het organigram per eind 2020 staat hierna weergegeven. De personalia van de bestuursleden, directie, leden van het verantwoordingsorgaan, leden van de auditcommissie, de adviserend en certificerend actuaris en accountant staan in paragraaf 4.6.

Bestuur

Het pensioenfonds heeft per 1 januari 2019 zijn bestuursmodel gewijzigd van een paritair in een omgekeerd gemengd bestuursmodel. In de loop van 2020 is het bestuur verkleind als gevolg van het sluiten van het pensioenfonds. De statutenwijziging hiervoor is door het bestuur vastgesteld op 7 juli 2020 en bij de notaris gepasseerd op 1 oktober 2020. Per 1 oktober 2020 bestaat het bestuur uit zeven bestuursleden:

- vijf niet-uitvoerende bestuursleden (**hierna: NUB-ers**) bestaande uit:
  - o een onafhankelijke voorzitter;
  - o een vertegenwoordiger van de voormalig aangesloten werkgevers;
  - o een vertegenwoordiger van de voormalige werknemers;
  - o twee vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden; en
- twee uitvoerende bestuursleden (**hierna: UB-ers**).

In paragraaf 4.6 is een beknopt profiel van alle bestuursleden opgenomen.

Het bestuur is verantwoordelijk voor de strategie, het opstellen van het beleid en beleidskaders en is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid en de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

De NUB-ers zijn naast de algemene bestuurstaken belast met het intern toezicht op:

- het beleid van het bestuur;
- de algemene gang van zaken in het pensioenfonds;
- de evenwichtige belangenafweging door het bestuur; en
- de adequate uitvoering van het strategisch beleid.

De UB-ers hebben naast de algemene bestuurstaak de verantwoordelijkheid om:

- leiding te geven aan de uitvoeringsorganisatie van het pensioenfonds;
- zorg te dragen voor de voorbereiding van het strategisch beleid van het fonds; en
- adequate uitvoering van het strategisch beleid te borgen.

De onafhankelijk voorzitter ziet toe op een goede samenstelling en het goed functioneren van het bestuur en is namens het bestuur eerste aanspreekpunt voor het verantwoordingsorgaan over het functioneren van het bestuur.

Het bestuur legt verantwoording af over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd aan het verantwoordingsorgaan, de voormalig aangesloten werkgevers en in het jaarverslag. Daarnaast leggen de NUB-ers, in het kader van hun toezichthoudende taak, verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

De UB-ers leggen verantwoording af aan het bestuur door middel van onder andere kwartaalrapportages en door verantwoordingsmemo's. In 2020 zijn de kwartaalrapportages voor pensioenbeheer, vermogensbeheer en risicobeheer verder doorontwikkeld om te voldoen aan de informatiebehoefte van het bestuur. In de bestuursvergaderingen wordt het bestuur in aanwezigheid van de audit commissie door middel van de kwartaalrapportages geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen kwartaal. De opinie van de sleutelfunctiehouder risicobeheer over

het gevoerde beleid en de gang van zaken is opgenomen in de kwartaalrapportage risicobeheer. Ook wordt door het verstrekken van selectieverslagen, transactieverslagen, verslagen van vergaderingen van de UB-ers, voortgangsrapportages en/of verantwoordingsmemo's verantwoording afgelegd.

Sleutelfuncties

Op grond van artikel 143a Pensioenwet (**Pw**) moet een pensioenfonds beschikken over een risicobeheerfunctie, een interne auditfunctie en een actuariële functie. De houders van de deze functies rapporteren materiële bevindingen en aanbevelingen op het gebied dat onder hun verantwoordelijkheid valt aan het bestuur van het pensioenfonds. De actuariële sleutelfunctie is ondergebracht bij de certificerende actuaire. De organisatie (Willis Towers Watson) waarbij de sleutelfunctiehouder werkzaam is als certificerende actuaire vervult tevens de taken behorend bij de actuariële sleutelfunctie.

Een van de uitvoerende bestuursleden (de CFRO) is sleutelfunctiehouder risicobeheer. De afdeling Finance, Control & Risk van de uitvoeringsorganisatie vervult de taken behorend bij de sleutelfunctie risicobeheer.

De sleutelfunctiehouder interne audit is een externe deskundige waarmee het pensioenfonds een contractuele relatie onderhoudt. De taken behorend bij de interne auditfunctie worden eveneens vervuld door een externe partij (PwC).

IORP II en de Pw maken een onderscheid tussen de houder van een sleutelfunctie en de personele invulling van de daadwerkelijke uitvoering van de sleutelfunctie, waarbij de houder de eindverantwoordelijkheid heeft.

Het pensioenfonds heeft de sleutelfuncties, op basis van het 'three lines of defence model' als volgt ingericht:

Sleutelfunctie	Sleutelfunctiehouder	Operationele invulling
Risicobeheerfunctie	Randy Caenen*	Intern
Actuariële functie	Marnix Ceelaert**	Willis Towers Watson
Interne auditfunctie	Werner Koch	PwC

*De sleutelfunctiehouder Risicobeheer is uitvoerend bestuurslid.
**Per 15 december 2020 benoemd als opvolger van Edwin Schokker.

DNB heeft het door het pensioenfonds gekozen model en de sleutelfunctiehouders in 2020 goedgekeurd.

Commissies

De niet-uitvoerende bestuursleden hebben een auditcommissie ingesteld zoals bedoeld in artikel 28a Besluit uitvoering pensioenwet. De auditcommissie werkt volgens het vastgestelde reglement auditcommissie. De auditcommissie bestaat uit twee onafhankelijke externe leden. De auditcommissie is primair belast met het toezicht op:

- de risicobeheersing;
- het beleggingsbeleid;
- de financiële informatieverstrekking door het fonds.

De auditcommissie ondersteunt de niet-uitvoerende bestuursleden bij het toezicht op deze drie toezichtgebieden en voorziet daarnaast de niet-uitvoerende bestuursleden van gevraagd of ongevraagd advies over het beleid, de uitvoering en de hieraan verbonden risico's.

In april 2021 is een van de leden van de auditcommissie herbenoemd voor een tweede zittingstermijn van drie jaar.

Daarnaast kan het bestuur ad hoc commissies instellen, zoals een verkiezingscommissie, die de verkiezingen voor de pensioengerechtigden bestuursleden organiseert. Andere voorbeelden zijn een commissie voor de selectie van partijen, aan wie het pensioenfonds werkzaamheden uitbesteedt.

Uitvoeringsorganisatie

Het pensioenfonds beschikt over een uitvoeringsorganisatie, die:

- het bestuur ondersteunt bij de beleidsvoorbereiding;
- de dagelijkse uitvoering van het door het bestuur vastgestelde beleid voor zijn rekening neemt op het gebied van governance, pensioenen, communicatie, risicomanagement, financiële administratie, vermogensbeheer en externe verantwoording;
- de externe partijen, aan wie werkzaamheden zijn uitbesteed, aanstuurt en monitort.

Het pensioenfonds heeft delen van zijn bedrijfsprocessen uitbesteed aan derde partijen. Dit betreft onder andere de pensioenadministratie en een groot deel van het vermogensbeheer. Ook heeft het pensioenfonds een custodian aangesteld voor de bewaring van de effecten.

De uitvoeringsorganisatie staat onder de gezamenlijke leiding en verantwoordelijkheid van de uitvoerende bestuursleden (UB-ers) in hun rollen van CEO/CIO en CFRO.

Privacy officer (PO)

Het bestuur heeft een privacy officer aangesteld, die controleert of het pensioenfonds en de partijen aan wie het pensioenfonds werkzaamheden heeft uitbesteed, voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming en andere toepasselijke wetgeving. Het pensioenfonds heeft in dit kader een privacy beleid, cookiebeleid en een procedure voor het melden van een inbreuk op de beveiliging van persoonsgegevens (datalek) opgesteld. Deze laatste procedure is een onderdeel van de in 2020 herziene incidenten- en klokkenluidersregeling.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat sinds juli 2018 uit vijf leden: vier leden namens de pensioengerechtigden en een lid namens de werknemers.

Per 1 juli 2020 is de zittingstermijn van de heer H. Rijntjes, lid namens de pensioengerechtigden in het verantwoordingsorgaan, geëindigd. Hij heeft zich niet beschikbaar gesteld voor herbenoeming. DNP heeft vervolgens de heer R.H. Mars voorgedragen voor benoeming. Na de reglementaire bestuurlijke toetsing heeft DNP de heer Mars per 1 juli 2020 benoemd voor een eerste zittingstermijn van vier jaar.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de uitvoering hiervan. De niet-uitvoerende bestuursleden leggen verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het intern toezicht.

Het verantwoordingsorgaan oordeelt of het bestuur het beleid goed en binnen de gemaakte afspraken en kaders uitvoert en of het de belangen van de betrokkenen evenwichtig afweegt. Het verantwoordingsorgaan geeft desgevraagd of uit eigen beweging advies over aangelegenheden die het pensioenfonds betreffen en in ieder geval over elk voorgenomen besluit met betrekking tot de in de Pensioenwet (artikel 115a lid 3 Pw) genoemde onderwerpen. De bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in de statuten en het Reglement verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan kan, als het van oordeel is dat het bestuur niet naar behoren functioneert, zich wenden tot de Ondernemingskamer.

Het verantwoordingsorgaan vergadert drie tot vier keer per jaar met het bestuur van het pensioenfonds en met de NUB-ers. Tijdens deze overleggen wordt het verantwoordingsorgaan geïnformeerd over de ontwikkelingen bij het pensioenfonds en wordt verantwoording afgelegd over het intern toezicht en de toezichtthema's van dat jaar.

Het bestuur heeft in 2020 twee keer met het verantwoordingsorgaan overlegd. Het verantwoordingsorgaan werd aan de hand van kwartaalrapportages geïnformeerd over de ontwikkelingen bij het pensioenfonds en de financiële gang van zaken. Naast deze besprekingen zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest: de collectieve waardeoverdracht, de statutenwijziging, het dynamisch balansbeheer, maatschappelijk verantwoord beleggen, de uitbestede pensioenadministratie, de kostenbenchmark en de uitwerking van het pensioenakkoord. Het verslag van de intern toezicht thema's is in het najaar door de NUB-ers met het verantwoordingsorgaan besproken. Vanwege de coronacrisis zijn er geen fysieke bijeenkomsten geweest van het bestuur met het verantwoordingsorgaan (zoals de gebruikelijke zeedagen). In plaats daarvan is wel in het najaar van 2020 een gezamenlijke sessie gehouden over IT-risico's en cybersecurity. Het verslag van het verantwoordingsorgaan en de reactie daarop van het bestuur staan in paragraaf 4.3 van dit jaarverslag.

Intern toezicht

De NUB-ers voeren het intern toezicht uit op het bestuur en op de UB-ers. Naast de algemene toezichtthema's hebben de NUB-ers aan het begin van het jaar nog een zestal specifieke toezichtthema's vastgesteld. De UB-ers hebben hierop hun inbreng gegeven. Deze concept toezichtthema's zijn vervolgens besproken met de leden van de audit commissie en het verantwoordingsorgaan. De NUB-ers hebben per toezichtthema een normenkader opgesteld. Gedurende het jaar zijn deze thema's besproken. Hiervoor is per thema een overzicht gemaakt van de bespreking van deze onderwerpen tijdens de vergaderingen van de organen van het pensioenfonds. Ook is gekeken of de thema's en/of het bijbehorende normenkader aanpassing behoeven als gevolg van ontwikkelingen in de loop van het jaar. Dit is niet het geval geweest.

Het verslag van de NUB-ers is te vinden in paragraaf 4.3 van dit jaarverslag.

Compliance officer

Het pensioenfonds heeft een externe compliance officer: BDO. De compliance officer ziet erop toe dat het pensioenfonds voldoet aan de actuele wet- en regelgeving en ziet toe op de naleving van de gedragscode van het pensioenfonds. Over de jaarlijkse naleving van de gedragscode wordt door alle verbonden personen (er zijn geen insiders aangewezen) aan de compliance officer gerapporteerd.

Jaarlijks rapporteert de compliance officer over de naleving van wet- en regelgeving en gedragscode aan het bestuur.

Externe adviseurs

Het bestuur maakt gebruik van externe adviseurs op het gebied van strategisch risicomanagement en vermogensbeheer. Daarnaast wordt het bestuur ondersteund door een adviserend actuaaris.

Certificerend actuaaris en externe accountant

Willis Towers Watson is belast met de actuariële certificering en brengt verslag uit aan het bestuur over de controle van de berekeningen van de pensioenverplichtingen, de actuariële analyse van de resultaten en de beoordeling van de financiële positie van het pensioenfonds (zie paragraaf 4.1).

KPMG Accountants N.V. is benoemd als externe accountant en geeft in die hoedanigheid de controleverklaring af bij de jaarrekening. De externe accountant rapporteert zijn bevindingen aan het bestuur (zie paragraaf 4.2). Vanwege de langdurige verbondenheid van KPMG Accountants N.V. is het pensioenfonds in het najaar van 2020 gestart met een selectietraject voor de externe accountant voor verslagjaar 2021 en volgende.

Toezichhouders

De belangrijkste toezichhouders op pensioenfondsen zijn DNB en Stichting Autoriteit Financiële Markten (hierna: **AFM**). Zij oefenen het externe toezicht uit. DNB is verantwoordelijk voor het prudentieel toezicht en de AFM voor het gedragstoezicht. Daarnaast is er de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: **AP**), die toezicht houdt op het verwerken van persoonsgegevens (privacy). De toezichhouders DNB, AFM en AP hebben in 2020 geen toezichtmaatregelen, bestuurlijke boetes of dwangsommen aan het pensioenfonds opgelegd.

In 2020 heeft het jaarlijkse overleg met DNB plaatsgevonden, waarin aandacht is besteed aan onder andere de ontwikkelingen in en om het fonds waaronder maatschappelijk verantwoord beleggen, de uitbestede pensioenadministratie, de collectieve waardeoverdracht, het pensioenakkoord en de risicoscores, die DNB geeft aan het pensioenfonds.

Door DNB is in 2020 een sector-brede uitvraag gedaan naar de niet-financiële risico's van pensioenfondsen en een specifieke uitvraag naar de beheersing van het integriteitsrisico.

De AFM heeft in 2020 een uitvraag gedaan voor informatie over de tweede pijler pensioenen, die het pensioenfonds uitvoert. Doel is om een beeld te krijgen van onder andere de risico's bij keuzebegeleiding en de kwaliteit van de pensioenregeling. Dit is voor de toezichthouder belangrijk vanwege de verschuiving van risico's naar de deelnemers, mede in het licht van het nieuwe pensioenstelsel. Het pensioenfonds heeft de informatie tijdig verstrekt aan de toezichthouder.

Het pensioenfonds heeft in 2020 geen overleg of contact gehad met de AP. Ook zijn er in 2020 geen overtredingen van de AVG geconstateerd.

2.3 Het bestuur in 2020

Het bestuur handelt ten behoeve van alle belanghebbenden bij het pensioenfonds en weegt bij zijn besluitvorming de belangen van de actieven, slapers en pensioengerechtigden en aangesloten werkgevers op een zorgvuldige en evenwichtige wijze af. De volgende besprekingen hebben in 2020 plaatsgevonden:

- bestuursvergaderingen;
- kennissessies;
- zeedagen;
- vergaderingen van de NUB-ers;
- vergaderingen van de NUB-ers met de leden van de auditcommissie;
- vergaderingen van de UB-ers;
- jaarlijks overleg met DNB;
- vergaderingen van het bestuur en van de NUB-ers met het verantwoordingsorgaan; en
- jaarlijks overleg met de werkgevers, de medezeggenschapsorganen en met het bestuur van DNP.

Bij alle vergaderingen waren alle geledingen aanwezig zodat rechtsgeldige besluiten konden worden genomen.

In 2020 zijn de volgende onderwerpen in de bestuursvergaderingen aan de orde gekomen:

Algemeen

- coronacrisis, activatie en latere beëindiging crisisplan

Bestuurszaken

- verkleining bestuur
- herbenoemingen twee NUB-ers
- sleutelfunctiehouders
- wijziging van de statuten en andere fondsdocumenten
- aanvangshaalbaarheidstoets

jaarlijks terugkerende onderwerpen zijn:

- zelfevaluaties
- geschiktheid
- diversiteit
- code pensioenfondsen

Beleggingen

- verklaring van beleggingsbeginselen
- investment beliefs
- dynamisch balansbeheer
- strategische afdekking aandelen
- maatschappelijk verantwoord beleggen
- investment cases

Pensioenen

- toeslagverlening

- proces en voortgang omtrent sluiten pensioenregeling
- collectieve waardeoverdracht IDC-2015 pensioenregeling
- ontwikkelingen uitbestede pensioenadministratie

Compliance & Risk

- strategisch risicomanagementbeleid
- strategisch risicomanagement framework
- compliance jaarplan
- Systematische Integriteitsrisico Analyse – hierna: **SIRA**
- interne audit charter
- integriteitsbeleid
- incidenten- en klokkenluidersregeling
- gedragscode
- IT-Beleid

Deze onderwerpen worden in de desbetreffende paragrafen verder beschreven. De bestuurszaken worden hieronder beschreven.

Verkleining bestuur en herbenoeming NUB-ers

Per 1 oktober 2020 is de heer D.E. Sikkens, niet-uitvoerend bestuurslid namens de werknemers, teruggetreden uit het bestuur. Hiermee is het bestuur verkleind naar zeven bestuursleden conform het eerder genomen bestuursbesluit.

Per 31 december 2020 is de zittingstermijn van de heren M. Schenkel, niet-uitvoerend bestuurslid namens de werknemers en K.H. Knapper, niet-uitvoerend bestuurslid namens de pensioengerechtigden, geëindigd. Beiden hebben zich beschikbaar gesteld voor een derde zittingstermijn. Zij zijn door de gezamenlijke ondernemingsraden respectievelijk de Vereniging van Deelnemers Nedlloyd Pensioenfonds (**hierna: DNP**) voorgedragen voor herbenoeming. Er is geen andere kandidaat door de ondernemingsraden voorgedragen. Ook hebben zich geen andere kandidaten gemeld voor de functie van NUB-lid namens de pensioengerechtigden. Na het doorlopen van de reguliere procedures van het pensioenfonds zijn beiden in december 2020 door het bestuur herbenoemd als niet-uitvoerend bestuurslid.

Sleutelfunctiehouders

Het bestuur had beoogd de sleutelfunctiehouder risicobeheer en interne audit te beleggen bij de UB-ers, tevens CFRO respectievelijk de CEO/CIO. Dit voorstel is aan DNB voorgelegd. DNB heeft aangegeven zich te kunnen vinden in het onderbrengen van de risicobeheerfunctie bij het uitvoerende bestuurslid tevens CFRO. Het bestuur heeft de CFRO daarop eind april 2020 als sleutelfunctiehouder risicobeheer benoemd na ontvangst van de goedkeuring van de toezichthouder.

DNB is niet akkoord gegaan met het beleggen van de functie van sleutelfunctiehouder interne audit bij de CEO/CIO. De uitgebreide onderbouwing van het beoogde model en het beroep op proportionaliteit heeft de visie van DNB niet veranderd. In februari 2020 heeft het bestuur besloten de sleutelfunctiehouder interne audit onder te brengen bij een externe partij. Een contractueel ingehuurd externe deskundige is in oktober 2020 benoemd als houder van de sleutelfunctie interne audit. De inhuur is in principe voor langere termijn. De samenwerking wordt ieder jaar geëvalueerd en kan ook jaarlijks door beide partijen worden opgezegd.

Het bestuur heeft al eerder de actuariële sleutelfunctie ondergebracht bij de contractueel ingehuurd certificerend actuaris van het pensioenfonds. De inhuur is in principe voor langere termijn. De persoonlijke invulling is eind 2020 gewijzigd door het vertrek van de sleutelfunctiehouder bij de organisatie van de certificerend actuaris. De opvolger is werkzaam bij diezelfde organisatie en is ook certificerend actuaris van het pensioenfonds geworden. Het bestuur heeft deze persoon benoemd na instemming van DNB met deze wijziging.

Wijziging statuten en fondsdocumenten

In 2020 zijn de laatste aanpassingen aan de gewijzigde governancestructuur in de statuten verwerkt. Tevens is de verkleining van het bestuur hierin opgenomen.

Het bestuur heeft de statutenwijziging ook benut om een regeling op te nemen in geval van belet en/of ontstentenis van één of meer bestuursleden. Deze regeling ziet zowel op de wettelijke vertegenwoordiging van het pensioenfonds als op de bestuurlijke besluitvorming.

Tot slot is de bepaling over het eindigen van het lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan door ontslag opnieuw opgesteld.

De diverse wijzigingen in de statuten zijn voor advies voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan heeft positief geadviseerd over de wijzigingen. De statuten zijn hierna door het bestuur vastgesteld op 7 juli 2020 en bij de notaris gepasseerd op 1 oktober 2020.

In 2020 zijn de laatste aanpassingen in de fondsdocumenten als gevolg van de introductie van het omgekeerd gemengde bestuursmodel verwerkt.

Daarnaast heeft een grondige herziening van een groot aantal fondsdocumenten plaatsgevonden. Dit is een van de vermelde activiteiten in het beleid- en actieplan 2020 en vloeit voort uit de compliance analyse uit 2019. De fondsdocumenten zijn geactualiseerd. Deze actualisatie ziet naast de bovengenoemde aanpassingen aan het bestuursmodel ook op aanpassingen aan (in 2020) gewijzigde wet- en regelgeving. Tevens zijn bij de herziening door het bestuur geuite wenselijke verbeteringen meegenomen. De actualisatie betreft onder andere de reglementen van de fondsorganen, de gedragscode, incidenten- en klokkenluidersregeling en documenten waarin het beleid vastligt zoals het integriteitsbeleid, uitbestedingsbeleid en het beleidskader dynamisch balansbeheer.

Aanvangshaalbaarheidstoets

Het bestuur heeft in 2020 een nieuwe aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd, omdat het pensioenfonds een gesloten pensioenfonds is geworden. Dit is een significante wijziging, met name vanwege de heroverweging van het (strategische) beleggingsbeleid. De uitvoering van een aanvangshaalbaarheidstoets is in dit geval wettelijk verplicht. Deze toets geeft de risicohouding op de lange termijn weer.

De uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets zijn gedeeld met sociale partners. Dit zijn de vertegenwoordigers van de voormalig aangesloten ondernemingen, de bij deze ondernemingen betrokken ondernemingsraden en DNP. Sociale partners kunnen zich vinden in de uitkomsten.

De uitkomsten voldoen aan de gestelde grenzen. Het verwacht pensioenresultaat is 103,4% vanuit het vereist eigen vermogen (ondergrens: 93%) en 106,9% vanuit de feitelijke dekkinggraad (ondergrens: 95%). De spreiding in een slechtweersscenario is 9,5% (maximaal 15%).

Conclusie uit de toets is derhalve dat het pensioenfonds in de meeste scenario's het huidige beleid kan realiseren.

Het pensioenfonds blijft ook de wettelijk verplichte jaarlijkse haalbaarheidstoets uitvoeren.

Zelfevaluaties

Het bestuur evalueert jaarlijks zijn eigen functioneren als collectief. Tenminste een keer per drie jaar vindt deze zelfevaluatie plaats onder leiding van een externe begeleider.

In 2020 heeft het bestuur zijn functioneren als collectief niet geëvalueerd. Vanwege de coronacrisis is deze zelfevaluatie verplaatst naar het tweede kwartaal van 2021. Een onafhankelijke externe partij begeleidt deze sessie.

Wel heeft het bestuur in het najaar van 2020 stilgestaan bij de werking van het omgekeerd gemengde bestuursmodel, de dynamiek en effectiviteit en het crisisbeleid. Het bestuur heeft de conclusie getrokken dat het model een verbetering is. Het bestuur functioneert meer als een geheel. De betrokkenheid en saamhorigheid is verhoogd. Ook de audit commissie functioneert goed, met de opmerking dat zij zich pro-actiever zullen gaan opstellen.

Voor de dynamiek en effectiviteit heeft het bestuur blijvende aandacht voor het besluitvormingsproces op basis van het BOB-model. Voor de besluitvorming is het nodig dat de aangereikte informatie een goede basis biedt voor duidelijke bestuurlijke afwegingen.

Ten aanzien van het crisisbeleid heeft het bestuur geconstateerd dat het goed is de vinger aan de pols te houden tot welk moment sprake is van een crisissituatie, terwijl het bestuur voldoende oog houdt op het reguliere beleid en de uitvoering daarvan.

Naast de collectieve zelfevaluatie vindt eenmaal per jaar een evaluatie van de individuele bestuursleden plaats. De onafhankelijk voorzitter heeft begin 2021 gesprekken met de NUB-ers gehouden. De evaluatie met de UB-ers is gehouden door de onafhankelijk voorzitter met een ander niet-uitvoerend bestuurslid. Eén NUB-er heeft, na voorbereiding met alle NUB-ers en UB-ers, met de onafhankelijk voorzitter gesproken over zijn functioneren.

Voor alle gesprekken geldt dat ter voorbereiding de bestuursleden gevraagd is naar hun beeld over het functioneren van de verschillende leden. De uitkomsten van de gesprekken zijn door de onafhankelijk voorzitter teruggekoppeld in een bestuursvergadering.

Geschiktheid

Het geschiktheidsplan en het bijbehorende opleidingsplan zijn in 2020 geactualiseerd. De grootste wijzigingen vloeien voort uit wettelijke wijzigingen, namelijk het in 2020 in werking getreden Besluit tot wijziging van de Beleidsregel geschiktheid 2012 en de IORP II-wetgeving. Dit uit zich met name in de indeling van geschiktheidsonderwerpen, het organogram en de opname van een collectieve geschiktheidsmatrix.

Ook is het overzicht met nevenfuncties bijgewerkt. Hierbij is enkel uitgegaan van pensioen gerelateerde functies.

De bestuursleden hebben in 2020 diverse bijeenkomsten van de Pensioenfederatie, DNB, AFM en commerciële organisaties bijgewoond. De bestuursleden informeren hun medebestuurleden schriftelijk over hetgeen hier aan de orde komt. Vanwege de coronacrisis zijn dit met name digitale bijeenkomsten geweest. Wel werden er meerdere sessies geannuleerd. Deze annulering geldt ook voor al geplande opleidingen in 2020 voor diverse bestuursleden. Het opleidingsplan is derhalve aangepast qua looptijd en inhoud.

Tot slot zijn (digitale) kennissessies georganiseerd over dynamisch balansbeheer, maatschappelijk verantwoord beleggen, proces voor selectie en monitoring managers aandelenportefeuille en IT-risico's en cybersecurity.

Diversiteit

In het kader van diversiteit stelt het bestuur zich het volgende ten doel:

- ten minste een man en een vrouw in elk van de fondsorganen;
- tenminste een lid onder en een lid boven de veertig jaar in elk van de fondsorganen; en
- een verscheidenheid aan achtergrond, vaardigheden, zienswijzen en persoonlijkheden in elk van de organen.

Het bestuur heeft hierbij een aantal kanttekeningen geplaatst, te weten, waaronder:

- het pensioenfonds was een pensioenfonds met een kleine groep actieve deelnemers en een grote groep pensioengerechtigden en slapers. Met uitzondering van enkele arbeidsongeschikte deelnemers waarvoor nog opbouw plaatsvindt, is het pensioenfonds per 1 januari 2020 een gesloten fonds geworden. Gelet hierop acht het bestuur het niet wenselijk om de diversiteitsdoelstelling als strikte norm, maar eerder als stellige ambitie vast te leggen.
- Voor een functie in een van de organen van het pensioenfonds ligt de nadruk op de betrouwbaarheid, geschiktheid en onafhankelijkheid van de persoon.

Deze punten zijn doorslaggevend in de beoordeling of iemand wordt benoemd of zich (als vertegenwoordiger van pensioengerechtigden in het bestuur) verkiesbaar kan stellen. De complexiteit van de beslissingen in de pensioensector en de hoge eisen die worden gesteld aan de kandidaat-leden van de diverse fondsorganen staan hierbij voorop.

Per 1 januari 2020 heeft er in elk fondsorgaan een vrouw zitting (zie hieronder voor de samenstelling van de organen). In 2020 hebben in het bestuur en in het verantwoordingsorgaan herbenoemingen plaatsgevonden (zie 2.2 en deze paragraaf).

Het bestuur heeft bij de herbenoemingen vastgesteld dat het vanwege het gebrek aan tegenkandidaten niet mogelijk is om verdere invulling te geven aan het diversiteitsbeleid van het pensioenfonds.

Leeftijdssamenstelling van de organen per 31 december 2020

Orgaan	Man	Vrouw	Jonger dan 40 jaar	Ouder dan 40 jaar	Gemiddelde leeftijd
Bestuur	6	1	0	7	56 jaar
Verantwoordingsorgaan	4	1	0	5	67 jaar

Naleving Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen (hierna: **Code**) bevat normen voor goed pensioenfondsbestuur. Het doel van de Code is bewustzijn van goed pensioenfondsbestuur te stimuleren bij de verschillende organen van een pensioenfonds. De Code draait om de drie functies van 'goed pensioenfondsbestuur': besturen, toezicht houden en verantwoording afleggen. De meeste normen zien op gedrag en cultuur. Een beperkter aantal normen gaan over de manier van rapporteren over onderdelen van de Code. De Code is in 2018 herzien door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid. Het bestuur onderschrijft de normen van de Code en leeft deze, waar mogelijk en passend bij het pensioenfonds, na.

Daarnaast heeft het bestuur kennisgenomen van de rapportage Naleving Code Pensioenfondsen over 2019 van de Monitoringcommissie. Deze rapportage is eind 2020 gepubliceerd.

Uit de analyse van de normen Code Pensioenfondsen volgt een aantal normen waaraan, gemeten naar de stand van eind 2020, nog niet (volledig) wordt voldaan. Het betreft de volgende normen:

Vertrouwen waarmaken

Nr.	Onderwerp	Wat is er geregeld	Conform norm	Reden voor niet naleving / te ondernemen actie
7	Het bestuur zorgt ervoor dat er onder belanghebbenden draagvlak bestaat voor de keuzes over verantwoord beleggen.	<p><u>Communicatie</u> In de PensioenKrant van de afgelopen jaren is aandacht besteed aan de wijze waarop het pensioenfonds invulling geeft aan maatschappelijk verantwoord beleggen. Tijdens de DNP-jaarvergadering en in de voorjaarseditie van de Pensioenkrant is aandacht besteed aan de SDG's (sustainable development goals). Op de website wordt een MVB-rapportage geplaatst.</p> <p><u>Risicobereidheidsonderzoek</u> In 2018 heeft een tweede risicobereidheidsonderzoek plaatsgevonden onder alle belanghebbenden van het fonds. Hierbij zijn ook vragen gesteld over de voorkeuren ten aanzien van verantwoord beleggen. De uitkomsten hiervan neemt het bestuur in 2020 mee in de herijking van het MVB-beleid.</p> <p>Voor het bestuur is de herijking van het MVB-beleid een van de speerpunten voor 2020. Dit onderwerp is ook een specifiek toezichtthema voor de NUB-ers. Omdat de meningen over de invulling divers zijn, is besloten om in 2020 een top-5 SDG's te benoemen, waar het bestuur rekening mee gaat houden bij het opstellen van het beleid. Middels een poll op de website worden de deelnemers naar hun mening gevraagd.</p>	Grotendeels	<p>Het herijken en door ontwikkelen van het MVB-beleid heeft in 2020 een hoge prioriteit gehad. Het bestuur heeft hieraan meerdere malen aandacht geschonken door specifieke kennissessies en tijdens bestuursvergaderingen, overleggen met het verantwoordingsorgaan en met de audit commissie. Besluitvorming over het herijkte MVB-beleid wordt begin 2021 afgerond. Hierbij houdt het bestuur waar mogelijk rekening met de uitkomsten van de ESG-enquête. Deze enquête is in het voorjaar van 2020 op de website geplaatst. De uitkomsten leiden tot een top-5 aan SDG's.</p> <p>Na besluitvorming volgt aanpassing van de website op dit onderdeel. Het bestuur gaat op de website aandacht schenken aan het beleid en de rapportages over de uitvoering daarvan. Deze aanpassing is een onderdeel van de grondige herziening en actualisatie van de website, welke het bestuur in 2021 afrondt.</p>

Integer handelen

Nr.	Onderwerp	Vastgelegd in	Conform norm	Reden voor niet naleving / te ondernemen actie
21	De organisatie kent een klokkenluidersregeling en bevordert dat ook externe dienstverleners een klokkenluidersregeling hebben. De organisatie zorgt ervoor dat men weet hoe en bij wie kan worden gemeld.	<p><u>Klokkenluidersregeling</u> De regeling is aanwezig. In 2016 is getoetst bij uitbestedingspartners of zij een Gedragscode hebben die gelijkwaardig is aan die van het pensioenfonds en of zij beschikken over een klokkenluidersregeling.</p> <p>De documenten worden onder de aandacht gebracht bij de verbonden personen en staan bij de fondsdocumenten op 'Our meeting', dat door de verbonden personen te benaderen is.</p> <p><u>Uitbestedingsbeleid</u> Het hebben van een klokkenluidersregeling is als uitgangspunt van uitbesteding opgenomen en is derhalve als selectiecriteria opgenomen.</p>	Bijna volledig	<p>Het hebben van een regeling is tot nu toe niet structureel uitgevraagd bij externen. Dit is onderdeel van de aanscherping van het uitbestedingsbeleid en de bijbehorende procedures. Het aangepaste uitbestedingsbeleid is eind 2020 vastgesteld. De uitvraag naar een klokkenluidersregeling is onderdeel van de vereisten aan de uitbestedingspartij en komt bij uitvragen vanaf 2021 aan de orde.</p> <p>De klokkenluidersregeling is samengevoegd met de incidentenregeling en in het najaar van 2020 door het bestuur vastgesteld. Hierbij is rekening gehouden met de bepalingen van IORP II. De sleutelfunctiehouders zijn derhalve ook aangemerkt als verbonden personen. Dit is vastgelegd in de in 2020 herziene Gedragscode.</p> <p>De vertrouwenspersoon en de compliance officer hebben de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie op de hoogte gesteld van de bijgewerkte procedures en de verschillende mogelijkheden om meldingen te kunnen verrichten.</p>

Zorgvuldig benoemen

Nr	Onderwerp	Vastgelegd in	Conform norm?	Reden voor niet naleving /te ondernemen actie
33	In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	<u>Diversiteitsbeleid</u> In bestuur en VO zit tenminste één vrouw en één man. In 2019 is er binnen het bestuur een persoon van jonger dan 40 jaar gekomen. Op dit moment zijn er geen bestuursleden onder de 40 jaar. In het VO is er geen lid onder de 40 jaar.	Gedeeltelijk	Bij het VO heeft een wijziging plaatsgevonden bij de geleding van pensioengerechtigden. Dit leidt niet tot verdere invulling van het diversiteitsbeleid. Vanwege het gebrek aan tegenkandidaten heeft het bestuur bij de herbenoemingen eind 2020 ook geen verdere invulling aan het beleid kunnen geven.

2.4 Risicohouding, risicobeheersing en compliance**Integraal risicomanagement framework**

Het integraal risicomanagement framework bestaat op hoofdlijnen uit de componenten die zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

Integraal Risicomanagement Framework
COMPONENTEN VAN HET FRAMEWORK
Risicostrategie & - bereidheid
Risico-identificatie & beoordeling
Risicobeheersing & monitoring
Risicobeleid & procedures
Organisatie & governance
Cultuur & performance
Human resources, systemen en data

Het bestuur heeft goed voor ogen wat de risicostrategie en risicobereidheid is, heeft een duidelijke risicodefinitie en taxonomie en heeft een strategisch risicomanagementbeleid vastgesteld. Daarnaast zijn de herziene governance structuur, de uitvoeringsorganisatie, de cultuur en de aanwezige kennis en kunde passend voor de aard, omvang en activiteiten van het pensioenfonds.

Strategisch risicomanagementbeleid

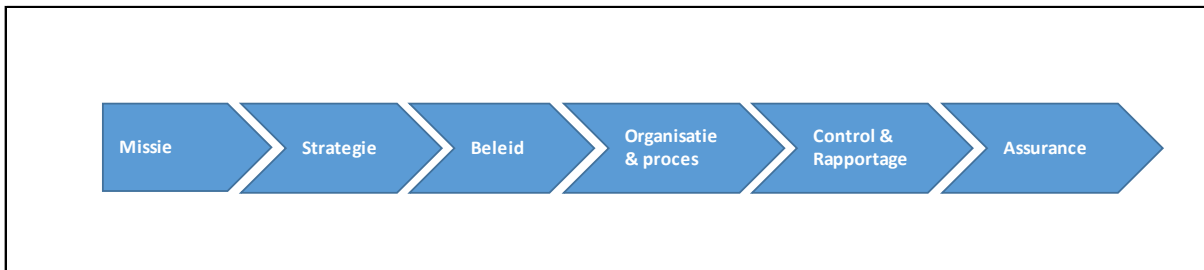
In 2020 is het strategisch risicomanagementbeleid aangepast aan de gewijzigde governancestructuur. Het strategisch risicomanagementbeleid betreft een belangrijk onderdeel van het in ontwikkeling

zijnde integrale risicomanagement framework. Het beheersen van risico's (risicomanagement) staat hoog op de agenda van het bestuur, vanwege:

1. de eis tot meer transparantie van de maatschappij en toezichhouders; en
2. snel te kunnen reageren op verandering.

Risicomanagement heeft binnen het pensioenfonds een plaats in de gehele bedrijfsvoering en is geïntegreerd met prestatie management. Prestatie management betreft het stelsel van interne beheersmaatregelen die moeten waarborgen dat gestelde doelstellingen worden gehaald. Onder deze doelstellingen vallen onder andere: de betrouwbaarheid van de (financiële) rapportages, de doeltreffende en doelmatige inzet van middelen en de tevredenheid van belanghebbenden. In de praktijk betekent dit dat meerdere disciplines integraal samen dienen te werken bij het inrichten van het stelsel van interne beheersingsmaatregelen.

Wat betreft het risicomanagement is de onderstaande bestuur cyclus het uitgangspunt.

Het risicomanagementbeleid vormt de kern waarop het bestuur zijn strategie tot uitvoer brengt. Het beleid is erop gericht om enerzijds weloverwogen risico's te nemen en anderzijds risico's te beheersen die het behalen van de beleidsdoelstellingen van het pensioenfonds bedreigen. Het nemen van risico biedt kansen, omdat het nemen van risico in veel gevallen wordt beloond met een risicopremie. Deze risicopremies kunnen een positieve bijdrage leveren aan de realisatie van de beleidsdoelstelling van het pensioenfonds en zijn daarom een belangrijk element om in ogenschouw te nemen.

Risicohouding

De risicohouding wordt in grote mate bepaald door de doelstellingen die zijn verbonden aan de missie, visie en strategie. Daarnaast is in de risicohouding meegenomen dat het pensioenfonds veel gewezen deelnemers en pensioengerechtigden en weinig actieve deelnemers heeft. Het beleggingsbeleid is prudent en houdt rekening met de samenstelling van de verplichtingenstructuur. In 2018 is de risicobereidheid van de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden opnieuw onderzocht. Het pensioenfonds doet dit in principe iedere drie jaar, zodat het pensioenfonds voldoende voeling houdt met de risicohouding van de achterban.

In 2019 zijn in samenwerking met Ortec twee ALM-studies verricht. De eerste ALM-studie is uitgevoerd in de eerste helft van 2019 en is gebruikt om te toetsen of het huidige strategisch beleggingsbeleid en de mate waarin het pensioenfonds beleggingsrisico's neemt, past bij de doelstellingen van het pensioenfonds. Uit deze studie bleek dat het pensioenfonds meer risico neemt, dan noodzakelijk is op basis van het ALM-model. Het bestuur heeft daarop verder werk verricht hoe de balans tussen de beleggingsrisico's en de doelstellingen kan worden hersteld. Het voorgestelde dynamische balansbeleid is in de tweede helft van 2019 getoetst op basis van een tweede ALM-studie. Het voorgestelde en in de ALM-getoetste dynamisch beleid beperkt het aandelenrisico en renterisico dat

het pensioenfonds loopt en heeft de potentie om de gestelde doelen te realiseren. Het bestuur heeft het dynamisch beleggingsbeleid met ingang van 1 januari 2020 geïmplementeerd.

Impact COVID-19-pandemie

De COVID-19-pandemie heeft in 2020 tot macro-economische onzekerheid geleid en tot een verstoring van de economische activiteit. Het is onbekend wat de eventuele gevolgen op langere termijn zullen zijn voor met name de beleggingsportefeuille. De schaal en duur van deze pandemie blijven onzeker, maar zullen naar verwachting verdere gevolgen hebben voor de (toekomstige) waarde van onze beleggingen en daarmee mogelijk ook voor het beleggings- en risicobeleid. Gezien de toereikende financiële positie van het pensioenfonds en relatief lage risicoprofiel van de beleggingsportefeuille worden voorsnog geen materiële effecten op het beleid van het pensioenfonds voorzien door het bestuur.

Kwalitatieve risicohouding

Het pensioenfonds heeft de ambitie om het risicobudget dekkingsgraad afhankelijk te bepalen. Dit heeft tot gevolg dat het pensioenfonds wendbaar is en effectief kan optreden in tijden van voorspoed (hoge dekkingsgraden) en tegenspoed (lage dekkingsgraden). Het pensioenfonds acht het wenselijk dat zowel in goede tijden (behoud) als in moeilijke tijden (vermijden verdere terugval) het risico in de beleggingsportefeuille wordt beperkt. De risicohouding is in 2019 opnieuw bepaald in het kader van het dynamisch balansbeheer en opgebouwd uit drie elementen:

- Het nemen van beleggingsrisico's is gericht op volledig koopkrachtbehoud naar de toekomst toe en het verlenen van inhaalindexatie.
- Beleggingsrisico's worden afgebouwd bij lagere dekkingsgraden om de omvang van eventuele kortingen te verkleinen.
- Beleggingsrisico's worden afgebouwd bij hogere dekkingsgraden waar het perspectief op volledig koopkrachtbehoud naar de toekomst toe en het verlenen van inhaalindexatie binnen handbereik komt.

De bovenstaande risicohouding is geformuleerd aan de hand van de volgende inzichten en uitgangspunten:

- de deelnemers ontvangen graag een naar verwachting voor inflatie geïndexeerd pensioen en accepteren daarbij enige mate van onzekerheid;
- de lange termijn pensioenambitie en de korte termijn risico's zijn beiden belangrijk voor deelnemers. Binnen bandbreedtes worden korte termijn risico's op het onvolledig indexeren of zelfs korten van de nominale aanspraak door de deelnemers geaccepteerd met als doel om op lange termijn een geïndexeerd pensioen te verkrijgen;
- de deelnemers hebben een gemiddelde risicobereidheid en hebben derhalve een voorkeur voor een neutrale beleggingsbenadering;
- het pensioenfonds belegt om de pensioenambitie te behalen; als door de solvabiliteitspositie deze doelstelling met een lager risicoprofiel behaald kan worden, dan heeft dit de voorkeur;
- om te voorkomen dat de nominale pensioenen te veel in gevaar komen, zal bij een lagere dekkingsgraad een prudenter beleggingsbeleid de voorkeur hebben;
- er is voldoende kennis aanwezig van vermogensbeheer en beleggingsproducten in het bestuur. Dit kennisniveau vloeit voort uit opleiding en ervaring;

- de producten die het pensioenfonds in de beleggingsportefeuille aanhoudt, moeten begrepen en uitgelegd kunnen worden door het bestuur;
- vastrentende waarden (staatsobligaties en staats gerelateerde obligaties), zakelijke waarden (aandelen) en illiquide producten (vastgoed en private equity) betreffen risicobronnen. Het nemen van de aan deze producten gekoppelde risico's wordt naar verwachting beloond;
- rentes laten zich niet voorspellen, alle informatie is opgenomen in marktprijzen en daarom is een verwachte rente ontwikkeling het best af te leiden uit huidige marktprijzen;
- financiële markten zijn efficiënt, alle informatie is in de koersen verwerkt. Dit geeft geen basis om over- en onderwegingen aan te brengen ten opzichte van de strategische asset allocatie;
- maatschappelijk verantwoord beleggen speelt bij de vaststelling van de strategisch asset allocatie geen belangrijke rol. Criteria voor maatschappelijk verantwoord beleggen worden meegenomen bij de implementatie van beleggingscategorieën (bijvoorbeeld door uitsluitingen, stembeleid en engagement);
- gezien het vergrijsde deelnemersbestand wordt een hersteltermijn van tien jaar niet prudent geacht. De hersteltermijn is vastgesteld op vijf jaar om zo de belangen van alle deelnemers evenwichtig te behartigen;
- de hersteltermijn is zodanig vastgesteld, dat bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 100% het effect dat er meer uitgekeerd wordt dan er beschikbaar is aan vermogen wordt beperkt;
- indien er gedurende vijf jaar sprake is geweest van een beleidsdekkingsgraad onder de grens van het minimaal vereist eigen vermogen dan wordt de korting van de pensioenaanspraken en pensioenrechten uitgesmeerd over een periode van drie jaar.

Kwantitatieve risicohouding

Aan het toeslag- en kortingsbeleid ligt een ALM-analyse ten grondslag. De in deze analyse gebruikte economische uitgangspunten zijn voorzichtiger dan de volgens de wettelijk mogelijke parameters.

Toeslagbeleid

- Geen toeslagverlening bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%.
- Bij een beleidsdekkingsgraad van 110% en hoger, vindt toeslag op basis van prijsinflatie (van september tot september) met een toets op toekomstbestendigheid plaats.
- Inhaalindexatie: maximaal 20% van het verschil tussen de werkelijke beleidsdekkingsgraad en de grens (circa 125%) van toekomstbestendig indexeren. Het beleid inzake inhaalindexatie is nader uitgewerkt.

Kortingsbeleid

- Bij een reservetekort (beleidsdekkingsgraad onder het vereist eigen vermogen) moet het pensioenfonds in vijf jaar toegroeien naar het vereist eigen vermogen (per 31 december 2020: 112,8%). Indien dat niet mogelijk is, zal een voorwaardelijke korting plaatsvinden.
- Na vijf jaar dekkingstekort (beleidsdekkingsgraad onder minimaal vereist vermogen, per 31 december 2020: 104,0%) wordt het tekort in drie jaar verwerkt in onvoorwaardelijke kortingen.

Risicobudget met horizon van één jaar

- Het vereist eigen vermogen per 31 december 2020 bedraagt 112,8% (2019: 115,6%).
- Indien de grenzen van de bandbreedtes van matching- en returnportefeuille worden opgezocht, dan beweegt het vereist eigen vermogen zich tussen 111% en 115%.

Risicobeheersing

De belangrijkste risico's voor het pensioenfonds zijn als volgt te categoriseren:

- Solvabiliteitsrisico: de kans dat het pensioenfonds niet aan zijn (lange termijn) verplichtingen kan voldoen. Dit uit zich in de dekkingsgraad. Het solvabiliteitsrisico valt uit te splitsen in de volgende risico's: renterisico, prijsrisico, valutarisico, kredietrisico en actuariële risico's.
- Liquiditeitsrisico: de kans dat de beleggingen niet tijdig tegen een aanvaardbare prijs liquide kunnen worden gemaakt, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.
- Organisatierisico's: operationele risico's, uitbestedingsrisico's en IT-risico's.
- Omgevingsrisico's: concurrentierisico, afhankelijkheidsrisico en politieke risico's.

Een gestructureerde aanpak van de risico's richt zich voornamelijk op de solvabiliteits- en liquiditeitsrisico's, die uitgebreid worden behandeld in paragraaf 3.6. Met de risicomangement-adviseur is over deze risico's, aan de hand van een scenario-analyse, een strategisch risicokader vastgesteld. In bestuursvergaderingen wordt hier specifiek aandacht aan besteed. Daarnaast beoordeelt het intern toezicht uitgevoerd door de NUB-ers en de auditcommissie jaarlijks of het pensioenfonds de risico's op langere termijn adequaat beheerst.

In het algemeen worden uitbestedingsrisico's beheerst door uitbestedingscontracten aan te gaan met gerenommeerde partijen die in bezit zijn van een ISAE 3402-verklaring. De risico's van de uitbesteding van IT en pensioenadministratie worden beheerst door middel van serviceniveau-overeenkomsten en serviceniveau-rapportages. Bij de beheersing van uitbestedingsrisico's op het gebied van vermogensbeheer wordt voor de selectie van en monitoring op deze externe vermogensbeheerders onder andere gebruik gemaakt van externe adviseurs.

In 2020 is nadrukkelijk aandacht geschonken aan de risico's die verband houden met uitbesteden en integriteit (**SIRA**). Hiertoe zijn per deelgebied risicoanalyses uitgevoerd waarbij, rekening houdend met de risicohouding en -acceptatie, eventuele aanvullende beheersmaatregelen zijn geïdentificeerd. Deze risicoanalyses zijn uitgevoerd in het teken van het implementeren van het integraal risicomangement framework.

In 2020 is vooruitgang geboekt op het gebied van de administratieve organisatie en interne beheersing. Door een structurele vastlegging van de uitkomsten van de interne beheersingsmaatregelen in een daartoe bestemde applicatie ontstaat er een duidelijke 'audit trail'. Deze 'audit trail' maakt het aantoonbaar dat de uitvoeringsorganisatie haar bedrijfsvoering beheerst. De functionaliteit van deze applicatie zal ook in 2021 doorontwikkeld worden en het gebruik hiervan binnen de organisatie zal bevorderd worden.

Compliance

BDO vervult sinds juni 2019 de rol van compliance officer voor het pensioenfonds. Om invulling te kunnen geven aan deze functie is een compliance charter opgesteld waarin onder andere de reikwijdte, het doel, de positionering en de verantwoordelijkheden van de compliance officer is vastgelegd. Tevens wordt er gewerkt met een compliance jaarplan.

In 2020 werd aandacht besteed aan de volgende drie elementen:

1. Het opstellen/herijken van compliance beleid en processen.
2. Het uitvoeren van tweedelijns monitoringsonderzoeken.
3. Het creëren van verdere bewustwording t.a.v. compliance en integriteit.

In 2020 is de compliance officer onder meer betrokken geweest bij de herzieningen van het integriteitsbeleid, de incidenten- en klokkenluidersregeling en de gedragscode. Ook heeft de compliance officer de uitgevoerde SIRA beoordeeld.

Het pensioenfonds heeft een gedragscode in het kader van het integriteitsbeleid. De gedragscode, is ook bij zakenrelaties van het pensioenfonds bekend. De rapportage over de jaarlijkse naleving over 2020 is uitgevoerd door de compliance officer. De rapportage is in de bestuursvergadering van 3 maart 2021 besproken. BDO heeft geconcludeerd dat er in het jaar 2020 geen strijdigheden met de gedragscode aan de orde zijn geweest. Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving door het pensioenfonds.

Vertrouwenspersoon

Op grond van de Klokkenluiders- en Incidentenregeling heeft het pensioenfonds een vertrouwenspersoon integriteit en ongewenst gedrag aangesteld. Dit is een andere functionaris dan de compliance officer. In 2020 is door een verbonden persoon van het pensioenfonds contact gezocht met de vertrouwenspersoon.

Interne audit

In 2020 is de interne audit charter herzien en opnieuw vastgesteld. In het interne audit charter zijn het doel, de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de interne auditfunctie binnen het pensioenfonds beschreven. Uit het charter blijkt hoe het pensioenfonds de kwaliteit van de interne auditfunctie en de deskundigheid wil borgen. Het charter biedt inzicht in de wijze waarop gewerkt wordt. In het charter is opgenomen dat er jaarlijks een auditplan wordt opgesteld op basis van de uitkomsten van de risicoanalyses en de inbreng van de UB-ers. In 2020 zijn interne audits uitgevoerd naar de kwaliteit van het handboek Administratieve Organisatie (AO), uitbesteding en risicomanagement. Eventuele bevindingen zijn opgenomen in het Beleid- en Actieplan 2021 van het bestuur.

2.5 Financiële positie

De financiële positie van een pensioenfonds wordt onder meer weergegeven door de dekkingsgraad. Deze wordt berekend door het pensioenvermogen te delen door de pensioenverplichtingen² (*technische voorzieningen*). De DNB dekkingsgraad is in 2020 gedaald van 120,6% naar 120,4%. In onderstaande tabel staan de oorzaken van dit verloop met hun effect op de dekkingsgraad. Dit is een samenvatting van tabel 2.8 *Actuariële analyse*.

In het kader van de jaarrekening wordt de dekkingsgraad berekend op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

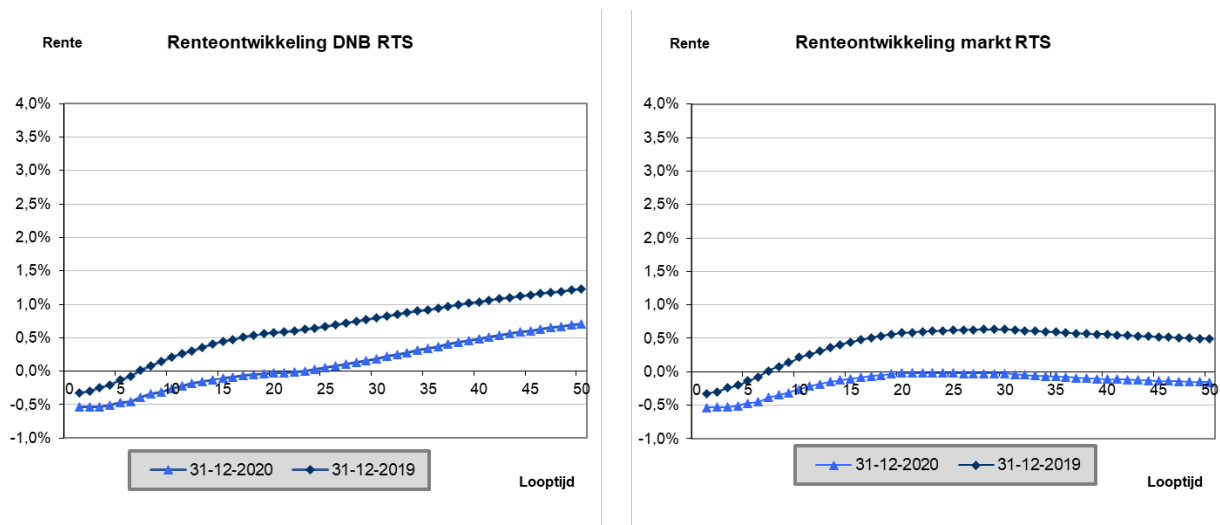
² Hierbij worden ook de beleggingen en verplichtingen voor risico deelnemers meegenomen.

2.5a Dekkingsgraad verloop	2020	2019
Stand per 1 januari	120,6%	122,0%
Mutaties:		
Beleggingsresultaat	3,8%	11,5%
Toeslag (indexatie)	-0,8%	-2,5%
Pensioenuitkeringen	1,3%	1,8%
Benodigde interest ivm rekenrente	0,2%	0,2%
Wijziging DNB-rentetermijnstructuur	-9,3%	-11,6%
Wijziging sterftegrondslagen	2,3%	0,0%
Overige mutaties	2,3%	-0,7%
Totaal mutaties:	-0,2%	-1,4%
Stand per 31 december	120,4%	120,6%

Het beleggingsresultaat over 2020 had een positief effect op de dekkingsgraad van 3,8%-punt (2019: 11,5%-punt). De toegekende indexatie had een negatief effect op de dekkingsgraad van 0,8%-punt (2019: 2,5%-punt). De verandering van de rente had een effect op de dekkingsgraad van 9,3%-punt negatief (2019: 11,6%-punt negatief). Overige mutaties betreffen de vrijval van de technische voorziening voor risico deelnemers als gevolg van de collectieve waardeoverdracht en het resultaat op sterfte.

De beleidsdekkingsgraad³ daalde in 2020 van 121,3% naar 116,4%. De beleidsdekkingsgraad ligt ultimo 2020 boven de *minimaal vereiste dekkingsgraad* van 104,0%. De beleidsdekkingsgraad ligt ook boven de grens van de *vereiste dekkingsgraad*⁴. Deze was eind december 112,8% (2019: 115,6%).

Marktrente

³ Dit is het gemiddelde van de dekkingsgraad over de laatste 12 maanden.

⁴ Als onderdeel van het dynamisch balansbeheer wordt daarbij gerekend met een strategische renteafdekking van 80%.

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt met de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. DNB hanteert hierbij de ‘*ultimate forward rate*’ (hierna: **UFR**). Dit betekent dat verplichtingen van meer dan twintig jaar contant worden gemaakt tegen een rente die naar een afgesproken niveau toe beweegt⁵ omdat de marktrente voor deze looptijden minder betrouwbaar wordt geacht. In onderstaande tabel staat een vergelijking van de nominale en de reële dekkingsgraden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur en de markt-rentetermijnstructuur.

2.5b Dekkingsgraden	Rentetermijnstructuur 2020		Rentetermijnstructuur 2019	
	DNB	Markt	DNB	Markt
Nominale dekkingsgraad	120,4%	117,8%	120,6%	119,0%
Reële dekkingsgraad	97,9%	95,7%	101,0%	96,8%
Beleidsdekkingsgraad	116,4%	n.v.t.	121,3%	n.v.t.

Voor het beleid van afdekking van het renterisico van de verplichtingen wordt gebruik gemaakt van de marktrente om de verplichtingen te waarderen. De waardering van de obligaties, die voor afdekking van het renterisico worden gebruikt, gebeurt immers ook op basis van de marktrente. De nominale dekkingsgraad op basis van de marktrente is met 1,2%-punt gedaald ten opzichte van eind 2019. De nominale dekkingsgraad wordt berekend als de totale activa minus de overige passiva gedeeld door de technische voorzieningen. De reële dekkingsgraad⁶ (op basis van de marktrente) is met 1,1%-punt gedaald. Bij de reële dekkingsgraad (op basis van de marktrente) worden de verplichtingen bepaald door alle toekomstige uitkeringen te verhogen met de door de markt verwachte inflatie. Een reële dekkingsgraad van 100% betekent dat het pensioenfonds theoretisch voldoende vermogen bezit om aan de met de verwachte inflatie verhoogde pensioenverplichtingen te voldoen.

Realisatie geformuleerde doelstelling

In hoofdstuk 2.1 is de volgende doelstelling geformuleerd: *“binnen het afgesproken risicokader, het realiseren van een beleidsdekkingsgraad, die het mogelijk maakt pensioenen en andere uitkeringen te verstrekken, met de ambitie het zoveel als mogelijk behouden van de koopkracht”*.

In 2020 (september) bedroeg de beleidsdekkingsgraad 117,0%, waardoor per 1 januari 2021 een toeslag van 0,75% kon worden verleend. Deze indexatie is niet gelijk aan de gemeten inflatie over de periode september 2019 tot september 2020 van 1,1%, maar is het maximale wat gegeven kon worden op basis van de wet- en regelgeving. De individuele indexatieachterstand van de deelnemers loopt daardoor op.

2.6 Beleggingen

Het jaar 2020 stond in het teken van de impact van de COVID-19-pandemie. Na volatiele markten en zeer scherpe dalingen op de financiële markten in het eerste kwartaal trad vervolgens een gestaag herstel op. Positieve rendementen werden behaald op aandelen en vastgoed, een negatief rendement

⁵ Sinds juli 2015 wordt de UFR bepaald op basis van de gerealiseerde maandelijkse 20-jaars forward rentes in de voorgaande 10 jaar.

⁶ De reële dekkingsgraad op basis DNB is berekend volgende de definitie in art. 7 van de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling. Deze wordt jaarlijks aan DNB gerapporteerd.

bij private equity. De Nederlandse economie is als gevolg van de pandemie en de genomen overheidsmaatregelen in 2020 ruim 4% gekrompen⁷. Voor 2021 en daarna wordt gerekend op een beperkt herstel afhankelijk van het verloop van de COVID-19-pandemie en de bijbehorende onzekerheden.

De inflatie in 2020 is gedaald tot 1,3% (2019: 2,6%). De rente is opnieuw scherp gedaald als gevolg van het ongekend ruime monetaire beleid van de ECB bij de bestrijding van de gevolgen van de pandemie.

Per saldo daalde de nominale 10-jaars marktrente van 0,2% naar -/- 0,26%. Deze rente is gebaseerd op de zogenoemde zero coupon swapcurve met een looptijd van tien jaar, die maatgevend is voor de verplichtingen van het pensioenfonds.

In tabel 2.6a staan de totale beleggingen voor risico van het pensioenfonds (inclusief liquide middelen), die € 1.385 miljoen bedragen (2019: € 1.387 miljoen). Er is een positief netto beleggingsresultaat op beleggingen voor risico van het pensioenfonds behaald van € 61 miljoen (2019: € 130 miljoen), dat overeenkomt met een nettorendement van 4,7% (2019: 10,0%). Door de gedaalde marktrente rendeerte de risicomanagementportefeuille opnieuw positief (6,7%), evenals in 2019 (6,9%). Het pensioenfonds heeft zelfstandig geen aandelen uitgeleend (*securities lending*). Door onderliggende beleggingsfondsen worden beperkt aandelen uitgeleend.

2.6a Beleggingen voor risico fonds	2020	2019	Mutaties *	Resultaat	Rendement 2020		
					Behaald	Benchmark	Outperf.
(x € 1.000)							
Aandelen Europa	66.528	86.689	-18.797	-1.364	0,4%	-3,3%	3,7%
Aandelen Verenigde Staten	99.671	136.650	-37.542	563	3,5%	10,8%	-7,3%
Aandelen opkomende markten	59.091	71.556	-13.145	680	3,0%	8,5%	-5,5%
Aandelen	225.290	294.896	-69.484	-121	2,5%	6,1%	-3,5%
Indirect vastgoed	176.225	190.653	-22.088	7.661	4,6%	3,4%	1,2%
Private equity	41.990	48.055	-4.593	-1.472	-3,0%	9,7%	-12,6%
Alternatieve beleggingen	41.990	48.055	-4.593	-1.472	-3,0%	9,7%	-12,6%
Credits	-	46.991	-46.991	-	0,0%	0,0%	0,0%
Credits	-	46.991	-46.991	-	0,0%	0,0%	0,0%
Returnportefeuille	443.505	580.595	-143.156	6.068	2,9%	6,5%	-3,6%
Staatsobligaties	918.771	795.059	58.608	65.105	7,9%	7,9%	0,0%
Put opties	-	-	7.049	-7.049	-87,9%	-87,9%	0,0%
Matching ptf inclusief derivaten			65.657		7,0%	7,0%	0,0%
Liquide middelen	22.402	11.031	12.444	-1.073			
Risicomanagementportefeuille**	941.173	806.090	78.100	56.983	6,7%	6,7%	0,0%
Uitvoeringskosten beleggingen pensioenfonds			1.979	-1.979			
Beleggingen incl. liquide middelen	1.384.678	1.386.685	-63.077	61.072	4,7%	5,9%	-1,2%

* Mutaties = aankopen + gefactureerde kosten - verkopen - inkomsten (zoals dividend)

** Inclusief liquide middelen

Strategisch zijn de beleggingen verdeeld in twee portefeuilles: de returnportefeuille en de risicomanagementportefeuille. De returnportefeuille heeft als doel een rendement te halen boven de

⁷ Vastgesteld door het Centraal Planbureau

door het bestuur vastgestelde strategische benchmark. De risicomanagementportefeuille heeft als doel om de kasstromen van het pensioenfonds via staatsobligaties bij de huidige bandbreedte van de dekkingsgraad voor 80% te matchen en bovendien het renterisico (duratie) van de pensioenverplichtingen te matchen. Daarnaast worden in deze portefeuille alle beleggingen opgenomen die als doel hebben het risico van het pensioenfonds strategisch te verlagen.

Dynamisch beleggingsbeleid

Eind 2019 is door het bestuur het beleidskader dynamisch balansbeheer vastgesteld. Met dynamisch balansbeheer wil het pensioenfonds het denken in een 'vaste' beleggingsmix loslaten. Het pensioenfonds streeft naar een beleggingsmix waarbij beleggingsrisico's worden teruggenomen bij lagere dekkingsgraden en óók bij hogere dekkingsgraden. Bij lagere dekkingsgraden wordt beleggingsrisico teruggenomen om de nominale toezegging te beschermen. Bij hogere dekkingsgraden wordt beleggingsrisico teruggenomen omdat de reële ambities binnen handbereik komen.

Eind oktober 2019 heeft het bestuur het opgestelde beleidskader laten toetsen met een ALM-studie. Op basis van de resultaten van de ALM-studie heeft het bestuur geconcludeerd dat het beleidskader dynamisch balansbeheer evenwichtig is opgebouwd. Eind december 2019 heeft het bestuur besloten het beleidskader dynamisch balansbeheer vast te stellen en is een transitie- en implementatieplan opgesteld. Het dynamisch balansbeheer is in 2020 volledig geïmplementeerd. Hierbij geldt bij het huidige dekkingsgraadniveau een strategisch gewicht van 70% risicomanagementportefeuille en 30% returnportefeuille.

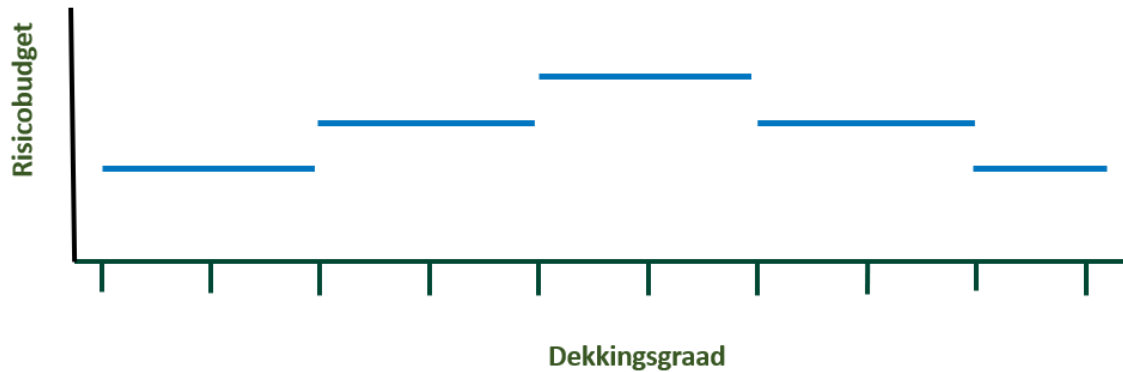
Het dynamisch beleggingsbeleid schrijft – per zogenaamde dekkingsgraadregio – een risicobudget voor. Dit risicobudget wordt uitgedrukt als een maximaal toegestane terugval van een dekkingsgraadscenario in een door het bestuur geformuleerd stuurscenario. Per dekkingsgraadregio heeft het pensioenfonds een strategische asset allocatie (SAA) inclusief risicoafdekkingen geformuleerd die passend zijn bij het toegestane risicobudget. Overgangen van de ene naar de andere dekkingsgraadregio vragen om een aanpassing van de balans conform het dynamisch beleid.

De totale portefeuille is verdeeld in een risicomanagementportefeuille en een returnportefeuille, waarbij de omvang en samenstelling afhankelijk is van de hoogte van de dekkingsgraad.

Het bestuur heeft voor het dynamisch beleggingsbeleid de risicohouding als volgt gedefinieerd:

“Het beleggingsbeleid is primair gericht op koopkrachtbehoud en inhaalindexatie. Een kans op korten wordt hierbij beperkt en als er gekort moet worden, dan wordt dit geaccepteerd en versneld (korter dan de wettelijke termijnen) doorgevoerd. De omvang van eventuele kortingen bij lagere dekkingsgraden wordt ingeperkt door beleggingsrisico's af te bouwen bij lagere dekkingsgraden.”

De drie uitgangspunten van de risicohouding (zie paragraaf 2.4.) zijn de basis voor het dynamisch risicobudget waarbij de hoogte van het risicobudget afhankelijk is van de dekkingsgraad en wordt teruggebracht bij lagere dekkingsgraden en bij hogere dekkingsgraden.

De volgende uitgangspunten bij de invulling van het risicobudget gelden in het algemeen voor het dynamisch beleid.

A. De doeldekkinggraad betreft een reële dekkinggraad van 110%

Het bestuur heeft als 'einddoel' een reële dekkinggraad van 110% geformuleerd (de reële doeldekkinggraad). Bij deze dekkinggraad is het pensioenfonds financieel in staat om indexatie naar de toekomst toe veilig te stellen. In theorie is het pensioenfonds dit bij een reële dekkinggraad van 100% al, echter het fonds kiest er echter voor een buffer aan te houden voor onder andere actuariële risico's, economische restrisico's (zoals spreadrisico's) en operationele risico's. Bij de huidige rentecurve komt deze doeldekkinggraad overeen met een nominale dekkinggraad van ongeveer 140%. Bij de nadere uitwerking van het reële beleid bij dekkinggraden hoger dan 130% (geen onderdeel van dit beleidskader) wordt dit nader gespecificeerd en onderbouwd.

B. Inzet van optieproducten behoort tot de mogelijkheden

Optieproducten (zowel rente- als aandelen) maken het mogelijk om zowel de impact van een negatief scenario (zoals het stuurscenario) te beperken, als mee te kunnen profiteren indien aandelen of rente stijgen. Dit in tegenstelling tot lineaire maatregelen als renteswaps of een afbouw van de aandelenportefeuille.

Dit duale karakter van opties kan uitkomst bieden in gevallen waarin de wens om neerwaarts risico te beperken schuurt met de ambitie. Door de vereiste optiepremie betekent dit dat een voortkabbelscenario het 'spijt'-scenario wordt: in dit geval betalen opties niet uit maar wordt het verlies van de premie ook niet gecompenseerd door een (sterke) marktstijging. Het pensioenfonds is bereid om kosten voor herstel/opwaarts potentieel te betalen in vorm van optiepremie indien dit nodig blijkt te zijn om de ambitie en risicohouding met elkaar te verenigen. De afdekking van het risico op publieke aandelen wordt tevens gezien als een indirecte afdekking van private equity en vastgoed. Dit is onder de aanname dat de rendementen op deze categorieën in tijden van stress een sterke correlatie met aandelen vertonen.

C. Het renteafdekkingsbeleid is afhankelijk van de dekkinggraad

De strategische renteafdekking wordt uitsluitend gebaseerd op de dekkinggraadregio's binnen dynamisch beleid. Hierbij blijft het bestaande uitgangspunt van cashflowmatching van het pensioenfonds gehandhaafd. Dit houdt in dat de renteafdekking voor het grootste deel voortvloeit vanuit de staatsobligaties in de matchingportefeuille. De eventuele extra benodigde renteafdekking is

daarmee relatief beperkt. Dit komt doordat de duratie van het pensioenfonds relatief kort is en de matchingportefeuille voldoende groot, waardoor renteafdekking met obligaties al relatief effectief is. Indien de strategische renteafdekking hoger ligt dan de afdekking die wordt verkregen vanuit staatsobligaties worden renteswaps ingezet.

Bij de dekkingsgraadregio ultimo 2020 wordt gewerkt met een allocatie van 70% matchingportefeuille bij een renteafdekking van 80%.

Investment cases

Pensioenfondsen moeten op basis van een investment case onderbouwen onder welke aannames, verwachtingen en voorwaarden een beleggingscategorie aan de beleggingsportefeuille is toegevoegd. Een investment case dient tevens als raamwerk voor de periodieke beoordeling of de betreffende beleggingscategorie en het daarbij gevoerde beleid nog in overeenstemming is met de geformuleerde doelstelling en verwachtingen. De investment cases voor aandelen, private equity en vastgoed zijn vastgesteld. In het kader van het dynamisch balansbeheer zullen de investment cases voor aandelen en private equity in 2021 opnieuw worden vastgesteld.

ALM-stresstest energietransitie

In het kader van de validatie van de opzet van het beleidskader dynamisch balansbeheer heeft Ortec in 2019 naast de impact van financiële stressscenario's ook de impact van de stresstest energietransitie door gerekend. Deze stresstest is ontwikkeld door DNB en geeft inzicht in de mogelijke gevolgen van een transitie van fossiele naar duurzame energiebronnen op de markt. In deze analyse is een stresstest uitgevoerd op zowel het huidige beleid als het voorgestelde beleidskader dynamisch balansbeheer. Alle stressscenario's leiden tot meer of mindere daling van de dekkingsgraad. Afhankelijk van het type klimaatschok kan de dekkingsgraad van het pensioenfonds tot 13%-punten dalen. Het bestuur concludeert dat dynamisch balansbeheer weliswaar veelal tot een betere bescherming van de dekkingsgraad leidt, maar dat gegeven de huidige dekkingsgraad en de crisisscenario's in alle gevallen nauwelijks/geen toeslag kan worden gegeven. Het bestuur heeft het beleid maatschappelijk verantwoord beleggen gedeeltelijk geactualiseerd en inmiddels begin 2021 vastgesteld.

Returnportefeuille

De returnportefeuille bevat beleggingscategorieën waarbij het behalen van rendement centraal staat. Er zijn strategische benchmarks vastgesteld om de prestaties te beoordelen. Het rendement op deze portefeuille was 2,9% (2019: 13,9%), dit is 3,6% lager dan de benchmark. De omvang van de returnportefeuille binnen de totale portefeuille is afhankelijk van de invulling van de risicomanagementportefeuille. Eind 2019 bedroeg de omvang van de returnportefeuille nog 41,9% van de totale portefeuille, in 2020 is dit als onderdeel van de implementatie van het dynamisch balansbeheer verder teruggebracht tot 32,0% per eind 2020 (tabel 2.6b).

2.6b Weging	ten opzichte van Totaal		ten opzichte van Returnportefeuille			
	2020	2019	2020	strat. mix	bandbreedte	2019
Aandelen	16,3%	21,3%	50,8%	40,0%	35-45%	50,8%
Vastgoed	12,7%	13,7%	39,7%	40,0%	35-45%	32,8%
Alternatieve beleggingen	3,0%	3,5%	9,5%	20,0%	15-25%	8,3%
Credits	-	3,4%	-	-	-	8,1%
Returnportefeuille	32,0%	41,9%	100,0%	100,0%	25-35%	100,0%

Als onderdeel van het dynamisch beheer geldt een strategische mix van 40% aandelen, 40% vastgoed en 20% alternatieve beleggingen. Per 31 december 2020 liggen zowel aandelen als private equity buiten de bandbreedte. Gelet op het feit dat de private equity portefeuille niet op korte termijn kan worden verhoogd naar 20%, wordt gesteld dat het strategisch gewicht van aandelen en private equity samen 60% van de returnportefeuille moet bedragen. Het belang van aandelen en private equity samen bedraagt 60,3% per ultimo 2020.

Aandelen

Het actieve beleid van de geselecteerde aandelenmanagers leverde in totaal een performance op van 2,5%. Het benchmarkrendement van de totale aandelenportefeuille was 6,1%.

De belangrijkste oorzaak van de underperformance van de aandelenportefeuille was het grote verschil in rendement tussen 'Growth' fondsen en 'Value' fondsen. Daarnaast presteerden de 'Low Vol' fondsen ver onder de algemene benchmarks, die de gehele markt vertegenwoordigen. De factor 'Growth' presteerde vooral goed door de IT-fondsen die profiteerden van de wereldwijde lockdowns: het effect van elektronisch werken en elektronisch winkelen. Daarbij werden de 'Growth'-aandelen gestuwd door de lage rente, die in Europa zelfs negatief was. De factor 'Value' presteerde vooral negatief door de oliesector, die heel even zelfs met een negatieve spotprijs te maken had en door de financiële sector, die veel last had van de lage rente omgeving.

Alleen in de regio Europa was er een outperformance. De Europese aandelen behaalden een rendement van +0,4%, terwijl het benchmarkrendement op -3,3% uitkwam.

In de Verenigde Staten kon het 'Growth' fonds de negatieve prestaties van het 'Value'fonds en 'Low Vol' fonds niet compenseren. De Amerikaanse aandelenportefeuille behaalde een rendement van 3,5%, terwijl de benchmark een rendement van 10,8% behaalde.

In de Opkomende markten konden twee brede fondsen de grote negatieve performance van het 'Low Vol' fonds niet compenseren. De aandelen Opkomende Markten behaalden een rendement van 3,0%, terwijl de algemene benchmark een rendement van 8,5% behaalde.

De grote underperformance van de 'Low Vol' fondsen in de Verenigde staten en de opkomende markten ten opzichte van de brede algemene benchmark, is mede aanleiding geweest om begin 2021 afscheid te nemen van de 'Low Vol' strategie in de portefeuille.

Vastgoed

Het rendement op vastgoed was 4,6%. De gehanteerde benchmark voor de vastgoedportefeuille is de *INREV Core Continental European Funds Index*. Deze benchmark behaalde over 2020 een rendement van 3,4%.

Het pensioenfonds belegt in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen. Deze zijn minder liquide en kunnen dus niet op korte termijn worden verkocht. Alle sectoren (Logistiek/Bedrijfsruimten, Woningen, Kantoren) behalve Winkels behaalden een positief rendement. Vanwege de pandemie waren winkels gedurende het jaar gedeeltelijk dicht. Hierdoor bezochten consumenten minder winkels en bestelden ze meer online. Het is dan ook niet verrassend dat het beste resultaat werd behaald door de sector Logistiek met 9,6%, terwijl het slechtste resultaat werd behaald door de sector Winkels met -/ - 4,8%.

Alternatieve beleggingen

De private equity beleggingen behaalden een rendement van +/- 3,0% bij een benchmarkrendement van 9,7%. De benchmark voor private equity is de MSCI All Countries World Index (Net Returns) + 3%, omdat het rendement op private equity op lange termijn een hoger rendement hoort te halen dan beursgenoteerde aandelen, ter compensatie van de illiquiditeit van private equity. Op korte termijn kan dit grotere verschillen geven tussen rendement en benchmark, zoals hieronder verder is toegelicht.

Op korte termijn is de beweeglijkheid in waardering van beursgenoteerde aandelen veel groter dan de kwartaalwaarderingen van private equity en kan de performance van private equity daar significant van afwijken. Daarnaast is de portefeuille private equity nog niet evenwichtig over de looptijden opgebouwd. Een aantal fondsen uit de periode 2004-2008 loopt tegen het einde van hun looptijd en is bezig met het afbouwen van de portefeuille. Om het gewicht van private equity op peil te houden zijn pas de afgelopen jaren nieuwe fondsen geselecteerd. Hierbij geldt dat in de beginperiode nieuwe fondsen negatieve rendementen laten zien (het zogenoemde J-curve effect). In zowel 2019 als 2020 zijn in dit kader nieuwe (Amerikaanse en Europese) fondsen aan de portefeuille toegevoegd.

Credits

Eind 2019/begin 2020 is afscheid genomen van de categorie Credits in de Returnportefeuille en zijn de credits-fondsen verkocht. Dit is gedaan in het kader van de verkleining van de Returnportefeuille en risico-afbouw in de voorbereiding van het dynamisch balansbeheer.

Risicomanagementportefeuille

De risicomanagementportefeuille heeft een rendement behaald van 6,7%. Bij het rendement op de risicomanagementportefeuille moet rekening gehouden worden met de doelstelling van deze portefeuille, namelijk het (rente)risico van de verplichtingen afdekken en de cash-flow matching. De opbrengst van de bovengenoemde, in het kader van de risico-afbouw eind 2019 en begin 2020 verkochte credits-fondsen is geherinvesteerd in de risicomanagementportefeuille. Ultimo 2020 bedraagt de weging van de risicomanagementportefeuille 68,0%.

In mei 2020 is een één-jarige put optie op de aandelenportefeuille (basket op regio's) aangekocht tegen een premie van € 8,3 miljoen, als onderdeel van het afdekken van het aandelenrisico binnen het dynamisch beleidskader. Uit de evaluatie van het dynamisch balansbeheer is een herziening voortgekomen waardoor put opties geen deel meer uitmaken van de strategische portefeuille. De aandelenoptie is in december 2020 verkocht voor een bedrag van € 1,2 miljoen.

Per 31 december 2020 bedraagt de feitelijke renteafdekking 81% (2019: 72%). De strategische renteafdekking van de verplichtingen bedraagt 80% bij een (marktrente) dekkingsgraad tussen de 110% en 120%. In het eerste kwartaal 2020 is de feitelijke renteafdekking in het kader van het dynamische balansbeheer verhoogd tot 80%.

Realisatie geformuleerde doelstelling

In hoofdstuk 2.1 is de volgende doelstelling geformuleerd: *“het door maatschappelijk verantwoord en actief vermogensbeheer behalen van een rendement (na aftrek van kosten) op de returnportefeuille dat, cumulatief over elke voortschrijdende periode van vijf jaren, hoger is dan de gekozen benchmark”*.

Over de laatste vijf jaar is met het actieve beheer op de returnportefeuille, na kosten, een underperformance behaald van gemiddeld 0,8% per jaar. Hiermee is niet voldaan aan de doelstelling. De underperformance is met name het gevolg van bij de benchmark achterblijvende rendementen bij aandelen en private equity zoals hierboven is toegelicht.

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Het pensioenfonds heeft het beleid inzake Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (hierna: **MVB**) in 2020 opnieuw vastgesteld en daarbij het doel gesteld om het beleid te beoordelen op basis van nieuwe wetgeving en het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen pensioenfondsen (hierna : **IMVB**). Ook wil het pensioenfonds rapporteren over de wijze waarop MVB wordt vormgegeven in de beleggingsactiviteiten en wat de resultaten hiervan zijn, conform wetgeving van IORP II.

Het pensioenfonds heeft zichzelf ten doel gesteld een maatschappelijk verantwoord belegger te willen zijn. Bij het pensioenfonds leeft de overtuiging dat bedrijven die hun activiteiten duurzaam en bewust uitvoeren ook in staat zijn om langdurig bij te dragen aan de financiële rendementsdoelstelling van NPF. Dit uitgangspunt is verankerd in de investment beliefs. Hier volgen per beleggingscategorie beknopt de ESG activiteiten en resultaten.

Aandelen

Het bestuur heeft besloten het ESG beleid voor aandelen in te richten op basis van de integratie van ESG factoren. Bij ESG integratie worden ESG factoren en de daaruit voortvloeiende risico's meegenomen in het beleggingsbeleid. Het pensioenfonds is van mening dat integratie van ESG factoren in het beleggingsproces een grotere impact kan hebben dan uitsluiting/screening van bedrijven en aandelen. Op deze manier kan er ook belegd worden in bedrijven die werken aan de verbetering van het ESG beleid. Als aandeelhouder bij dit proces betrokken te zijn, kan een grote impact hebben. Dit ondanks de mogelijk slechtere initiële ESG karakteristieken van het betreffende bedrijf. Dit betekent dat van vermogensbeheerders het volgende wordt verwacht:

- De Principles for Responsible Investment (PRI) zijn ondertekend.
- Risico's en kansen die voortkomen uit ESG factoren worden meegenomen in de aan- en verkoopbeslissingen.
- Vermogensbeheerders zijn als actieve aandeelhouder in contact met bedrijven over hun ESG beleid.
- Vermogensbeheerders rapporteren regelmatig over hun ESG beleid, waaronder bijvoorbeeld het ESG profiel van de portefeuille en de voortgang van engagement met bedrijven.

De forward looking ESG risico's worden door de vermogensbeheerders in hun beleggingsproces meegenomen. Ook werkt het pensioenfonds samen met BMO als het gaat om engagement voor de aandelenportefeuille (BMO Responsible Engagement Overlay).

Om de ESG karakteristieken van een fonds te kwantificeren, is besloten om gebruik te maken van twee ESG benchmarks (MSCI en Morningstar/Sustainalytics). De fondsen waarin het pensioenfonds belegt worden afgezet tegen zowel de benchmark scores van Morningstar Sustainability Ratings als die van MSCI.

- De verschillende aandelen-fondsen behalen een bovengemiddelde score op basis van de gegevens van tenminste één, maar bij voorkeur beide data providers.
- De verschillende aandelen fondsen behalen tenminste een gemiddelde score op basis van de gegevens van één, maar bij voorkeur beide data providers.

Per einde 2020 scoort de aandelenportefeuille NPF beter dan 59% van de MSCI benchmark en beter dan 56% van de Morningstar index. De aandelenportefeuille van het pensioenfonds presteert daarmee beter dan het MSCI-gemiddelde en het Morningstar gemiddelde.

Risicomanagementportefeuille

In de risicomanagementportefeuille wordt alleen belegd in Europese staatsobligaties en staat gerelateerde obligaties met een hoge kredietwaardigheid. De Europese landen hebben allen het Verdrag van Parijs ondertekend en zijn daarmee medeverantwoordelijk voor het behalen van de klimaatdoelen en het realiseren van de energietransitie. De portefeuille is de ruggengraat van het pensioenfonds als het gaat om het genereren van kasstromen voor het betalen van de pensioenuitkeringen. Voor deze portefeuille bestaan er geen specifieke rendementsdoelstellingen op het gebied van maatschappelijke verantwoordelijkheid, anders dan het realiseren van kasstromen voor het betalen van de pensioenen en het afdekken van het renterisico. Wanneer 'groene' of 'sociale' obligaties op de markt komen, dan overweegt het pensioenfonds deze aan te schaffen. De afweging die wordt gemaakt, behelst:

- De kredietwaardigheid van de uitgevende partij
- Het effect van de aanschaf op de renteafdekking van NPF
- Het effect van de aanschaf op de cashflowmatch van NPF
- Het effect van de aanschaf op het financieel rendement van NPF

Op deze manier probeert het pensioenfonds traditionele staatsobligaties en staat gerelateerde obligaties waar mogelijk te vervangen voor 'groene', 'sociale' en 'duurzame' obligaties. Er zijn per ultimo 2020 vijf obligaties die onder een label 'groen', 'sociaal' of 'duurzaam' vallen. De beheerder rapporteert hierover in de Sustainability kwartaalrapportage.

ESG Categorie	Aantal posities	Waarde (x € 1 mln)	Gewicht in portefeuille
Groen	2	44,2	4,8%
Sociaal	2	9,4	1,0%
Duurzaam	1	4,6	0,5%
Totaal	5	58,3	6,3%

Ter duiding, de 'groene' obligaties betreffen staatsleningen uitgegeven door België en Nederland. De 'sociale' obligaties betreffen leningen van de Europese Unie, die in het vierde kwartaal zijn uitgegeven naar aanleiding van de Covid-19 pandemie ter stimulering van de werkgelegenheid. Tot slot, de 'duurzame' obligatie is een obligatie van de Bank Nederlandse Gemeenten.

Vastgoed

GRESB is de benchmark op het gebied van duurzaamheid bij vastgoedfondsen. Fondsen dienen te participeren in de GRESB-benchmark. Fondsen die niet participeren in GRESB worden van selectie uitgesloten. Fondsen die investeren in niet-transparante landen (volgens de JLL-index) worden in principe ook niet geselecteerd.

De GRESB-score die een fonds behaalt, geeft weer hoe goed ESG geïntegreerd is in het management en de praktijk van het fonds. Fondsen krijgen punten voor Environmental, Social en Governance die optellen tot 100. Wanneer een fonds ten minste 50 punten behaalt voor zowel de categorie Implementation & Measurement als Management & Policy, dan mag het fonds zich Green Star noemen. De onderstaande score betreft GRESB-score van 2020, waarbij opgemerkt wordt dat de onderliggende data van de fondsen zelf uit 2019 komen. Dit is inherent aan de illiquiditeit van de beleggingscategorie.

GRESB	NPF	Benchmark	Maximaal
Environmental	49	37	62
Social	18	15	19
Governance	19	18	20
Totaal	86	70	100

De vastgoedportefeuille van het pensioenfonds presteert beter dan het gemiddelde.

Alternatieve Beleggingen

Deze portefeuille betreft de private equity portefeuille. In de selectie van nieuwe private equity fondsen heeft het pensioenfonds verscherpte aandacht voor ESG-kenmerken. Het pensioenfonds bewaakt de ESG activiteiten en resultaten met een jaarlijkse uitvraag en in het contact met de beheerders.

2.7 Pensioenen

Sinds 2015 voerde het pensioenfonds de pensioenregeling IDC-2015 (hierna: **IDC-regeling**, zijnde een individueel defined contribution-regeling) uit. De pensioenregeling IDC-2015 is per 1 januari 2020 gesloten. De opgebouwde kapitalen van deelnemers in de pensioenregeling IDC-2015 zijn per 30 juni 2020 middels een collectieve waardeoverdracht overgegaan naar a.s.r. en ABN Amro Pensioeninstellingen of zijn aangewend voor de inkoop van aanspraken bij het pensioenfonds. De pensioenregelingen IDCDB 2006 en 2015, waarbij de beschikbare premie direct werd omgezet in pensioenaanspraken, waren al sinds 1 januari 2016 gesloten regelingen.

Afwikkeling IDC-regeling

Het pensioenfonds heeft in juni 2018 de aangesloten werkgevers geïnformeerd dat het de uitvoeringsovereenkomsten met de aangesloten werkgevers per 31 december 2019 niet verlengt.

Eind februari 2020 is voor de actieve deelnemers en gewezen deelnemers van de aangesloten werkgevers en van de eigen medewerkers een verzoek tot collectieve waarde bij DNB ingediend. De collectieve waardeoverdracht van de opgebouwde kapitalen in de pensioenregeling IDC-2015 is, na de ontvangen goedkeuring door DNB, per 30 juni 2020 uitgevoerd.

(Voormalige) Pensioenregeling IDC-2015

Voor de werknemers van de aangesloten werkgevers (Maersk Line Netherlands B.V., Maersk Ship Management B.V., Star Container Services B.V., Svitzer Amsterdam B.V., Ardent Maritime Netherlands B.V. en Port Towage Amsterdam B.V. (per 1 januari 2019 heeft Port Towage Amsterdam B.V. de uitvoeringsovereenkomst voortijdig opgezegd)) is sinds 1 januari 2015 tussen de aangesloten werkgevers en werknemers een individuele beschikbare premiereregeling overeengekomen, waarbij het pensioenfonds is geselecteerd als uitvoerder van deze regeling. De uitvoeringsovereenkomsten van de pensioenregeling IDC-2015 zijn per 1 januari 2020 beëindigd.

In deze regeling, waaraan sinds 2016 ook de werknemers van de uitvoeringsorganisatie van het pensioenfonds deelnemen, werden de premiebijdragen belegd in een op maat gemaakte lifecycle bij ABN Amro (tot en met 2019 was dit bij Robeco). Het risicoprofiel van de beleggingen veranderde naarmate de deelnemer ouder wordt en dichter bij de pensioengerechtigde leeftijd komt. Het risico werd dan afgebouwd. Op het moment van pensionering hadden de beleggingen dezelfde risicorendementsverhouding als de collectieve beleggingen in het pensioenfonds.

Standaard kwamen de deelnemers in de zogenoemde default lifecycle, maar zij konden er ook voor kiezen om zelf een beleggingsmix samen te stellen of een defensieve of offensieve variant van de lifecycle te selecteren. Actieve deelnemers hadden daarnaast de mogelijkheid hun opgebouwde kapitaal tussentijds om te zetten in pensioenaanspraken.

Bij beëindiging van het dienstverband bij de aangesloten werkgever bleef het kapitaal bij ABN Amro tot pensioendatum, tenzij de deelnemer voor tussentijds inkoop van pensioenaanspraken bij het pensioenfonds koos of koos voor waardeoverdracht naar de pensioenuitvoerder van zijn nieuwe werkgever.

Op de pensioendatum kon de deelnemer met het opgebouwde kapitaal een ouderdomspensioen en eventueel partnerpensioen aankopen bij het pensioenfonds of bij een verzekeraar (shoprecht). Tijdens het actieve dienstverband (of aansluitend gedurende het recht (maximaal twee jaar) op een uitkering vanuit de Werkloosheidswet) was voor de deelnemer een (tijdelijk) partnerpensioen en wezenpensioen op risicobasis verzekerd.

In paragraaf 4.7 is een samenvatting van de IDC-2015 regeling opgenomen.

Collectieve waardeoverdracht

Per 1 januari 2020 zijn de uitvoeringsovereenkomsten met de op dat moment aangesloten werkgevers⁸ door het pensioenfonds beëindigd, waarmee het pensioenfonds sinds deze datum een 'gesloten pensioenfonds' is geworden⁹. Dat wil zeggen dat er sinds 1 januari 2020 geen instroom meer is van nieuwe deelnemers. De collectieve waardeoverdracht van de opgebouwde kapitalen in de pensioenregeling IDC-2015 is, na de bezwaartermijn en de ontvangen goedkeuring door DNB, per 30 juni 2020 uitgevoerd.

Bij de waardeoverdracht van de opgebouwde kapitalen is aan deelnemers de keuzemogelijkheid geboden tussen overdracht van het individuele kapitaal naar a.s.r. (of ABN Amro Pensioeninstelling voor de eigen werknemers van het pensioenfonds), dan wel directe inkoop van aanspraken bij het pensioenfonds. Daarbij is, indien is gekozen voor waardeoverdracht, voor gewezen deelnemers een

⁸ Maersk Line Netherlands B.V., Maersk Ship Management B.V., Star Container Services B.V., Svitzer Amsterdam B.V. en Ardent Maritime Netherlands B.V.

⁹ Voor enkele arbeidsongeschikte deelnemers wordt de premievrije opbouw binnen het pensioenfonds voortgezet.

aanvullend tijdelijk nabestaandenpensioen verzekerd bij a.s.r. vanwege een verschil in dekking met de nieuwe pensioenregeling. Voor arbeidsongeschikten en zieken is, indien is gekozen voor waardeoverdracht, de schadereserve overgedragen aan a.s.r. ten behoeve van de toekomstige premievrije opbouw.

Verhoging van de AOW-leeftijd, pensioenrichtleeftijd blijft op 67 jaar

Doordat Nederlanders steeds langer leven, gaat de AOW-leeftijd omhoog. Sinds 1 januari 2014 is de pensioenrichtleeftijd wettelijk gekoppeld aan de levensverwachting. Als gevolg van de gestegen levensverwachting is de fiscale pensioenrichtleeftijd op 1 januari 2018 verhoogd van 67 naar 68 jaar.

Op 3 juli 2019 is de Wet temporisering verhoging AOW-leeftijd aangenomen door de Eerste Kamer. Hierdoor zal de verhoging van de AOW-leeftijd minder snel doorgevoerd worden. Tot 2021 blijft de AOW-leeftijd 66 jaar en vier maanden.

Uniforme rekenmethodiek

Sinds 30 september 2019 zijn pensioenuitvoerders verplicht om in hun communicatie over het te bereiken pensioen de URM toe te passen. Dit vloeit voort uit de Wet pensioencommunicatie die sinds 2015 van kracht is. De rekenmethode verschaft deelnemers inzicht in de koopkracht en risico's die samenhangen met hun pensioenopbouw. Pensioenbedragen moeten in drie scenario's worden gecommuniceerd: een verwacht, optimistisch en pessimistisch scenario. Hiermee kunnen deelnemers een betere inschatting maken van hun pensioen om van daaruit voor zichzelf een haalbare financiële planning op te stellen. Doordat alle pensioenuitvoerders dezelfde rekenmethode gebruiken, krijgen deelnemers in meerdere pensioenfondsen een beter totaaloverzicht. De scenario's moeten sinds 2020 ook op het UPO getoond worden.

Basisgegevens pensioenadministratie

Deelnemers dienen een pensioen te krijgen, waar zij op grond van hun deelname en het pensioenreglement recht op hebben. De uitbestede pensioenadministratie wordt gemonitord aan de hand van kwartaalrapportages en er vindt maandelijks overleg plaats tussen de pensioenadministrateur en de uitvoeringsorganisatie.

Herverzekering risico's overlijden en arbeidsongeschiktheid

Ter dekking van risico's met betrekking tot overlijden en arbeidsongeschiktheid van de voormalige actieve deelnemers (of deelnemers die direct na actieve dienst in de Werkloosheidswet komen) aan de IDC-regeling is een herverzekeringscontract gesloten bij ElipsLife AG. Vanwege het sluiten van de pensioenregeling is de dekking van het arbeidsongeschiktheidsrisico beëindigd per 31 december 2019. De dekking voor de herverzekering van het overlijdensrisicokapitaal wordt beëindigd op 31 december 2021, voor de deelnemers die in 2019 met ontslag zijn gegaan.

Deelnemersbestand

In onderstaande tabel wordt het deelnemersbestand van 2019 naar 2020 met mutaties getoond. Het aantal deelnemers is gedurende het jaar 2020 met 826 gedaald naar 9.360.

2.7a Deelnemers	TOTAAL	Actieven	Slapers	Gepensioneerden	Gepensioneerden naar type pensioen:			
					Ouderdom	Partner	Invalideiteit	Wezen
Stand 1 januari 2020	10.186	542	2.957	6.687	4.284	2.370	15	18
Mutaties door:								
Nieuwe toetredingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Ontslag met premievrije aanspraak	-	-533	533	-	-	-	-	-
Waardeoverdracht	-486	-2	-483	-1	-	-	-1	-
Ingang pensioen	146	-1	-114	261	116	142	-1	4
Overlijden	-489	-	-13	-476	-285	-191	-	-
Afloop	-3	-	-	-3	-	-	-	-3
Afkoop	-6	-	-	-6	-2	-1	-	-3
Andere oorzaken	12	-1	13	-	-	-	-	-
Totaal mutaties	-826	-537	-64	-225	-171	-50	-2	-2
Stand 31 december 2020	9.360	5	2.893	6.462	4.113	2.320	13	16

Toeslagverlening (indexatie)

De toeslag op de pensioenaanspraken is voorwaardelijk en wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur. Hoewel de ambitie is om jaarlijks de pensioenaanspraken aan te passen aan de prijsindex, bestaat er geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst zal worden geïndexeerd. Het pensioenfonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen. Toeslag wordt uit toekomstige overrendementen gefinancierd. Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% is toeslag niet toegestaan en bij het vaststellen van de hoogte van de toeslag moet rekening worden gehouden met de wettelijke eis omtrent toekomstbestendige toeslagverlening.

Met inachtneming van de beleidsdekkingsgraad per 30 september 2020 van 117,0% en de voorgeschreven rekenmethodiek voor de toeslagverlening (en maximering), heeft het bestuur kunnen besluiten de pensioenrechten en pensioenaanspraken in het pensioenfonds per 1 januari 2021 met 0,75% te verhogen. Er heeft geen volledige indexatie plaatsgevonden (prijsinflatie was 1,1%). De niet-verleende toeslag is toegevoegd aan ieders individuele samengestelde indexatieachterstand.

Inhaalindexatie

Sinds 1 januari 2009 zijn de pensioenaanspraken niet volledig geïndexeerd. Op basis van de jaarlijkse indexatieberekening per 30 september 2020 en de daarbij toegekende indexatie van 0,75% per 1 januari 2021 kon dit jaar, evenals in 2019, geen inhaalindexatie worden toegepast.

Een overzicht van de toeslagen van de afgelopen elf jaar staat in tabel 3.5.4f. Tevens staan hierbij de indices, waarop het toeslagenbeleid is gebaseerd.

Premie

Aan de aangesloten werkgevers werd tot en met 2019 een premie in rekening gebracht. De *feitelijke premie* over 2020 bedroeg € - (2019: € 3,7 miljoen). De *zuiver kostendekkende premie* was € - (2019: € 3,7 miljoen). De *gedempte kostendekkende premie* is bij de IDC-regeling niet langer van toepassing. In paragraaf 3.5 worden deze begrippen nader toegelicht.

De aangesloten werkgevers zijn niet verantwoordelijk voor eventuele tekorten van het pensioenfonds.

2.7b Premiebijdragen	2020	2019
	(x € 1.000)	
Werkgeversgedeelte voor risico fonds	-	539
Werknemersgedeelte voor risico fonds	17	30
Premiebijdragen voor risico fonds	17	569
Premiebijdragen voor risico deelnemers	-	3.207
Totaal premiebijdragen (feitelijke premie)	17	3.776

2.7c Kostendeckende premie	2020	2019
	(x € 1.000)	
Actuarieel benodigde koopsom	-	387
Netto spaarpremie voor risico deelnemers	-	3.207
Opslag vereist eigen vermogen	-	63
Opslag uitvoeringskosten	-	70
Zuivere kostendeckende premie	-	3.727

Pensioenadministratie InadminRiskCo

De pensioenadministratie is uitbesteed aan InadminRiskCo. In 2018 is met InadminRiskCo voor 2019 een jaarcontract gesloten onder exact dezelfde voorwaarden als in het contract met Aon Hewitt was afgesproken. De pensioenadministratie bij InadminRiskCo verloopt volgens de afspraken van de Service Level Agreement (SLA). Eind 2019 is een nieuw contract onderhandeld waarin een opzeggingsmogelijkheid is opgenomen om de overeenkomst op te zeggen.

InadminRiskCo is bezig met de bouw van het nieuwe administratiesysteem RAP. De overgang naar deze nieuwe programmatuur heeft op dit moment geen directe prioriteit voor het pensioenfonds. Het Lifetime systeem voldoet voorsnog in alle opzichten, maar moet op termijn wel vervangen worden.

In mei 2020 zijn wij geïnformeerd over ontwikkelingen bij onze dienstverlener voor de pensioenadministratie, die in het ernstigste geval impact gehad zouden kunnen hebben op de continuïteit van de dienstverlening. Het bestuur heeft daartoe diverse scenario's uitgewerkt en maatregelen getroffen zodat kritische processen op beheerste wijze doorgang hebben kunnen blijven vinden. In de zomer van 2020 is InadminRiskCo overgenomen door een consortium van Achmea, PGB en CGI waardoor de continuïteit gewaarborgd werd.

Klachten

In 2020 zijn er geen klachten ingediend bij het pensioenfonds.

Nieuwe pensioenakkoord

In de zomer van 2020 is er een akkoord bereikt over de overgang naar een nieuw pensioenstelsel per 2026. In het beoogde nieuwe stelsel wordt op basis van beschikbare premie een pensioenvermogen opgebouwd. Pensioenfondsen hoeven daarbij minder verplichte buffers aan te houden waardoor naar verwachting eerder kan worden geïndexeerd maar waarbij ook de kans op korten groter wordt. Daarbij wordt niet langer de rekenrente gebruikt maar wordt gewerkt met een projectierendement voor een

indexatie van het te verwachten pensioen. Reeds opgebouwde pensioenaanspraken kunnen dan worden 'ingevoerd' in het nieuwe pensioenstelsel.

Sinds 1 januari 2020 is het pensioenfonds gesloten. Het bestuur onderzoekt de gevolgen en voor- en nadelen van het al dan niet kunnen invaren voor gesloten pensioenfondsen in consultatie met adviseurs en andere gesloten pensioenfondsen. Indien niet wordt ingevoerd in het nieuwe stelsel blijven de bestaande regels van het nFTK van kracht.

Realisatie geformuleerde doelstelling

In hoofdstuk 2.1 is de volgende doelstelling geformuleerd: *"het behalen van een hoge kwaliteit van de pensioenuitvoering"*.

De uitvoering van de pensioenadministratie is uitbesteed. Over de uitbesteede werkzaamheden voert het pensioenfonds een strakke regie. Er wordt gewerkt met een jaarkalender, actieplan en er vindt maandelijks overleg plaats tussen RiskCo Administrations B.V. en de uitvoeringsorganisatie.

Ondanks de ontwikkelingen die zich in 2020 hebben voorgedaan bij de uitbestedingspartij RiskCo heeft het bestuur door het treffen van adequate maatregelen de kwaliteit en continuïteit van de pensioenadministratie blijvend kunnen waarborgen.

2.8 Actuariële analyse van het resultaat

Om tot een juiste weergave van het vermogen te komen is het voor een pensioenfonds noodzakelijk om gebruik te maken van veronderstellingen. Deze hebben onder meer betrekking op de toekomstige marktrente, de verwachte hoogte van de kosten en de verwachte sterfte onder deelnemers.

De actuariële analyse in tabel 2.8 maakt inzichtelijk welke verschillen er zijn tussen de vooraf gedane veronderstellingen en de werkelijkheid zoals na afloop van het jaar vastgesteld. Het resultaat van het boekjaar, zijnde het saldo van baten en lasten (zie paragraaf 3.2) is het verschil tussen de mutatie in het pensioenvermogen en de mutatie technische voorzieningen. Het effect op de nominale dekkinggraad bedraagt 0,2%-punt negatief.

2.8 Actuariële analyse	Pensioen- vermogen	Technische voorzieningen	Reserves 2020	Dekkings- graad 2020	Reserves 2019	Dekkings- graad 2019
(x € 1.000)						
Stand per 1 januari	1.408.150	1.167.197	240.953	120,6%	241.375	122,0%
Mutaties:						
Premie pensioenopbouw	17	1.010	-993	-0,1%	-5.379	-0,7%
Toeslagen (indexatie)	-	7.812	-7.812	-0,8%	-21.685	-2,5%
Pensioenuitkeringen	-62.280	-61.999	-281	1,3%	61	1,8%
Uitvoeringskosten	-2.282	-2.282	0	0,1%	-26	0,1%
Beleggingsresultaat	42.872	-3.917	46.789	4,1%	129.632	11,7%
Wijziging DNB-rentetermijnstructuur	-	89.807	-89.807	-9,3%	-102.427	-11,6%
Waardeoverdrachten	1.189	-16.982	18.171	1,9%	-109	0,0%
Sterfte (kanssysteem)	-	-4.977	4.977	0,5%	-533	-0,1%
Arbeidsongeschiktheid (kanssysteem)	-	-	-	0,0%	-471	0,0%
Herverzekering (kanssysteem)	-256	-	-256	0,0%	230	0,0%
Wijziging sterftegrondslagen	-	-23.479	23.479	2,3%	-	0,0%
Overig	106	-12	118	0,0%	284	0,0%
Totaal mutaties	-20.634	-15.019	-5.615	-0,2%	-422	-1,4%
Stand per 31 december	1.387.516	1.152.178	235.338	120,4%	240.953	120,6%

De belangrijkste mutaties op de reserves (-5,6 miljoen) en de nominale dekkingsgraad (-0,2%) zijn als volgt:

- Het beleggingsresultaat na aftrek van de oprenting van de technische voorzieningen van € 47 miljoen leidt tot een stijging in de dekkingsgraad met 4,1%-punt.
- De daling van de marktrente in 2020 leidt tot een stijging van de pensioenverplichtingen met € 90 miljoen en een negatief effect op de dekkingsgraad van 9,3%-punt.
- De pensioenuitkeringen hebben een positief effect op de dekkingsgraad van 1,3%-punt doordat de werkelijke dekkingsgraad boven de 100% ligt.
- De indexatie heeft een negatief effect op de dekkingsgraad van 0,8%-punt.

Oordeel van de certificerend actuaris over de financiële positie

In zijn actuariële verklaring over boekjaar 2020 heeft de certificerend actuaris geoordeeld dat sprake is van een toereikende solvabiliteit en dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

2.9 Uitvoeringskosten

De kosten van het pensioenfonds bestaan onder andere uit kosten van de uitvoeringsorganisatie, vermogensbeheerkosten en kosten voor het pensioenbeheer.

De kosten van de uitvoeringsorganisatie zijn in 2020 stabiel gebleven op € 4,3 miljoen (2019: € 4,3 miljoen). Zie ook de toelichting bij tabel 2.9a. In tabel 2.9a zijn de onderliggende kostenrubrieken vermeld. Deze kosten zijn exclusief de kosten van externe vermogensbeheerders, die eronder staan vermeld.

Een deel van de externe vermogensbeheerkosten wordt gefactureerd. Bij beleggingsfondsen is het gebruikelijk dat de vermogensbeheerder de kosten ten laste brengt van het belegd vermogen. Derhalve zijn deze kosten minder inzichtelijk. Op basis van de kostenpercentages die de vermogensbeheerders publiceren, zijn deze kosten door het pensioenfonds berekend en deels geschat op € 7,2 miljoen in 2020 (2019: € 7,8 miljoen). Deze kosten van vermogensbeheer betreffen beheerkosten, eventuele prestatievergoedingen en overige kosten. Zodoende wordt in de tabel een integraal beeld gepresenteerd van de vermogensbeheerkosten: € 9,9 miljoen (2019: € 10,6 miljoen).

Toerekening kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer

De kosten van het pensioenfonds worden verdeeld in kosten pensioenbeheer en kosten vermogensbeheer. Bepaalde kostencategorieën die niet eenduidig kunnen worden toegerekend aan pensioenbeheer of vermogensbeheer, worden op 50/50 basis verdeeld.

De pensioenbeheerkosten bedragen in 2020 € 353 per deelnemer (2019: € 325), de vermogensbeheerkosten zijn 0,72 % (2019: 0,77%) van het gemiddeld belegd vermogen. De stijging van de pensioenbeheerkosten per deelnemer komt door de daling van het aantal deelnemers. Mede als gevolg van de collectieve waardeoverdracht, is er sprake van een verdere daling van het aantal actieve en gepensioneerde deelnemers, bij gelijkblijvende pensioenbeheerkosten van € 2,3 miljoen (2019: € 2,3 miljoen). De totale uitvoeringskosten blijven gelijk aan € 4,3 miljoen.

2.9a Uitvoeringskosten	2020	Pensioen- beheer	Vermogens- beheer	2019	Pensioen- beheer	Vermogens- beheer
(x € 1.000)						
Personeelskosten	1.578	682	896	1.405	598	807
Huisvestingskosten	238	119	119	231	115	115
Advieskosten	908	200	708	972	132	840
Accountantskosten	78	39	39	65	33	33
Automatiseringskosten	141	71	71	140	70	70
Communicatiekosten	173	173	-	206	206	-
Kosten organen pensioenfonds	371	371	-	441	441	-
Kosten uitbesteding pensioenadministratie	528	528	-	600	600	-
Overige algemene kosten	245	99	146	270	152	118
Uitvoeringskosten pensioenfondsorganisatie	4.261			4.331		
waarvan Pensioenbeheer		2.282			2.347	
waarvan Vermogensbeheer			1.979			1.984
Bewaarloon gefactureerd			308			198
Vermogensbeheerkosten gefactureerd			486			582
Vermogensbeheerkosten tlv belegd vermogen			7.160			7.833
Vermogensbeheerkosten			9.933			10.597
Transactiekosten beleggingen			1.122			640
Totaal			13.336			13.584

De kosten van vermogensbeheer en de transactiekosten worden ook verbijzonderd per beleggingscategorie. Daarbij worden naast de vermogensbeheerkosten ook de transactiekosten volgens het 'lookthrough'- principe bepaald. De totale (geschatte) vermogensbeheerkosten zijn in 2020 gedaald.

In onderstaande tabellen zijn, conform artikel 45a van de Pw, de pensioenbeheerkosten per deelnemer en de vermogensbeheer- en transactiekosten als totaalbedrag, per categorie beleggingen en als percentage van het gemiddeld belegd vermogen opgenomen.

2.9b Kosten administratieve uitvoering en vermogensbeheer	2020	2019
Administratieve uitvoeringskosten (pensioenbeheer)	2.282	2.347
Administratieve uitvoeringskosten per deelnemer (alleen actieven en gepensioneerden)	353	325
Vermogensbeheerkosten	9.933	10.597
Vermogensbeheerkosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,72%	0,77%
Transactiekosten beleggingen	1.122	640
Transactiekosten beleggingen in % van het gemiddelde belegd vermogen	0,08%	0,05%
Gemiddeld belegd vermogen	1.371.700	1.379.211

2.9c Vermogensbeheer- en transactiekosten	2020	Vermogens- beheerkosten	Transactie- kosten	2019	Vermogens- beheerkosten	Transactie- kosten
<i>(x € 1.000)</i>						
Aandelen	1.442	1.340	102	1.824	1.708	116
Indirect vastgoed	2.372	2.342	30	2.759	2.682	77
Alternatieve beleggingen	3.597	3.582	15	2.885	2.883	1
Credits	22	22	-	798	798	-
Staatsobligaties / derivaten	1.335	360	975	790	344	446
Liquide middelen	308	308	-	198	198	-
Toegerekende uitvoeringskosten	1.979	1.979	-	1.984	1.984	-
Totaal	11.055	9.933	1.122	11.237	10.597	640

Vermogensbeheerkosten per categorie beleggingen die ten laste komen van het belegd vermogen worden berekend en deels geschat op basis van vermelde kostenpercentages van vermogensbeheerders en opgaven van externe adviseurs. Met name bij indirect vastgoed en alternatieve beleggingen worden schattingen gemaakt van kosten.

Bij alternatieve beleggingen zijn (geschatte) kostenopgaven van de vermogensbeheerders gebruikt. Waar geen tijdige (geschatte) kostenopgaven beschikbaar zijn, is als alternatief een schatting gemaakt. De transactiekosten van de beleggingen zijn 0,08%¹⁰ (2019: 0,05%).

Het bestuur is voorstander van het transparant maken van de kosten van het beleggen en gebruikt onder anderen de kostenbenchmarkrapportages van actuariel bureau Lane, Clark & Peacock als vergelijkingsmaatstaf. Het pensioenfonds streeft niet zozeer naar de laagste kosten als wel naar optimalisatie van het kostenniveau. Lagere kosten zijn niet per definitie beter. Een bepalende factor voor de vermogensbeheerkosten is bijvoorbeeld de mix van beleggingscategorieën waarin wordt belegd. Ook het door het pensioenfonds gekozen actieve beheer binnen de returnportefeuille, door middel van gespecialiseerde vermogensbeheerders, betekent in de regel een hogere beheervergoeding.

Het bestuur evalueert als onderdeel van de strategie zoals opgenomen in hoofdstuk 2.1 periodiek het kostenniveau van uitvoering en vermogensbeheer.

¹⁰ De transactiekosten betreffen (deels geschatte) aan- en verkoopkosten van directe beleggingen, inclusief eventuele (geschatte) transactiekosten van beleggingsfondsen en illiquide beleggingen.

Realisatie geformuleerde doelstelling

In hoofdstuk 2.1 is de volgende doelstelling geformuleerd: *“gelijkblijvende uitvoeringskosten op het gemiddelde niveau van de drie voorgaande jaren”*.

De administratieve uitvoeringskosten (pensioenbeheer) zijn in 2020 stabiel gebleven in vergelijking met het gemiddeld kostenniveau van voorgaande jaren. Daarmee is de geformuleerde doelstelling gehaald. Desalniettemin stijgen de pensioenbeheerkosten per deelnemer als gevolg van de daling van het aantal deelnemers.

De vermogensbeheerkosten als onderdeel van de uitvoeringskosten zijn in 2020 ook stabiel gebleven.

2.10 Communicatie

Het pensioenfonds streeft naar een open en heldere communicatie met alle belanghebbenden. Het doel van het in 2020 vastgestelde communicatiebeleid 2020-2022 is om de deelnemers op een begrijpelijke wijze te informeren over de inhoud van de pensioenregeling, de financiële resultaten van het pensioenfonds, relevante veranderingen op pensioengebied en de toekomst van het pensioenfonds. De informatie wordt zo mogelijk afgestemd op de verschillende doelgroepen en waar mogelijk digitaal verstrekt. Eventuele verwachtingen die door het pensioenfonds worden gewekt zijn reëel. De communicatie draagt bij aan het vertrouwen van de gewezen deelnemers in het pensioenfonds. Tevens wil het bestuur de eigen verantwoordelijkheid (en daarbij het nemen van actie) van de gewezen deelnemers vergroten.

Het pensioenfonds heeft in 2020 de volgende communicatiekanalen gebruikt om deze communicatiedoelstellingen te bereiken:

- digitaal: de plaatsing van het uniform pensioenoverzicht op de portal, het verzenden van nieuwsberichten, actualisatie van informatie op de website;
- persoonlijk: deelnemerspanel, de helpdesk bij RiskCo en ABN Amro;
- schriftelijk: persoonlijke brieven, de PensioenKrant, het uniform pensioenoverzicht, brieven over toeslagverlening en de collectieve waardeoverdracht.

Gedurende 2019 heeft er overleg met de werkgevers plaatsgevonden over de operationele aspecten van de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst. In het vierde kwartaal heeft de werkgever de medewerkers van de aangesloten ondernemingen geïnformeerd over het selectietraject voor een nieuwe pensioenuitvoerder en de keuze voor a.s.r. Vervolgens heeft het pensioenfonds hierover in de wintereditie 2019 van de PensioenKrant met de deelnemers gecommuniceerd. Voor de eigen medewerkers is ABN Amro Pensioeninstelling als nieuwe pensioenuitvoerder benoemd.

Begin 2020 is met de deelnemers gecommuniceerd over het proces en de verschillende keuzemogelijkheden rond de collectieve waardeoverdracht van de opgebouwde kapitalen in de pensioenregeling IDC-2015.

Digitaal

Het pensioenfonds hanteert als uitgangspunt dat deelnemers digitaal met het pensioenfonds willen communiceren, tenzij hij of zij zelf heeft aangegeven alle informatie per post te willen ontvangen. Om in te kunnen loggen op ‘Mijn NPF Pensioen’ heeft een deelnemer DigiD nodig. Deelnemers die in het buitenland wonen beschikken vaak niet over een DigiD. Deze deelnemers zullen hun pensioeninformatie dan ook gewoon per post blijven ontvangen.

Ook dit jaar is het uniform pensioenoverzicht digitaal verstrekt. Dit overzicht is in de persoonlijke omgeving 'Mijn NPF Pensioen' op de website geplaatst. Deelnemers hebben een e-mail bericht hierover ontvangen.

Maandelijks wordt een kort e-mailbericht gestuurd over de financiële positie van het pensioenfonds en wordt een nieuwsbericht hierover op de website geplaatst. Ook wordt halfjaarlijks de komst van de nieuwe uitgave van de PensioenKrant via een e-mailalert aangekondigd. Tevens zijn nieuwsberichten geplaatst over de gevolgen van de COVID-19-pandemie, de collectieve waardeoverdracht en het UPO.

Op de website van het pensioenfonds staan diverse fondsdocumenten. Tevens zijn de belangrijkste pagina's van de Nederlandse website voor de deelnemers in het Engels te lezen.

Persoonlijk

Vanwege de genomen maatregelen als gevolg van de COVID-19-pandemie heeft de DNP-jaarvergadering op locatie in 2020 helaas geen doorgang kunnen vinden. Deze is later in het jaar digitaal gehouden.

Schriftelijk

In 2020 hebben:

- alle gewezen deelnemers en pensioengerechtigden een uniform pensioenoverzicht van de op hen betrekking hebbende pensioenregeling(en) ontvangen. Het uniform pensioenoverzicht is ook digitaal verstrekt en deelnemers kunnen deze inzien in de persoonlijke "Mijn NPF Pensioen"-omgeving op de website van het pensioenfonds;
- de pensioengerechtigden hun jaaropgaaf ontvangen;
- de actieve en gewezen deelnemers met IDC-kapitalen een brief ontvangen over het proces en de keuzemogelijkheden rond de collectieve waardeoverdracht;
- alle deelnemers een brief ontvangen over de toeslagverlening per 1 januari 2021.

In de PensioenKrant, die in 2020 twee keer in geprinte vorm is verschenen, is uitgebreid aandacht besteed aan de financiële resultaten, waaronder de rendementen en de verschillende dekkingsgraden. Ook is uiteraard aandacht besteed aan de collectieve waardeoverdracht.

Realisatie geformuleerde doelstelling

In hoofdstuk 2.1 is de volgende doelstelling geformuleerd: *"het voeren van een actief en transparant communicatiebeleid met een positieve beoordeling van de participanten aan het deelnemerspanel en/of een onderzoek onder de deelnemers."*

Het pensioenfonds communiceert tijdig en duidelijk naar de deelnemers via de website, PensioenKrant, UPO en nieuwsberichten.

2.11 Toekomst pensioenfonds

Voor het pensioenfonds is de toekomst van het fonds een doorlopend thema. Het bestuur heeft triggers geformuleerd, die aanleiding zouden kunnen geven tot het nemen van actie. Het bestuur is van mening dat een aantal elementen noodzakelijk is om een efficiënt en kwaliteitsgericht pensioenfonds te blijven, deze zijn te vatten in de volgende triggers:

1. Het hebben van een goed bestuur.
2. Het hebben van een goede en efficiënte pensioenuitvoering.
3. Het hebben van voldoende omvang qua vermogen.

Een eigen pensioenfonds heeft naar de mening van het bestuur bestaansrecht als voldaan wordt aan deze drie bovengenoemde elementen en de volgende vragen positief beantwoord kunnen worden:

- a) Is het uitvoeren door het pensioenfonds van de voormalige pensioenregelingen nog in het belang van de deelnemers?
- b) Is het pensioenfonds nog in staat om het beleid op een kwalitatief goede en efficiënte manier uit te voeren?

Op dit moment meent het bestuur dat er geen reden is om de huidige situatie van een zelfstandig pensioenfonds te wijzigen, omdat het pensioenfonds de geformuleerde triggers niet raakt en het pensioenfonds in financieel en organisatorisch opzicht op orde is. Als gesloten fonds wordt een deel van de complexiteit bij de uitvoering weggenomen en biedt het fonds de mogelijkheid, met het nieuw geformuleerde dynamisch beleggingsbeleid, zich te richten op de ultieme lange termijn doelstelling 'het waarborgen van een volledig geïndexeerd pensioen'.

DNB verwacht van krimpende- of gesloten pensioenfondsen dat zij de alternatieven voor de toekomst van het pensioenfonds onderzoeken en dit onderzoek ook regelmatig herhalen. Daarbij moeten fondsen rekening houden met de specifieke risico's die krimpende of gesloten pensioenfondsen lopen en oog houden op de evenwichtige belangenafweging voor de deelnemers. DNB heeft de risico's in een factsheet/Q&A opgenomen. De risico's zijn:

1. Risico's rondom het voortbestaan van het fonds
2. Risico's rondom de governance
3. Risico's rondom de uitvoeringskosten
4. Risico's financiële opzet

Uit de analyse van de hierboven genoemde risico's voor kwetsbare of gesloten fondsen, blijkt dat deze risico's op korte en middellange termijn voldoende worden beheerst en dat het pensioenfonds daarmee voldoende toekomstbestendig is.

2.12 Vooruitzichten

Belangrijke thema's die in 2021 en volgende jaren voor het pensioenfonds spelen, zijn:

Dynamisch balansbeheer en strategisch beleggingsbeleid

Dynamisch balansbeheer

De strategische wegingen binnen de returnportefeuille zijn verstoord wegens de onderweging van private equity. Per eind 2020 geldt een strategische verhouding tussen aandelen (40%), vastgoed (40%) en private equity (20%). Om de reden dat het belang in private equity niet op de korte termijn kan toenemen, wordt gestuurd op een gecombineerd belang van 60% van de returnportefeuille voor aandelen en private equity samen en 40% vastgoed. Door de onderweging van private equity is vanuit het perspectief van liquiditeit de feitelijke asset allocatie minder risicovol dan de strategische asset allocatie. Anderzijds is de diversificatie binnen de returnportefeuille nog niet geïmplementeerd zoals strategisch is beoogd. In 2021 zal gewerkt worden het feitelijke gewicht van de private equity portefeuille in lijn te brengen met het strategische gewicht.

Investment cases

In 2019 is begonnen met het opstellen van investment cases voor de asset classes aandelen, vastgoed en private equity. In de investment cases wordt beschreven wat met de beleggingen wordt beoogd en waarom deze zijn opgenomen in de strategische mix. Mede op basis van het beleggingsonderzoek van DNB uit 2018 is besloten voor elke asset class ex-ante doelstellingen vast te stellen voor de relevante gebieden zoals rendement, risico, niet-financiële aspecten en de maatschappelijke verantwoordelijkheid. De investment case voor vastgoed is in 2020 afgerond en door het bestuur vastgesteld. De investment cases aandelen en private equity zullen in 2021 door het bestuur worden beoordeeld.

Benchmarking

De door het pensioenfonds gehanteerde benchmarks zullen worden beoordeeld en waar nodig aangevuld. Op dit moment worden voor de asset classes met uitzondering van vastgoed alleen meetbare financiële beleggingsresultaten gesteld. Voor een pensioenfonds dat tevens een maatschappelijk verantwoord belegger wil zijn, zullen ook niet-financiële resultaten gemeten moeten worden. Het pensioenfonds zal daarom het gedachtengoed van IORP II implementeren bij het formuleren van doelstellingen waar het gaat om maatschappelijk verantwoord beleggen. De relatieve rendementsdoelstelling voor illiquide beleggingen zal op een andere wijze zichtbaar gemaakt worden daar vastgoed en private equity zijn asset classes waar passende benchmarks niet of nauwelijks voor handen zijn. Benchmarks kunnen daar op zijn best dienen om op langere termijn (langer dan een jaar) de 'opportunity cost' inzichtelijk te maken. Daarbij wordt door het jaar heen het feitelijk rendement gelijk geschaald aan het benchmark rendement. Hiermee is de gerapporteerde relatieve performance van de return portefeuille door het jaar heen weinig zeggend.

MVB-beleid

Het pensioenfonds heeft haar beleid inzake MVB in 2020 tegen het licht gehouden. Naar aanleiding daarvan heeft het pensioenfonds het doel gesteld om het beleid te beoordelen op basis van nieuwe wetgeving en het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen pensioenfondsen (IMVB). Ook wil het pensioenfonds rapporteren over de wijze waarop MVB wordt vormgegeven in de beleggingsactiviteiten en conform wetgeving van IORP II, rapporteren over de behaalde resultaten. In 2021 zullen binnen het bestuur nadere doelstellingen worden vastgesteld die het pensioenfonds door middel van haar MVB beleid zal nastreven. Deze doelstellingen zullen onderdeel worden van de investment cases van de beleggingscategorieën.

Implementeren van een integraal risicomanagement framework

Eind 2020 is het integraal risicomanagement framework opnieuw vastgesteld door het bestuur. In 2021 zal het pensioenfonds verder gaan met het opstellen en/of updaten van risicoanalyses, reglementen en kaderstellingen voor de verdere voltooiing van de implementatie van het framework. In het bijzonder zullen de afzonderlijke risicoanalyses in de zogenaamde Eigen Risicobeoordeling (hierna: **ERB**) worden gebundeld.

Tevens wordt hiermee voldaan aan de eisen die IORP II stelt aan pensioenfondsen. Het bestuur stelde in 2021 de ERB vast.

Ontwikkeling pensioenadministratie InadminRiskCo

In mei 2020 zijn wij geïnformeerd over ontwikkelingen bij onze dienstverlener voor de pensioenadministratie die in het ernstigste geval impact had kunnen hebben op de continuïteit van de dienstverlening. Door de overname van InadminRiskCo door het consortium van Achmea, PGB en CGI zijn de belangrijkste risico's geweken.

InadminRiskCo is bezig met de bouw van het nieuwe administratiesysteem RAP. De overgang naar deze nieuwe programmatuur heeft op dit moment geen directe prioriteit voor het pensioenfonds. Het Lifetime systeem voldoet vooralsnog in alle opzichten maar moet op termijn wel vervangen worden. Echter, InadminRiskCo heeft ons begin 2021 te kennen gegeven dat het zal stoppen met de dienstverlening rondom het Lifetime systeem per einde 2022. Dit betekent dat het bestuur zich in 2021 zal beraden over de toekomst van de pensioenadministratie: overstappen naar het nieuwe systeem van de huidige leverancier of overstappen naar een andere leverancier.

COVID-19-pandemie en ontwikkelingen financiële markten

Zoals toegelicht in de inleiding, risicoparagraaf en onder de Gebeurtenissen na balansdatum in de jaarrekening monitort het bestuur de ontwikkelingen rond de COVID-19-pandemie doorlopend om waar nodig tijdig beleidsmaatregelen te kunnen nemen.

Eind april 2021 bedraagt de marktrentedekkingsgraad 124,3% en de beleidsdekkingsgraad 118,6%. De beleidsdekkingsgraad ligt ruim boven het vereist eigen vermogen van 113,8% van maart 2021. Het fonds heeft ruim voldoende geld in kas om de pensioenen te blijven uitkeren.

Het bestuur wil tot slot hierbij iedereen bedanken die zich in het verslagjaar voor het pensioenfonds heeft ingezet.

Rotterdam, 16 juni 2021

Het bestuur van Stichting Nedlloyd Pensioenfonds

H.J. Machielsen
F. Wittermans
M. Schenkel
H.F. Meurs
K.H. Knapper
F.T.E. Dooren
R.T. Caenen

3. Jaarrekening 2020

3.1 Balans per 31 december

3.1 Balans per 31 december	toelichting	2020	2019
<i>Na bestemming van saldo van baten en lasten</i>	<i>(x € 1.000)</i>		
Activa:			
Beleggingen:			
◦ Aandelen		225.290	294.896
◦ Indirect vastgoed		176.225	190.653
◦ Alternatieve beleggingen		41.990	48.055
◦ Credits		-	46.991
◦ Staatsobligaties		918.771	795.059
Beleggingen voor risico fonds excl. liquide middelen		1.362.276	1.375.654
◦ Liquide middelen	3.3 *	22.402	11.031
Beleggingen voor risico fonds incl. liquide middelen	3.5.1	1.384.678	1.386.685
Beleggingen voor risico deelnemers	3.5.1	-	18.184
Herverzekerd deel technische voorzieningen	3.5.2	4.922	5.400
Overige activa	3.5.3	389	405
Totaal activa		1.389.989	1.410.674
Passiva:			
Reserves (inclusief stichtingskapitaal van 45 euro)	**	235.338	240.953
Technische voorzieningen voor risico fonds	3.5.4 ***	1.152.178	1.149.013
Technische voorzieningen voor risico deelnemers	3.5.4	-	18.184
Overige passiva	3.5.5	2.473	2.524
Totaal passiva	****	1.389.989	1.410.674
Pensioenvermogen	-	1.387.516	1.408.150
Dekkingsgraad (= pensioenvermogen / technische voorzieningen)	2.5	120,4%	120,6%
* Mutatie liquide middelen volgens het kasstroomoverzicht	3.3	11.371	-13.093
** Mutatie reserves is het saldo van baten en lasten	3.2	-5.615	-422
Een alternatief verloop staat in de actuariële analyse	2.8	-5.615	-422
*** Van de technische voorzieningen is herverzekerd	3.5.2	4.922	5.400
**** Niet in de balans opgenomen verplichtingen	3.5.6	69.774	38.925

3.2 Staat van baten en lasten

3.2 Staat van baten en lasten	toelichting	2020	2019
	(x € 1.000)		
Baten (+):			
Premiebijdragen voor risico fonds	3.5.7	17	569
Premiebijdragen voor risico deelnemers	3.5.7	-	3.207
Netto beleggingsresultaat voor risico fonds	3.5.1	61.072	128.142
Netto beleggingsresultaat voor risico deelnemers	3.5.1	-18.200	3.114
Overige baten	3.5.8	106	62
Totaal baten		42.995	135.094
Lasten (-):			
Dotaties (-) en vrijval (+) technische voorzieningen voor risico fonds:			
◦ Dotatie voor risicopremies en pensioenopbouw		-994	-5.882
◦ Dotatie voor toeslagen (indexatie)		-7.812	-21.685
◦ Vrijval voor pensioenuitkeringen		61.999	62.414
◦ Vrijval voor uitvoeringskosten		2.282	2.321
◦ Dotatie voor rentetoevoeging in verband met rekenrente		2.482	1.490
◦ Wijziging DNB-rentetermijnstructuur		-89.807	-102.427
◦ Wijziging door waardeoverdrachten		217	-118
◦ Wijziging sterftegrondslagen		23.479	-
◦ Wijziging door kanssystemen en overige mutaties		4.989	-1.402
Wijziging technische voorzieningen voor risico fonds	3.5.4	-3.165	-65.289
Wijziging technische voorzieningen voor risico deelnemers		18.184	-5.766
Pensioenuitkeringen	3.5.9	-62.280	-62.353
Saldo herverzekeringen	3.5.2	-256	230
Saldo waardeoverdrachten	3.5.10	1.189	9
Uitvoeringskosten pensioenen	3.5.11	-2.282	-2.347
Totaal lasten		-48.610	-135.516
Saldo van baten en lasten*		-5.615	-422

* Het negatieve saldo van baten en lasten 2020 is ten laste gebracht van de reserves van het pensioenfonds.

3.3 Kasstroomoverzicht

3.3 Kasstroomoverzicht	2020	2019
	(x € 1.000)	
Liquide middelen* per 1 januari	11.031	24.124
Kasstroom uit pensioenactiviteiten:		
Ontvangen premies van werkgevers en werknemers	66	3.738
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	1.271	292
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	533	588
Betaalde pensioenuitkeringen	-62.121	-62.372
Betaald in verband met overdracht van rechten	-82	-284
Betaalde premies herverzekering	-311	133
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-2.481	-2.659
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-63.125	-60.564
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten:		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	191.664	290.758
Aankopen beleggingen	-152.735	-276.549
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	37.546	35.246
Betaalde vermogensbeheerkosten eigen organisatie	-1.979	-1.984
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	74.496	47.471
Totaal mutaties liquide middelen	11.371	-13.093
Liquide middelen* per 31 december	22.402	11.031

* Liquide middelen bestaan uit bankrekeningen en overlopende beleggingstransacties die binnen een maand worden afgehandeld.

3.4 Toelichting behorende tot de jaarrekening

3.4.1. Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening van het pensioenfonds (KvK: 41125500) is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: **BW**) en met inachtneming van de *Richtlijnen voor de jaarverslaggeving* (hierna: **RJ**). Het bestuur heeft op 16 juni 2021 de jaarrekening vastgesteld.

3.4.2. Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

(a) Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

(b) Algemeen, schattingswijzigingen en presentatiewijzigingen

Alle bedragen zijn vermeld in euro's. Bedragen zijn afgerond, waardoor een totaalstelling van afgeronde bedragen miniem kan afwijken. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

(c) Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

(d) Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post *nog af te wikkelen transacties*, die wordt verantwoord onder de liquide middelen.

(e) Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

(f) Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

(g) Waardeveranderingen beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de rekening van baten en lasten opgenomen.

(h) Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Het pensioenfonds heeft in directe zin alleen te maken met de Amerikaanse dollar, omdat andere valuta binnen beleggingsfondsen worden omgerekend. De koers op 31 december 2020 was EUR/USD 1,21 (31 december 2019: EUR/USD 1,12).

(i) Beleggingen

Beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Per beleggingscategorie is dit als volgt:

- Aandelen en beursgenoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen de marktwaarde, zoals de beheerder die heeft afgegeven.
- Beleggingen in vastgoedfondsen zijn gewaardeerd tegen de beurskoers of – als die er niet is – tegen het evenredige deel van de nettovermogenswaarde van het vastgoedfonds waartoe het pensioenfonds gerechtigd is, zoals de beheerder die heeft afgegeven.
- Belangen in alternatieve beleggingen zijn gewaardeerd tegen geschatte marktwaarde, zoals de beheerder die heeft afgegeven. Deze wordt bepaald op basis van internationale richtlijnen van de sector, waaronder die van de European Private Equity & Venture Capital Association (hierna: **EVCA**).
- Obligaties zijn gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum, onder toevoeging van de lopende rente. Niet-beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen de marktwaarde, zoals de beheerder die heeft afgegeven.
- Derivaten worden gewaardeerd tegen de relevante marktnotering of – als die er niet is – met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.
- Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

(j) Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor risico fonds worden aangehouden.

(k) Herverzekeringen

Herverzekeringscontracten worden opgenomen voor de actuarieel bepaalde contante waarde van de herverzekerde aanspraken, berekend volgens de grondslagen van de technische voorzieningen, exclusief de opslag voor excasso- en administratiekosten.

(l) Overige activa

Overige activa bestaat uit de materiële vaste activa van het pensioenfonds, vorderingen en overlopende posten. De eerste waardering van vorderingen en overlopende activa is tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen. Materiële vaste activa worden gewaardeerd onder aftrek van de lineaire afschrijving.

(m) Stichtingskapitaal en reserves

Het eigen vermogen van het pensioenfonds bestaat uit het stichtingskapitaal en reserves. Het stichtingskapitaal en de reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle activa en verplichtingen, inclusief technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen zijn verwerkt in de balans.

(n) Technische voorzieningen voor risico fonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van de toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen:

- De contante waarde wordt berekend op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur van 31 december 2020.
- De grondslagen die het pensioenfonds hanteert bij de berekening van de premies en de technische voorzieningen zijn in 2020 aangepast. Voor de sterftcijfers wordt de Prognosetafel AG 2020 van het Actuarieel Genootschap gehanteerd, waarbij rekening is gehouden met de ervaringssterfte (2020) van het pensioenfonds.
- Er wordt een onbepaald partnersysteem gehanteerd; voor iedere deelnemer wordt het partnerpensioen verzekerd, ongeacht de vraag of er daadwerkelijk een partner is (na pensioenleeftijd geldt een bepaald partnersysteem).
- Voor de berekening van het partnerpensioen wordt uitgegaan van een vast leeftijdsverschil: de partner van de man is drie jaar jonger en die van de vrouw is drie jaar ouder.
- Een voorziening voor uitvoeringskosten ter dekking van (toekomstige) administratie- en excassokosten maakt deel uit van de technische voorzieningen.

(o) Technische voorzieningen voor risico deelnemers

De waardering van de technische voorzieningen voor risico deelnemers wordt bepaald door de tegenover deze voorziening aangehouden beleggingen.

(p) Overige passiva

Overige passiva bestaat uit schulden en overlopende posten (behalve beleggingstransacties die binnen een maand zijn afgehandeld). De eerste waardering van schulden en overlopende passiva is tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

(q) Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit beleggingsactiviteiten en pensioenuitvoeringsactiviteiten.

De liquide middelen bestaan uit bankrekeningen, cash funds, en overlopende beleggingstransacties die binnen een maand zullen worden afgehandeld.

3.5 Toelichting op balans en staat van baten en lasten

3.5.1a Beleggingen voor risico fonds	2020	2019	Mutaties *	Resultaat
(x € 1.000)				
Aandelen Europa	66.528	86.689	-18.797	-1.364
Aandelen Verenigde Staten	99.671	136.650	-37.542	563
Aandelen opkomende markten	59.091	71.556	-13.145	680
Aandelen	225.290	294.896	-69.484	-121
Indirect vastgoed	176.225	190.653	-22.088	7.661
Private equity	41.990	48.055	-4.593	-1.472
Alternatieve beleggingen	41.990	48.055	-4.593	-1.472
Credits	-	46.991	-46.991	-
Credits	-	46.991	-46.991	-
Returnportefeuille	443.505	580.595	-143.156	6.068
Staatsobligaties	918.771	795.059	58.608	65.105
Put opties	-	-	7.049	-7.049
Matching ptf inclusief derivaten			65.657	
Liquide middelen	22.402	11.031	12.444	-1.073
Risicomanagementportefeuille**	941.173	806.090	78.100	56.983
Uitvoeringskosten beleggingen pensioenfonds			1.979	-1.979
Beleggingen incl. liquide middelen	1.384.678	1.386.685	-63.077	61.072

* Mutaties = aankopen + gefactureerde kosten - verkopen - inkomsten (zoals dividend)

** Inclusief liquide middelen

De waarde van de beleggingen voor risico fonds inclusief liquide middelen bedraagt eind 2020 € 1.385 miljoen (2019: € 1.387 miljoen). Er is een positief netto beleggingsresultaat behaald van € 61 miljoen (2019: € 128 miljoen), hetgeen een totaalrendement van 4,7% betekent. Er zijn in 2019 en 2020 geen effecten uitgeleend (securities lending).

Voor de aansturing zijn de beleggingen verdeeld in twee portefeuilles. De returnportefeuille heeft als doel een rendement te halen boven de door het bestuur vastgestelde strategische benchmark. De risicomanagementportefeuille heeft als doel om het renterisico van de pensioenverplichtingen te matchen met de beleggingen. Daarnaast worden in deze portefeuille alle overige beleggingen opgenomen die als doel hebben de strategische risico's van het pensioenfonds te verlagen.

Returnportefeuille

De waarde van de returnportefeuille is € 444 miljoen. Er is een positief resultaat behaald van € 6 miljoen, wat met name te danken is aan indirect vastgoed (€ 8 miljoen).

Risicomanagementportefeuille

De waarde van de risicomanagementportefeuille is eind 2020 € 941 miljoen. De portefeuille bestaat grotendeels uit eurostaatsobligaties. Het resultaat op staatsobligaties bedraagt € 65 miljoen in 2020. Tabel 3.6h toont de landen met de grootste beleggingen.

Liquide middelen

De post *liquide middelen* betreft bankrekeningen, cash funds en overlopende beleggingstransacties die binnen een maand zullen worden afgehandeld. In de aansturing vallen de *liquide middelen* onder de risicomanagementportefeuille. Liquiditeiten, die externe vermogensbeheerders aanhouden, maken onderdeel uit van de betreffende beleggingscategorie. Het resultaat op liquide middelen betreft met name negatieve valutaresultaten op USD posities.

Verloop

In onderstaande tabellen staat het verloop van de beleggingen voor risico fonds nader uitgesplitst. De kolom *Mutaties* in de vorige tabel is uitgesplitst in: aankopen, verkopen en directe opbrengsten. De kolom *Resultaat* in de vorige tabel van € 61 miljoen (2019: € 130 miljoen) (exclusief resultaat *liquide middelen* en *uitvoeringskosten beleggingen pensioenfonds*) is uitgesplitst in: directe opbrengsten (dividend en rente) en indirecte opbrengsten.

3.5.1b Verloop 2020	Stand 2019	Aankopen 2020	Verkopen 2020	Indirecte opbr. 2020	Stand 2020	Directe opbr. 2020
(x € 1.000)						
Aandelen	294.896	67	-69.610	-62	225.290	-60
Indirect vastgoed	190.653	13.572	-25.989	-2.011	176.225	9.672
Alternatieve beleggingen	48.055	6.855	-	-12.919	41.990	11.448
Credits	46.991	-	-46.991	-	-	-
Staatsobligaties	795.059	123.938	-48.022	47.797	918.771	17.308
Put opties	-	8.288	-1.239	-7.049	-	-
Beleggingen excl. liquide middelen	1.375.653	152.719	-191.851	25.756	1.362.277	38.368

3.5.1b Verloop 2019	Stand 2018	Aankopen 2019	Verkopen 2019	Indirecte opbr. 2019	Stand 2019	Directe opbr. 2019
(x € 1.000)						
Aandelen	234.655	66	-	60.175	294.896	-173
Indirect vastgoed	180.260	2.895	-	7.498	190.653	9.281
Alternatieve beleggingen	54.025	1.842	-	-7.812	48.055	11.754
Credits	229.701	-	-195.067	12.356	46.991	-
Staatsobligaties	599.064	268.474	-95.072	22.594	795.059	14.527
Beleggingen excl. liquide middelen	1.297.705	273.277	-290.139	94.811	1.375.654	35.390

Waarderingsmethoden

Zoals vermeld in paragraaf 3.4 *Grondslagen* worden de beleggingen gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. De beleggingen kunnen daarbij worden ingedeeld naar drie waarderingsniveaus:

Niveau 1: Direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.

Niveau 2: Waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Niveau 3: Waarderingsmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

3.5.1c Waardering	2020				2019			
	Totaal	niveau 1	niveau 2	niveau 3	Totaal	niveau 1	niveau 2	niveau 3
(x € 1.000)								
Aandelen	225.290	225.290	-	-	294.896	294.896	-	-
Indirect vastgoed	176.225	-	-	176.225	190.653	-	-	190.653
Alternatieve beleggingen	41.990	-	-	41.990	48.055	-	-	48.055
Credits	-	-	-	-	46.991	-	46.991	-
Staatsobligaties	918.771	704.201	214.570	-	795.059	795.059	-	-
Beleggingen excl. liq. middelen	1.362.277	929.492	214.570	218.215	1.375.653	1.089.955	46.991	238.708

Voor de meerderheid van de beleggingen is sprake van objectieve marktnoteringen. Bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en -technieken:

- *Credits* en een deel van de *aandelen* (niet-beursgenoteerde fondsen) worden gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde, zoals de beheerder die heeft afgegeven.
- In geval van *indirect vastgoed* en *alternatieve beleggingen* wordt de waarde overgenomen van de al dan niet gecontroleerde rapportages van de vermogensbeheerders.

3.5.1d Beleggingen voor risico deelnemers	2020	2019
(x € 1.000)		
Stand per 1 januari	18.184	12.418
Mutaties:		
Storting netto spaarpremie voor risico deelnemers (incl. waardeoverdrachten)	16	3.273
Netto beleggingsresultaat voor risico deelnemers (excl. waardeoverdrachten)	-1.435	3.114
Uitkeringen, onttrekkingen en overig (incl. waardeoverdrachten)	-16.765	-621
Stand per 31 december	-	18.184

Beleggingen voor risico deelnemers bestaan uit de beleggingen aangehouden in de IDC-regeling. Per 30 juni 2020 heeft in verband met het sluiten van de pensioenregeling per 1 januari 2020, een collectieve waardeoverdracht plaatsgevonden van de kapitalen in de IDC-regeling. Bij de verwerking van de collectieve waardeoverdracht zijn de beschikbare middelen uit de IDC-regeling ter grootte van € 16,8 miljoen in de Staat van baten en lasten verwerkt ten laste van het beleggingsresultaat voor risico deelnemers. Hiervan heeft een bedrag van € 1,1 miljoen betrekking op de inkoop van aanspraken bij de collectieve waardeoverdracht. Tegenover de verwerking ten laste van het beleggingsresultaat voor risico deelnemers staat de vrijval van de technische voorziening voor risico deelnemers. Hiermee verloopt de verwerking van de collectieve waardeoverdracht per saldo neutraal.

3.5.2 Herverzekeringen	2020	2019
	<i>(x € 1.000)</i>	
Balans (zowel aan activa- als passivazijde):		
Herverzekerd deel technische voorzieningen per 1 januari	5.400	5.891
Herverzekerd deel technische voorzieningen per 31 december	4.922	5.400
Baten (+) en lasten (-):		
Mutatie herverzekerd deel technische voorzieningen	-478	-491
Ontvangen uitkeringen herverzekering	533	1.023
Betaalde premie overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico	-311	-302
Saldo herverzekeringen	-256	230

In het verleden zijn door (rechts)voorgangers van Koninklijke P&O Nedlloyd N.V. pensioenaanspraken ondergebracht bij levensverzekeringsmaatschappijen. Deze pensioenaanspraken zijn niet aan het pensioenfonds overgedragen en staan derhalve als een bezit op de balans van het pensioenfonds. Dit betreft in feite een herverzekerd deel van de technische voorzieningen.

Ter dekking van risico's met betrekking tot overlijden en arbeidsongeschiktheid van de actieve deelnemers (of deelnemers die direct na actieve dienst in de Werkloosheidswet komen) aan de IDC-regeling is in juli 2017 een contract gesloten bij ElipsLife AG. Vanwege het sluiten van de pensioenregeling is de dekking van het arbeidsongeschiktheidsrisico beëindigd per 31 december 2019. De hiervoor reeds betaalde voorschotpremie over 2020 is in het eerste kwartaal van 2021 verrekend door ElipsLife AG. De dekking voor de herverzekering van het overlijdensrisicokapitaal wordt beëindigd op 31 december 2021.

3.5.3 Overige activa	2020	2019
	<i>(x € 1.000)</i>	
Inventaris	93	121
Te vorderen premies werkgevers	-	49
Overige vorderingen	-	-
Overlopende activa	296	235
Totaal overige activa	389	405

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van minder dan één jaar.

3.5.4a Technische voorzieningen voor risico fonds		2020	2019
	(x €1.000)		
Stand technische voorzieningen per 1 januari		1.149.013	1.083.724
Mutaties:			
Dotatie voor risicopremies, kosten en pensioenopbouw		994	5.882
Dotatie voor toeslagen (indexatie)		7.812	21.685
Vrijval voor pensioenuitkeringen		-61.999	-62.414
Vrijval voor uitvoeringskosten		-2.282	-2.321
Dotatie voor rentetoevoeging in verband met rekenrente		-2.482	-1.490
Wijziging DNB-rentetermijnstructuur		89.807	102.427
Wijziging door waardeoverdrachten		-217	118
Dotatie voor lang- en kortleven		19.915	19.001
Dotatie voor aanvang partner- en wezenpensioen		10.842	11.530
Vrijval door sterfte		-35.734	-29.998
Wijziging sterftegrondslagen		-23.479	-
Overige mutaties		-12	869
Totaal mutaties		3.165	65.289
Stand technische voorzieningen per 31 december		1.152.178	1.149.013

De technische voorzieningen voor risico fonds zijn in 2020 met € 3 miljoen gestegen naar € 1.152 miljoen. Alle mutaties staan in bovenstaande tabel opgesomd. De belangrijkste worden nader toegelicht:

- Dotatie voor pensioenopbouw: € 1,0 miljoen (2019: € 5,9 miljoen). Dit is het actuarieel berekende effect op de technische voorzieningen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale pensioenrechten en risicopremies. Sinds 2016 zijn hierin alleen nog de risicopremies opgenomen. Daarnaast is hierin in 2019 een eenmalige dotatie voor toekomstige uitvoeringskosten opgenomen voor € 5 miljoen.
- Dotatie voor toeslagverlening € 7,8 miljoen (2019: € 21,7 miljoen). Per 1 januari 2021 is een toeslag van 0,75% verleend (1 januari 2020: 2,0%).
- Onttrekking voor pensioenuitkeringen: - € 62,0 miljoen (2019: - € 62,4 miljoen). De verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenuitkeringen in de verslagperiode.
- Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten: - € 2,3 miljoen (2019: - € 2,3 miljoen). Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening uitvoeringskosten als onderdeel van de technische voorzieningen. De € 2,3 miljoen die vrijkomt uit de voorziening is ten behoeve van de financiering van de kosten in de verslagperiode.
- Dotatie voor rentetoevoeging: - € 2,5 miljoen (2019: - € 1,5 miljoen). De pensioenverplichtingen per 1 januari 2019 zijn opgerent met de benodigde interest op basis van -0,32% éénjaars rente (2019: -0,24%). De dotatie is inclusief de oprenting van de voorziening uitvoeringskosten met € 0,9 miljoen (2019: € 0,9 miljoen).

- Dotatie voor wijziging marktrente: € 89,8 miljoen (2019: € 102,4 miljoen). Door de gedaalde marktrente worden de technische voorzieningen in 2020 € 89,8 miljoen verhoogd. De rentetermijnstructuur komt overeen met een constante rekenrente van 0,03% (2019: 0,6%).
- De andere posten zijn tezamen - € 28,7 miljoen (2019: € 1,5 miljoen) en betreffen met name dotaties en vrijval vanwege waardeoverdrachten en kanssystemen (sterfte en arbeidsongeschiktheid). In 2020 is hierin een vrijval van € 23,5 miljoen voor de wijziging sterftegrondslagen opgenomen.

In onderstaande tabellen zijn de technische voorzieningen voor risico fonds ingedeeld naar categorieën van deelnemers en componenten.

3.5.4b Voorziening risico fonds naar deelnemers	2020	in %	2019	in %
(x € 1.000)				
Actieve deelnemers	9.604	1%	47.841	4%
Slapers	400.150	35%	349.305	30%
Gepensioneerden	742.424	64%	751.866	65%
Bruto technische voorzieningen	1.152.178	100%	1.149.013	100%

3.5.4c Voorziening risico fonds naar component	2020	2019
(x € 1.000)		
Technische voorziening (excl. uitvoeringskosten)	1.115.694	1.111.226
Voorziening uitvoeringskosten	36.485	37.787
Bruto technische voorzieningen	1.152.178	1.149.013

In de volgende tabel is het verloop van de technische voorzieningen voor risico deelnemers opgenomen:

3.5.4d Technische voorzieningen voor risico deelnemers	2020	2019
(x € 1.000)		
Stand technische voorzieningen per 1 januari	18.184	12.418
Mutaties:		
Mutatie technische voorzieningen voor risico deelnemers	-18.184	5.766
Stand technische voorzieningen per 31 december	-	18.184

Actuariële uitgangspunten - sterftegrondslagen

Voor de sterftcijfers wordt de Prognosetafel AG 2020 van het Actuariel Genootschap toegepast, waarbij rekening is gehouden met de fondsspecifieke ervaringssterfte (2020) van het pensioenfonds. Het effect van wijzigingen in actuariële uitgangspunten wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de uitgangspunten worden herzien.

3.5.4e Voorziening uitvoeringskosten		2020	2019
	<i>(x € 1.000)</i>		
Stand 1 januari		37.787	34.183
Dotatie 2019 incidenteel		-	5.000
Dotatie kosten IDC		35	70
Dotatie rendement		945	855
Ontrekking werkelijke uitvoeringskosten		-2.282	-2.321
Stand 31 december		36.485	37.787

In de voorziening uitvoeringskosten is in 2019 een eenmalige dotatie voor toekomstige uitvoeringskosten opgenomen van € 5 miljoen.

Korte beschrijving van de (voormalige) pensioenregeling

Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling als een premieovereenkomst. De pensioenregeling is per 1 januari 2020 gesloten.

Pensioenregeling IDC 2015

Voor de werknemers van Maersk Line Netherlands B.V., Maersk Ship Management B.V., Star Container Services B.V., Svitzer Amsterdam B.V., Ardent Maritime Netherlands B.V. en Port Towage Amsterdam B.V. is per 1 januari 2015 tussen werkgevers en werknemers een individuele beschikbare premieregeling overeengekomen, waarbij het pensioenfonds is geselecteerd als uitvoerder. In de regeling worden de premiebijdragen belegd in een op maat gemaakte life cycle mix. Deze beleggingsmix sluit aan op het risicoprofiel van het pensioenfonds waarbij een hoger verwacht rendement geldt doordat ook na pensioendatum kan worden doorbelegd. Deelnemers kunnen ook tussentijds pensioen inkopen bij het pensioenfonds en zijn derhalve niet meer afhankelijk van één conversiemoment. Na inkoop in het pensioenfonds blijft er uitzicht op indexatie van de ingekochte pensioenrechten. Sinds 1 januari 2016 nemen ook de werknemers van het pensioenfonds deel aan deze pensioenregeling. In paragraaf 4.7 is hiervan een samenvatting opgenomen.

Toeslagbeleid

De (voorwaardelijke) toeslag op de pensioenaanspraken wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het pensioenfonds. De ambitie is om jaarlijks de pensioenaanspraken aan te passen aan de prijsindex. Er is geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst zal worden geïndexeerd. Het pensioenfonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen. Toeslag wordt uit overrendementen gefinancierd.

Vanaf 1 januari 2015 is als onderdeel van het nFTK een nieuw toeslagregime van toepassing. Er is geen toeslag mogelijk bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Bij het vaststellen van de hoogte van de toeslag wordt rekening gehouden met de eis van toekomstbestendigheid.

De hoogte van de (maximaal) te verlenen toeslag wordt in drie stappen bepaald:

1. Het voor toeslagverlening beschikbare vermogen wordt berekend.
2. Op basis van dit beschikbare vermogen wordt de hoogte van de toekomstbestendige toeslagverlening bepaald.
3. Indien er sprake is van een maatstaf voor toeslagverlening die varieert over de tijd (bijvoorbeeld looninflatie of prijsinflatie) wordt de hoogte van de toekomstbestendige toeslagverlening

uitgedrukt als percentage van de maatstaf, waarna de maximaal te verlenen toeslag wordt bepaald door het berekende percentage toe te passen op de feitelijk gerealiseerde maatstaf.

Omdat de beleidsdekkingsgraad ten behoeve van de toeslagverlening per 30 september 2020 117,2% was, de toekomstbestendige toeslagverlening berekend werd op 1,3%, de feitelijke gerealiseerde prijsinflatie over de periode september 2019 tot september 2020 1,1% was en de groeivoet van de prijsinflatie 1,9% bedraagt, kon de toeslagverlening per 1 januari 2021 vastgesteld worden op 0,75% (rekening houdend met een lager toekomstig aandelenrendement door de Commissie Parameters).

Inhaalindexatie

Sinds 1 januari 2009 zijn de pensioenaanspraken niet volledig geïndexeerd. Voor inhaalindexatie is eind 2018 een bedrag gereserveerd van € 3.370.339,-. De inhaalindexatie is in 2019 verwerkt¹¹. In 2019 en 2020 is geen nieuwe inhaalindexatie toegepast.

In onderstaande tabel staan de toeslagen van de afgelopen jaren. De cumulatieve indexatieachterstand bedraagt 10,90%. Deze achterstand wordt bijgehouden en het fonds heeft de ambitie de opgelopen achterstand op den duur in te halen. De achterstand is bepaald door een optelling van alle achterstanden van de deelnemers. Er bestaan echter verschillen van deelnemer tot deelnemer. Er zijn deelnemers met een grotere en kleinere achterstand. Dit is afhankelijk van de termijn waarin de deelnemer aangesloten is bij het fonds. Er is 3,04% van de individuele achterstanden ingehaald, dit is vergelijkbaar met 0,3%-punt van de cumulatieve achterstand.

3.5.4f Inflatie en Indexatie					Verleende	*	Verschil	Cumulatief	
Datum	Periode	CBS-index	Berekening	Uitkomst	Indexatie				
1-1-2009	okt - okt	loonstijging:	122,5 / 119,5 =	2,5%	0,0%	**	-2,5%	-2,5%	
1-1-2010	okt - okt	loonstijging:	125,6 / 122,5 =	2,5%	2,0%		-0,5%	-3,0%	
1-1-2011	okt - okt	loonstijging:	126,4 / 125,6 =	0,6%	0,0%		-0,6%	-3,6%	
1-1-2012	okt - okt	loonstijging:	128,4 / 126,4 =	1,6%	0,0%		-1,6%	-5,2%	
1-1-2013	okt - okt	loonstijging:	130,7 / 128,4 =	1,8%	0,0%		-1,8%	-7,0%	
1-1-2014	okt - okt	prijsstijging:	115,1 / 113,4 =	1,6%	0,0%		-1,6%	-8,6%	
1-1-2015	okt - okt	prijsstijging:	116,3 / 115,1 =	1,1%	0,0%		-1,1%	-9,7%	
1-1-2016	okt - okt	prijsstijging:	117,1 / 116,3 =	0,7%	0,35%		-0,35%	-10,05%	
1-1-2017	sept - sept	prijsstijging:	100,6 / 100,5 =	0,1%	0,05%	**	-0,05%	-10,10%	
1-1-2018	sept - sept	prijsstijging:	102,03 / 100,57 =	1,5%	1,35%	**	-0,15%	-10,25%	
1-1-2019	sept - sept	prijsstijging:	103,95 / 102,03 =	1,9%	1,90%	**	0,00%	-10,25%	
1-1-2020	sept - sept	prijsstijging:	106,7 / 103,95 =	2,6%	2,00%	**	-0,60%	-10,55%	***
1-1-2021	sept - sept	prijsstijging:	107,19 / 106,16 =	1,1%	0,75%	**	-0,35%	-10,90%	

* Indexatie wordt berekend over de opgebouwde rechten per 31 december van het voorafgaande jaar.

** CPI alle huishoudens (2015 = 100) t.b.v. indexatie pensioen; i.v.m. gebruik definitieve CPI cijfers is in 2016 de basis verlegd van oktober naar september.

*** Inclusief de in 2019 verwerkte inhaalindexatie van 0,3%-punt van de cumulatieve achterstand.

¹¹ Bij de verleende indexatie zijn de verwachte rendementsparameters van de Commissie Parameters 2020 gehanteerd.

3.5.5 Overige passiva	2020	2019
	(x € 1.000)	
Schulden aan deelnemers	648	490
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.248	1.294
Overige schulden en crediteuren premies	279	322
Overlopende passiva	298	417
Totaal overige passiva	2.473	2.524

Schulden aan deelnemers betreffen gereserveerde pensioenen. De post *belastingen* betreft nog af te dragen loonbelasting over de pensioenuitkeringen in december. De post *overlopende passiva* bestaat uit nog te ontvangen facturen van vermogensbeheerders over het vierde kwartaal en andere nog te ontvangen facturen.

3.5.6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen	2020	2019
	(x € 1.000)	
Stortingsverplichtingen private equity en vastgoed	69.507	38.510
Huur kantoorruimte	180	300
Lease auto's	87	115
Totaal niet in de balans opgenomen verplichtingen	69.774	38.925

Bij *private equity* is er een resterende stortingsverplichting van € 37,5 miljoen (2019: € 24,9 miljoen) voor aangegane verplichtingen tot beleggingen in beleggingsfondsen. Vanwege de aard van deze verplichtingen is er geen exacte looptijd afgesproken. In 2020 zijn voor private equity nieuwe commitments van € 20,2 miljoen aangegaan (2019: € 15,7 miljoen). Bij vastgoed zijn in 2020 nieuwe commitments van € 32,0 miljoen aangegaan (2019: -) Eind 2020 is er een resterende verplichting voor vastgoed van € 32,0 miljoen (2019: € 13,6 miljoen).

Het pensioenfonds heeft in 2017 een huurovereenkomst afgesloten voor de huur van kantoorruimte voor eigen gebruik die loopt tot en met juni 2022. Ten behoeve van de huurverplichting is een bankgarantie afgegeven voor € 36.000. De jaarlijkse netto huurprijs bedraagt circa € 120.000. Derhalve bedraagt de totale verplichting voor de resterende looptijd van anderhalf jaar circa € 180.000.

3.5.7a Premiebijdragen	2020	2019
	(x € 1.000)	
<i>Werkgeversgedeelte voor risico fonds</i>	-	539
<i>Werknemersgedeelte voor risico fonds</i>	17	30
Premiebijdragen voor risico fonds	17	569
Premiebijdragen voor risico deelnemers	-	3.207
Totaal premiebijdragen (feitelijke premie)	17	3.776

Het werkgeversgedeelte van de premiebijdrage is gebaseerd op de premiestaffels in het pensioenreglement verhoogd met de in de Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) vermelde opslagen. Conform de in artikel 129 van de Pensioenwet beschreven voorwaarden is het niet toegestaan om een lagere premie te ontvangen dan de (gedempte) kostendekkende premie.

3.5.7b Kostendeekkende premie	2020	2019
	(x € 1.000)	
Actuarieel benodigde koopsom	-	387
Netto spaarpremie voor risico deelnemers	-	3.207
Opslag vereist eigen vermogen	-	63
Opslag uitvoeringskosten	-	70
Zuivere kostendeekkende premie	-	3.727

Bovenstaande tabel toont de kostendeekkende premie. Sinds 2016 wordt de kostendeekkende premie niet langer op basis van een gedempte rentevoet berekend; er wordt alleen een IDC-regeling voor risico deelnemers uitgevoerd. Bij de zuivere kostendeekkende premie is de solvabiliteitsopslag in 2019 16,3%. Sinds 1 januari 2020 is het pensioenfonds een gesloten fonds zonder verdere opbouw van pensioenaanspraken anders dan uit hoofde van toeslagverlening. De kostendeekkende premie bedraagt hierdoor voor boekjaar 2020 nihil.

3.5.8 Overige baten	2020	2019
	(x € 1.000)	
Overige baten	106	62
Totaal overige baten	106	62

3.5.9 Pensioenuitkeringen	2020	2019
	(x € 1.000)	
Ouderdomspensioen	-41.815	-42.423
Partnerpensioen	-19.568	-19.629
Wezenpensioen	-29	-39
Invaliditeitspensioen	-138	-149
Afkopen	-654	-16
Eenmalige uitkeringen bij overlijden	-77	-98
Totaal pensioenuitkeringen	-62.280	-62.353

De gevolgen van de uitruil van pensioenaanspraken zijn actuarieel neutraal en worden niet via de *staat van baten en lasten* verwerkt. De afkoopgrens wordt jaarlijks wettelijk vastgesteld.

De post *Afkopen* betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 497,27 (2019: € 484,09) per jaar, overeenkomstig artikel 66 van de Pensioenwet. Daarnaast heeft in 2020 hiervan € 480.000 betrekking op de bij de collectieve waardeoverdracht aan a.s.r. betaalde koopsom voor de inkoop van de vrijgestelde pensioenopbouw voor drie arbeidsongeschikte deelnemers, € 160.000 betaalde koopsom voor tijdelijk nabestaandenpensioen en € 32.000 betaalde koopsom voor zieken. Ook werd € 64.000 ontvangen uit de herverzekering van een arbeidsongeschikte deelnemer.

3.5.10 Saldo waardeoverdrachten		2020	2019
	(x € 1.000)		
Inkomende waardeoverdrachten		1.271	292
Uitgaande waardeoverdrachten		-82	-284
Totaal saldo waardeoverdrachten		1.189	9

Het *saldo waardeoverdrachten* betreft het saldo van de ontvangst en overdracht van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van nieuwe respectievelijk vertrekkende deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden gestort als premie in de IDC-regeling (tot 1 januari 2020) of aangewend voor de inkoop van pensioenaanspraken. De overdracht van koopsommen gebeurt aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever. In 2020 is per saldo € 1,2 miljoen aan waardeoverdrachten ontvangen (2019: € -). Hiervan heeft een bedrag van € 1,1 miljoen betrekking op inkoop van aanspraken vanuit de IDC-regeling als gevolg van de collectieve waardeoverdracht.

3.5.11a Uitvoeringskosten	2020	Pensioen- beheer	Vermogens- beheer	2019	Pensioen- beheer	Vermogens- beheer
(x € 1.000)						
Personeelskosten	1.578	682	896	1.405	598	807
Huisvestingskosten	238	119	119	231	115	115
Advieskosten	908	200	708	972	132	840
Accountantskosten	78	39	39	65	33	33
Automatiseringskosten	141	71	71	140	70	70
Communicatiekosten	173	173	-	206	206	-
Kosten organen pensioenfonds	371	371	-	441	441	-
Kosten uitbesteding pensioenadministratie	528	528	-	600	600	-
Overige algemene kosten	245	99	146	270	152	118
Uitvoeringskosten pensioenfondsonderzoek	4.261			4.331		
<i>waarvan Pensioenbeheer</i>		2.282			2.347	
<i>waarvan Vermogensbeheer</i>			1.979			1.984

De uitvoeringskosten van de uitvoeringsorganisatie zijn € 4,3 miljoen (2019: € 4,3 miljoen), waarvan € 2,0 miljoen (2019: € 2,0 miljoen) is toegerekend aan vermogensbeheer; deze kosten zijn ten laste gebracht van het resultaat op beleggingen (in tabel 3.5.1a). Er zijn binnen de uitvoeringskosten geen kosten opgenomen van externe vermogensbeheerders. Voor zover zij kosten per factuur in rekening hebben gebracht, zijn deze rechtstreeks ten laste geboekt van het resultaat op hun beleggingen, zodat er een consistent beeld is met de vermogensbeheerders die deze kosten rechtstreeks ten laste van het belegd vermogen hebben gebracht.

Bepaalde kostencategorieën die niet eenduidig kunnen worden toegerekend aan ofwel pensioenbeheer ofwel vermogensbeheer worden op 50/50 basis verdeeld.

De totale personeelskosten van € 1,6 miljoen (2019: € 1,4 miljoen) bestaan uit loonkosten € 0,9 miljoen (2019: € 0,9 miljoen), sociale lasten € 0,1 miljoen (2019: € 0,1 miljoen), pensioenlasten¹² € 0,3 miljoen (2019: € 0,2 miljoen) en overige personeelskosten € 0,3 miljoen (2019: € 0,2 miljoen).

¹² Inclusief compensatie pensioenopbouw

In paragraaf 2.9 wordt een integraal beeld getoond van alle kosten van vermogensbeheer en worden de kosten uitgedrukt in de kengetallen die de Pensioenwet voorschrijft.

DNB en AFM hebben in 2020 geen toezichtmaatregelen aan het pensioenfonds opgelegd. Er zijn in 2020 geen bestuurlijke boetes of dwangsommen opgelegd.

De honoraria van de externe accountant zijn als volgt¹³:

3.5.11b Honoraria accountant	2020			2019		
	KPMG Accountants N.V.	Overig KPMG netwerk	Totaal	KPMG Accountants N.V.	Overig KPMG netwerk	Totaal
Onderzoek jaarrekening en verslagstaten	78	-	78	73	-	73
Overige controleopdrachten	-	-	-	-	-	-
Fiscale adviesdiensten	-	1	1	-	4	4
Andere niet-controlediensten	-	-	-	-	24	24
Totaal	78	1	79	73	28	101

Het personeelbestand is in 2020 gedaald naar 7,6 voltijdseenheden (2019: 8,6).

Verbonden partijen

Het pensioenfonds, de (tot 1 januari 2020) aangesloten werkgevers (zoals die zijn vermeld aan het begin van hoofdstuk 2), en de bestuursleden van het pensioenfonds zijn verbonden partijen. Daarnaast is Capricorn Cleantech Fund N.V. een verbonden partij. Dit betreft een van de private equity beleggingen waarvoor het pensioenfonds een commitment van € 10 miljoen is aangegaan. Het pensioenfonds is hiervan medebestuurder en wordt vertegenwoordigd door een uitvoerend bestuurder.

De niet-uitvoerende bestuursleden van het pensioenfonds ontvingen een vaste vergoeding van gemiddeld € 31.067 bruto per jaar (2019: € 29.852). De voorzitter van het bestuur ontving in 2020 een vergoeding van € 39.803 (2019: € 39.061) en de overige niet-uitvoerende bestuursleden € 26.534 (2019: € 26.039). De uitvoerende bestuursleden zijn in loondienst van de uitvoeringsorganisatie. Daarbij wordt binnen de uitvoeringskosten 20% van hun loonkosten toegerekend aan de bestuurskosten. De totale bezoldiging van de uitvoerende bestuursleden op grond van artikel 383 Boek 2 BW bedraagt in 2020 € 554.000 (2019: € 481.000).

De leden van het verantwoordingsorgaan ontvangen een vergoeding van € 3.980 per jaar (2019: € 3.856) (de voorzitter en secretaris ontvangen € 4.776 per jaar (2019: € 4.627)¹⁴.

De leden van de auditcommissie ontvangen sinds het tweede kwartaal 2019 een vergoeding van € 18.150 per jaar. In totaal is in het verslagjaar aan vacatiegelden en honoraria een bedrag betaald van € 339.000¹⁵ (2019: € 377.000).

¹³ In de kosten onderzoek jaarrekening en verslagstaten 2019 is een bedrag van € 2.000 opgenomen m.b.t. DNB staten 2018. In de kosten Fiscale adviesdiensten 2019 is een bedrag van € 2.000 opgenomen m.b.t. BTW 2018.

¹⁴ In 2020 is aan de leden van het verantwoordingsorgaan tevens een verrekening indexatie over 2017-2019 uitbetaald van € 178 voor de voorzitter en secretaris en € 148 voor de overige leden.

¹⁵ Hierin is een bedrag van € 12.538 (2019: € 13.671) betaalde btw opgenomen inzake de vergoeding van niet-uitvoerende bestuursleden en € 2.735 (2019: € 5.074) betaalde btw inzake de bezoldiging van uitvoerende bestuursleden.

Er zijn geen leningen verstrekt aan of vorderingen op (voormalige) bestuursleden. Een aantal bestuursleden van het pensioenfonds nemen deel in de pensioenregeling van het pensioenfonds op basis van de in het pensioenreglement vermelde voorwaarden.

3.6 Risicobeheersing

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds is het solvabiliteitsrisico: het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele indexatie van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken moet verlagen.

De dekkingsgraad is het kengetal dat de solvabiliteit weergeeft. De dekkingsgraad wordt berekend als het pensioenvermogen (= stichtingskapitaal, reserves en technische voorzieningen voor risico fonds en deelnemers) gedeeld door de technische voorzieningen (= pensioenverplichtingen). De dekkingsgraad is in 2020 met 0,2%-punt gedaald naar 120,4%. De *minimaal vereiste dekkingsgraad* is 104,0%; er is derhalve aan het einde van het jaar 2020 geen sprake van onderdekking.

In de onderstaande tabel staat de samenstelling van de onderliggende mutaties weergegeven. De belangrijkste oorzaken van de daling van de dekkingsgraad is de daling van de marktrente. Bij de door DNB gehanteerde disconteringsrente wordt de zogenoemde *ultimate forward rate* toegepast. Op basis van de werkelijke marktrente zou de dekkingsgraad eind 2020 117,8% (2019: 119,0%) bedragen.

3.6a Dekkingsgraad verloop	2020	2019
Stand per 1 januari	120,6%	122,0%
Mutaties:		
Beleggingsresultaat	3,8%	11,5%
Toeslag (indexatie)	-0,8%	-2,5%
Pensioenuitkeringen	1,3%	1,8%
Benodigde interest ivm rekenrente	0,2%	0,2%
Wijziging DNB-rentetermijnstructuur	-9,3%	-11,6%
Wijziging sterftegrondslagen	2,3%	0,0%
Overige mutaties	2,3%	-0,7%
Totaal mutaties:	-0,2%	-1,4%
Stand per 31 december	120,4%	120,6%

Om tegenslagen op te vangen, dient het pensioenfonds buffers aan te houden. Volgens de normen van DNB bedraagt het vereist pensioenvermogen € 1.299 miljoen (2019: € 1.349 miljoen), hetgeen overeenkomt met een *vereiste dekkingsgraad* van 112,8% (2019: 115,6%). Omdat de *beleidsdekkingsgraad* aan het einde van het jaar 116,4% (2019: 121,3%) bedraagt en hoger is dan de vereiste

dekkingsgraad, is geen sprake van een reservetekort. In de volgende tabel staat de berekening van het vereist pensioenvermogen vermeld en de reserve.

3.6b Vereist pensioenvermogen	2020	2019	Toelichting
(x € 1.000)			
Technische voorzieningen	1.152.178	1.167.197	
Vereiste buffers:			
S1 Renterisico	213	3.930	
S2 Risico zakelijke waarden	98.736	138.930	
S3 Valutarisico	38.514	50.858	
S4 Grondstoffenrisico	-	-	
S5 Kredietrisico	59.790	51.936	
S6 Verzekeringstechnisch risico	25.007	24.910	
S7 Liquiditeitsrisico	nvt	nvt	
S8 Concentratierisico	nvt	nvt	
S9 Operationeel risico	nvt	nvt	
S10 Actief beheer	14.764	9.493	
Diversificatie-effect*	-90.119	-98.049	= Totaal vereiste buffers - optelling S1 tm S10
Totaal vereiste buffer risico fonds	146.904	182.008	= $\sqrt{(S1^2 + S2^2 + S1 \times S2 + S3^2 + S4^2 + S5^2 + S6^2)}$
Totaal vereiste buffer risico deelnemer	-	182	= 1% van beleggingen risico deelnemer
Vereist pensioenvermogen	1.299.082	1.349.387	conform Pensioenwet, artikel 132
Aanwezig pensioenvermogen	1.387.516	1.408.150	= Totaal activa - Overige passiva
Aanwezig -/- vereist **	88.434	58.763	
VEV-dekkingsgraad	112,8%	115,6%	
* Het diversificatie-effect is het verschil tussen de uitkomst van de S-formule (= Totaal vereiste buffers) en de optelling van S1 tm S10.			
** De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de vereiste dekkingsgraad.			

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtsituatie. In die situatie is het eigen vermogen van het pensioenfonds zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen één jaar over minder middelen beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen.

De verschillen tussen de vereiste buffers op 31 december 2020 ten opzichte van 31 december 2019 vloeien voort uit de waardering en samenstelling van de beleggingen. Als gevolg van de implementatie van het dynamisch balansbeheer in 2020 is de omvang van de returnportefeuille verkleind (30%) ten gunste van de risicomanagementportefeuille (70%). Hierdoor zijn met name het risico zakelijke waarden (S1) en het valutarisico (S2) in 2020 gedaald. In de berekening van het vereist eigen vermogen ultimo 2019 en 2020 wordt uitgegaan van een (dynamische) renteafdekking van 80%.

Het bestuur beschikt over de volgende beleidsinstrumenten om het solvabiliteitsrisico te beheersen:

- Beleggingsbeleid: zie paragraaf 3.5
- Herverzekeringsbeleid: zie [S6] Actuariële risico's
- Toeslagbeleid: zie paragraaf 3.5

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies en de haalbaarheidstoets. Een ALM-studie is een analyse van de samenhang tussen de pensioenverplichtingen en verschillende beleggingsstrategieën in diverse economische scenario's. In een haalbaarheidstoets wordt het huidige beleid van het pensioenfonds aan de hand van diverse economische scenario's geanalyseerd en worden diverse stresstests uitgevoerd. De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsplan als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid.

[S1] Renterisico

Het renterisico is het risico dat, als gevolg van veranderingen in de marktrente, de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en van de technische voorzieningen niet in dezelfde mate wijzigen. De strategische renteafdekking van de verplichtingen bedraagt 80%¹⁶. Per 31 december 2020 bedraagt de effectieve (dynamische) renteafdekking door de obligatieportefeuille 81% (2019: 73%).

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duratie. De duratie is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. In onderstaande tabel staat de duratie van de vastrentende waarden en van de nominale pensioenverplichtingen voor risico fonds.

3.6c	Duratie	Balanswaarde 2020	Duratie 2020	Balanswaarde 2019	Duratie 2019
	(x € 1.000)				
	Vastrentende waarden	918.771	14,7	842.049	12,9
	Totaal beleggingen risico fonds incl. liquide middelen	1.384.679	9,8	1.386.684	7,8
	Nominale pensioenverplichtingen voor risico fonds	1.152.178	13,0	1.149.013	12,7

[S2] Risico zakelijke waarden (prijsrisico)

Het prijsrisico is het risico van waarde wijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, waarbij waarde wijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat.

Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. De diversificatie van de aandelenportefeuille staat in de volgende tabel. Onder de post *aandelen* zijn mede begrepen portefeuilles die uit aandelen en andere beleggingen (zoals liquiditeiten) bestaan, waarvan het doel het beleggen in aandelen is. Er wordt slechts in drie regio's belegd, namelijk de Verenigde Staten, Europa en opkomende markten.

¹⁶ Ten behoeve van de berekening van het vereist eigen vermogen wordt sinds het vierde kwartaal 2019 uitgegaan van een strategische afdekking van 80% als onderdeel van het dynamisch balansbeheer.

3.6d Aandelen geografisch	2020	in %	2019	in %	Strategische mix
(x € 1.000)					
Verenigde Staten	99.671	44,2%	136.650	46,3%	45,0%
Europa	66.528	29,5%	86.689	29,4%	30,0%
Opkomende markten	59.091	26,2%	71.556	24,3%	25,0%
Totaal Aandelen	225.290	100%	294.896	100%	100%

De diversificatie van vastgoed naar regio en sectoren staat in de volgende tabel:

3.6e Vastgoed	2020	in %	2019	in %	Strategische mix
Eurozone	158.867	90,1%	174.638	91,6%	87,5%
Europa overig	17.358	9,9%	16.015	8,4%	12,5%
Totaal Vastgoed	176.225	100%	190.653	100%	100%
Winkels	34.082	19,3%	32.957	17,3%	35,0%
Woningen	74.614	42,4%	74.153	38,9%	30,0%
Kantoren	40.532	23,0%	46.178	24,2%	20,0%
Logistiek	26.997	15,3%	37.364	19,6%	15,0%
Totaal Vastgoed	176.225	100%	190.653	100%	100%

[S3] Valutarisico

Het strategische beleid van het pensioenfonds is om alleen de valutaposities bij vastrentende waarden af te dekken. Ultimo 2019 en 2020 zijn geen valutaposities afgedekt. De totale valutablootstelling bedraagt € 241 miljoen (2019: € 306 miljoen). Het totaalbedrag dat buiten de euro wordt belegd en dat derhalve niet is afgedekt, bedraagt eind 2020 circa 17% (2019: 22%) van de beleggingsportefeuille. De beleggingen in vreemde valuta kunnen als volgt worden gespecificeerd:

3.6f Valutablootstelling	EUR	USD	GBP	Overig Europa	Opkomende markten	Totaal
(x € 1.000)						
Aandelen	35.561	100.679	16.475	13.484	59.091	225.290
Vastgoed	158.839	-	5.978	11.408	-	176.225
Alternatieven	14.208	27.782	-	-	-	41.990
Vastrentend	918.771	-	-	-	-	918.771
Liquide middelen	16.165	6.236	-	-	-	22.402
Totaal 2020	1.143.545	134.698	22.453	24.892	59.091	1.384.679
2020 als % van het totaal	82,6%	9,7%	1,6%	1,8%	4,3%	100,0%
2019 als % van het totaal	78,0%	12,8%	1,9%	2,2%	5,2%	100,0%
Totaal 2019	1.081.283	177.578	26.290	29.976	71.556	1.386.684

[S4] Grondstoffenrisico

Grondstoffenrisico is het risico op waardedalingen van beleggingen in grondstoffen (commodities). Er zijn geen beleggingen in grondstoffen in 2019 en 2020.

[S5] Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee *over the counter*-derivatenposities worden aangegaan en herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt. De volgende beheersmaatregelen zijn hierbij van toepassing:

- Er wordt alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert.
- Er worden alleen transacties aangegaan met tegenpartijen van goede naam en faam.
- Er zijn limieten gesteld aan tegenpartijen op totaalniveau.
- Er wordt onderpand verlangd bij derivaten.

De kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille staat in onderstaande tabel. Onder *geen rating* vallen financiële instrumenten waar door kredietbeoordelaars geen waardering (rating) aan is gegeven.

3.6g Rating	Staats- obligaties	2020 totaal	2020 in %	2019 in %
(x € 1.000)				
AAA	52,3%	480.686	52,3%	52,5%
AA	47,6%	437.593	47,6%	41,9%
A	-	-	0,0%	0,0%
BBB	-	-	0,0%	0,1%
<BBB	-	-	0,0%	5,1%
Geen rating	-	-	0,0%	0,4%
Cash & cash equivalents	0,1%	493	0,1%	0,0%
Portefeuillewaarde x € 1.000	918.771	918.771	100%	100%

Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, in het bijzonder *over the counter*-derivaten zoals swaptions, wordt door het pensioenfonds uitsluitend gewerkt met tegenpartijen waarmee een ISDA/CSA-overeenkomst is afgesloten. Ultimo 2020 staan geen derivaten contracten uit (2019: nihil).

De eind 2019 resterende credits van € 47 miljoen zijn begin 2020 geheel verkocht in het kader van de implementatie van het dynamisch balansbeheer.

Herverzekeringsovereenkomsten van de technische voorzieningen zijn aangegaan met Nederlandse verzekeraars die onder toezicht staan van DNB.

[S6] Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Het langlevensrisico – het belangrijkste verzekeringstechnische risico – is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorzieningen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Het pensioenfonds hanteert bij de waardering van de pensioenverplichtingen per 31 december 2020 de meest recente overlevingstafels: de AG Prognosetafel 2020 waarbij rekening is gehouden met de ervaringssterfte van het pensioenfonds op basis van het ervaringssterfmodel van Sprengels & Verschuren. De ervaringssterfte is in 2020 aangepast.

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een partnerpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit.

[S7] Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn.

Dit risico wordt beheerst door in het beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Het niveau van de uitkeringen overtreft het niveau van de inkomende premies en directe beleggingsopbrengsten (dividend en rente). Er zijn echter voldoende obligaties die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt.

Er wordt een tweetal liquiditeitsratio's gehanteerd: één op een driemaands horizon en één op een driejaars horizon. De essentie van beide ratio's is dat de beschikbare liquiditeit wordt afgezet tegen de liquiditeitsbehoefte. De hiervoor genoemde maatstaven worden op kwartaalbasis gemonitord, waarbij als richtlijn geldt dat deze ruim boven de 100% horen te liggen.

- De liquiditeitsratio op driemaands horizon bedraagt eind 2020: 889% (2019: 1.393%).
- De liquiditeitsratio op driejaars horizon bedraagt eind 2020: 390% (2019: 414%).

[S8] Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Deze posten staan in onderstaande tabel vermeld.

3.6h Grootste tegenpartijen	2020	in %	2019	in %
	<i>(x € 1.000)</i>			
Duitsland	221.540	16,0%	204.599	14,8%
Nederland	207.361	15,0%	196.855	14,2%
Frankrijk	104.201	7,5%	101.307	7,3%
Oostenrijk	100.594	7,3%	72.153	5,2%
België	93.783	6,8%	70.869	5,1%
Finland	90.024	6,5%	64.285	4,6%

[S9] Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerd door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, controles en kwaliteit geautomatiseerde systemen. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

[S10] Actief beheer risico

Het actief beheer risico (S10) als onderdeel van het vereist eigen vermogen, heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nagestreefde portefeuille. De mate van actief beheer wordt doorgaans bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de (deel)portefeuille vastgelegde benchmark.

Specifieke financiële instrumenten

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruik gemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel – berekend inclusief de economische effecten van derivaten – dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Impact COVID-19-pandemie

Gezien de toereikende financiële positie van het pensioenfonds en relatief lage risicoprofiel van de beleggingsportefeuille worden vooralsnog geen materiële effecten van de COVID-19 pandemie op het beleid van het pensioenfonds voorzien door het bestuur.

3.7 Bestemming van het resultaat

Het saldo van baten en lasten is ten laste gebracht van de reserves.

3.8 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die van invloed zijn op de financiële positie van het pensioenfonds per 31 december 2020.

Wijziging UFR-methode

Vanaf 1 januari 2021 wordt de door de Commissie Dijsselbloem geadviseerde UFR-methode in vier gelijke stappen ingevoerd. Begin 2024 zullen de nieuwe UFR-parameters volledig zijn ingevoerd. De verhoging van de technische voorzieningen als gevolg van de eerste stap van de invoering maakt geen onderdeel uit van de technische voorzieningen per 31 december 2020. Zou de verhoging door de eerste stap per 31 december 2020 worden berekend dan heeft dit een verhogend effect op de technische voorzieningen van € 5,4 miljoen. Uitgedrukt in de technische voorzieningen bedraagt de verhoging 0,46%. Zou de verhoging volledig (vier stappen) per 31 december 2020 worden berekend dan heeft dit een verhogend effect van € 23,1 miljoen op de technische voorzieningen. Uitgedrukt in de technische voorzieningen bedraagt de verhoging 2,0%. De impact op de dekkingsgraad zou dan 2,4%-punt negatief zijn.

SFDR

Sinds 10 maart 2021 moeten pensioenfondsen voldoen aan een Europese verordening met informatieverplichtingen over duurzame beleggingen, de zogenaamde Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR).

Eén van de onderdelen hiervan is dat het pensioenfonds heeft gekozen voor de zogenoemde opt-out en daarbij geen rekening houdt met de belangrijkste ongunstige effecten in de zin van artikel 4 van de Informatieverschaffingsverordening en de nog te verschijnen secundaire wetgeving.

Het pensioenfonds heeft besloten geen rekening te houden met deze effecten, omdat nog niet duidelijk is wat de verplichtingen zijn die volgen uit deze toekomstige wetgeving, alsook de onduidelijkheid over de mogelijke kosten die met de vereiste rapportage gepaard gaan. Het pensioenfonds zal deze zogenoemde opt-out heroverwegen, zodra de nadere uitwerking op de SFDR gepubliceerd is.

Rotterdam, 16 juni 2021

Het bestuur van Stichting Nedlloyd Pensioenfonds

H.J. Machielsen

F. Wittermans

M. Schenkel

H.F. Meurs

K.H. Knapper

F.T.E. Dooren

R.T. Caenen

4. Overige gegevens

4.1 Actuariële verklaring

ACTUARIËLE VERKLARING Stichting Nedlloyd Pensioenfonds

Opdracht

Door Stichting Nedlloyd Pensioenfonds te Rotterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Nedlloyd Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 12.500.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 650.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Nedlloyd Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangevane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Eindhoven, 16-06-2021

drs. M.B.H. Ceelaert AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

4.2 *Controleverklaring van de onafhankelijke accountant*

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Nedlloyd Pensioenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Nedlloyd Pensioenfonds per 31 december 2020 en van het saldo van baten en lasten over 2020, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Nedlloyd Pensioenfonds ('de Stichting' of 'het fonds') te Rotterdam gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2020;
- 2 de staat van baten en lasten over 2020;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2020; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit

- Materialiteit van EUR 12,5 miljoen
- 0,9% van het pensioenvermogen

Kernpunten

- Waardering van niet-beursgenoteerde beleggingen
- Waardering van de technische voorzieningen

Oordeel

Goedkeurend

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 12,5 miljoen (2019: EUR 12,5 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2020 (0,9%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 650.000 rapporteren aan het bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan BNY Mellon. De pensioenadministratie is uitbesteed aan RiskCo Administrations B.V.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door BNY Mellon en informatie over de voorziening pensioenverplichtingen, pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door RiskCo Administrations B.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van BNY Mellon en RiskCo Administrations B.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Op basis daarvan evalueren wij de in de Standaard 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2020 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan BNY Mellon en RiskCo Administrations B.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van uitkeringen uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie en uitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de voorziening pensioenverplichtingen en uitkeringen verkregen.

Onze focus op het risico van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze doelstellingen

De doelstellingen van onze controle op het gebied van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving zijn:

Met betrekking tot fraude:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden ter verkrijging van voldoende en geschikte controle-informatie; en
- het op passende wijze inspelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle wordt geïdentificeerd.

Met betrekking tot het niet-naleven van wet- en regelgeving:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten als gevolg van het niet-naleven van wet- en regelgeving; en
- het verkrijgen van een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, rekening houdend met het toepasselijke wet- en regelgevingskader.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving berust bij het bestuur.

Onze risicobeoordeling

Als onderdeel van onze risico-inschattingswerkzaamheden hebben wij frauderisicofactoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaglegging, het oneigenlijk toe-eigenen van activa en het risico op omkoping en corruptie in acht genomen. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude.

Daarnaast hebben we werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de Stichting van toepassing is, hebben we het bestuur verzocht om inlichtingen te verstrekken omtrent de naleving van dergelijke wet- en regelgeving en hebben we correspondentie met externe toezichthouders geïnspecteerd.

De potentiële impact van de geïdentificeerde wet- en regelgeving op de jaarrekening varieert aanzienlijk.

Ten eerste is de Stichting onderworpen aan wet- en regelgeving die direct van invloed is op de jaarrekening, inclusief de Pensioenwet en financiële verslaglegging (inclusief voor de Stichting specifieke wet- en regelgeving). Wij hebben de mate waarin aan deze wet- en regelgeving wordt voldaan vastgesteld als onderdeel van onze controlewerkzaamheden voor de relevante elementen in de jaarrekening en derhalve zijn er geen aanvullende controlewerkzaamheden nodig.

Ten tweede is de Stichting onderhevig aan diverse wet- en regelgeving waarbij niet-voldoen aan deze wet- en regelgeving indirect van invloed kan zijn op de jaarrekening ten aanzien van elementen verantwoord of toegelicht in de jaarrekening, of beide, bijvoorbeeld als gevolg van het ontvangen van boetes of claims. Wij hebben de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp) geïdentificeerd als wetgeving die indirect, redelijkerwijs een materiële impact op de jaarrekening zou kunnen hebben.

In overeenstemming met de controlestandaarden hebben wij het frauderisico met betrekking tot doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het bestuur (verondersteld risico) als enige frauderisico geïdentificeerd en geëvalueerd. We hebben het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording weerlegd, omdat de mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording beperkt zijn.

Het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude is besproken binnen het controleteam en wij bleven alert op aanwijzingen voor fraude en/of het niet-voldoen aan wet- en of regelgeving gedurende de controle.

Bij al onze controles hebben we aandacht besteed aan het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, inclusief een onderzoek naar aanwijzingen van mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur, wat een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude kan betekenen. We verwijzen naar de kernpunten van de controle, met hierin onze aanpak met betrekking tot gebieden met een hoger risico vanwege schattingen waarbij het bestuur zich baseert op significante oordeelsvorming.

We hebben onze risico-inschatting en controleaanpak gecommuniceerd aan het bestuur. Onze controlewerkzaamheden verschillen van een specifiek forensisch fraudeonderzoek, dat vaak een meer diepgaand karakter heeft.

Onze controlewerkzaamheden

We hebben de volgende controlewerkzaamheden (niet uitputtend) uitgevoerd om in te spelen op de ingeschatte risico's:

- We hebben de opzet en het bestaan en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren. In het geval van tekortkomingen in de fraudemitigerende interne beheersingsmaatregelen, hebben we aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden verricht welke zijn ingericht aan de hand van onze risico-inschatting.
- Wij hebben mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur geëvalueerd en (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico geïdentificeerd. Indien wij journaalposten met een verhoogd frauderisico hebben geïdentificeerd, hebben wij deze door middel van validatie van brondocumentatie gecontroleerd.
- We hebben een zekere mate van elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, zoals het integraal controleren van een voor de jaarrekening niet materiële post.
- We hebben de uitkomst van andere controlewerkzaamheden in overweging genomen en geëvalueerd of bevindingen dan wel afwijkingen indicatief waren voor fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving. Indien dit het geval was, hebben wij onze beoordeling van de relevante risico's en de daaruit voortvloeiende gevolgen voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.
- We hebben controle-informatie verkregen met betrekking tot de naleving van die bepalingen van de wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt aangenomen dat ze een direct effect hebben op de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening.
- We hebben rekening gehouden met het effect van feitelijke, vermoede of geïdentificeerde risico's van niet-naleving van wet- en regelgeving als onderdeel van onze procedures voor de daarmee samenhangende posten in de jaarrekening.

— In het licht van mogelijke risico's op het gebied van belangenverstremgeling hebben wij nevenfuncties van het bestuur en overige organen geëvalueerd en hebben daarbij aandacht besteed aan de governance.

Onze procedures om in te spelen op het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude hebben niet geleid tot een 'kernpunt van de controle'.

Verder merken we op dat onze controle niet primair is opgezet om fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving te detecteren en dat het bestuur verantwoordelijk is voor de opzet van een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude, waaronder het voldoen aan wet- en regelgeving.

Hoe minder direct de gevolgen voor de financiële overzichten van het niet-voldoen aan indirecte wet- en regelgeving (onregelmatigheden) van invloed zijn op gebeurtenissen en transacties die in de jaarrekening tot uitdrukking komen, hoe minder waarschijnlijk het ook is dat de inherent beperkte controlewerkzaamheden, zoals vereist door de controlestandaarden, dit zouden identificeren. Bovendien bestaat er, zoals bij elke controle, een hoger risico op het niet-detecteren van onregelmatigheden indien deze het gevolg zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, opzettelijke onjuistheden, verkeerde representaties of de doorbreking van interne beheersmaatregelen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken. In onze controle en bij de bepaling en evaluatie van onze kernpunten hebben wij rekening gehouden met de potentiële effecten van COVID-19 op de Stichting en de jaarrekening.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering van niet-beursgenoteerde beleggingen

Omschrijving

De niet-beursgenoteerde beleggingen (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen van de Stichting bedragen circa 98% van het balanstotaal. Alle beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). Uit noot 3.5.1c bij de toelichting op de jaarrekening blijkt dat voor EUR 1.144 miljoen (84%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op (afgeleide) marktnoteringen en dat voor EUR 218 miljoen (16%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op opgaven van fondsmanagers. Het bepalen van de marktwaarde voor deze laatste beleggingscategorie is complex(er) en bevat subjectieve schattingselementen.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen. Gezien de invloed hiervan op de waardering van de beleggingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de (beleids)dekkingsgraad vormde de waardering van de beleggingen een kernpunt van onze controle.

In paragraaf 3.4.2 geeft de Stichting de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In noot i zijn de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor de waardering van deze beleggingscategorie uiteengezet.

Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

Wij hebben de aansluiting vastgesteld tussen de financiële administratie en actuele financiële rapportages van fondsmanagers, indien nodig gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum. Vervolgens hebben wij de waardering van beleggingen gebaseerd op opgaven van de fondsmanagers onderzocht.

De waardering van beleggingen gebaseerd op opgaven van fondsmanagers hebben wij getoetst aan de hand van recente, door een andere onafhankelijke accountant gecontroleerde jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant. Bovendien hebben wij ook de monitoring van de Stichting op recente financiële informatie van de beleggingen na balansdatum in onze werkzaamheden betrokken.

Tot aan de datum van onze controleverklaring hebben wij voor EUR 9.6 miljoen (4%) van de niet-beursgenoteerde beleggingscategorieën de waardering niet kunnen toetsen aan door een accountant gecontroleerde jaarrekeningen voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Wanneer niet tijdig een jaarrekening die is voorzien van een goedkeurende controleverklaring beschikbaar is, hebben wij de betrouwbaarheid van de marktwaardering zoals door de fondsmanager afgegeven, vastgesteld door de inschatting van deze fondsmanagers uit voorgaande jaren te toetsen aan de hand van de later in het jaar beschikbaar gekomen gecontroleerde jaarrekeningen. In aanvulling hierop hebben we diverse gesprekken gevoerd met betrokken frontoffice-medewerkers van de Stichting, waarbij wij significante gebeurtenissen na balansdatum, mogelijke risico's en andere relevante aspecten die van invloed zijn op de waardering van deze fondsen hebben besproken en getoetst aan brondocumentatie.

Onze observatie

Wij hebben geconstateerd dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen en gehanteerde waarderingsmethodieken voor de beleggingen in overeenstemming zijn met de geldende verslaggevingsregels en geschikt zijn om te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen.

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van de technische voorzieningen

Omschrijving

De technische voorzieningen voor risico van het pensioenfonds (hierna: 'de technische voorzieningen') is een significante post op de balans van de Stichting die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de technische voorzieningen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de technische voorzieningen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de technische voorzieningen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in paragraaf 3.4.2 in noot n de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de technische voorzieningen opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden. In paragraaf 3.6 (risicobeheersing) is de gevoeligheid van de berekening van de technische voorzieningen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij gebruikgemaakt van een eigen actuaaris. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur

verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van de genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 16 juni 2021

KPMG Accountants N.V.

S. van Oostenbrugge RA

4.3 Verslag van het intern toezicht

Inleiding

Stichting Nedlloyd Pensioenfonds (hierna: NPF) heeft een omgekeerd gemengd bestuursmodel. Hierbij zijn de niet-uitvoerende bestuursleden (hierna: NUB-ers) belast met het intern toezicht binnen het pensioenfonds. In deze rol hebben de NUB-ers tot taak toezicht te houden op:

- a. het beleid van het bestuur;
- b. de algemene gang van zaken in het pensioenfonds;
- c. adequate risicobeheersing;
- d. evenwichtige belangenafweging door het bestuur;
- e. de financiële informatieverstrekking door het pensioenfonds; en
- f. uitvoering van de taken door de uitvoerende bestuursleden (hierna: UB-ers) zoals vastgelegd in het vigerende bestuursreglement.

De NUB-ers vervullen hun taak zodanig dat het bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het pensioenfonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering. De NUB-ers betrekken de Code Pensioenfondsen (hierna: Code) bij de uitoefening van hun taak en zorgen ervoor dat het pensioenfonds de Code juist toepast en hierover verantwoording aflegt. Een onderdeel daarvan is het integraal behandelen van het document 'Naleving van de Code' in een of meerdere bestuursvergaderingen. In dit document is per norm uit de Code aangegeven hoe het pensioenfonds deze norm toepast, of het conform de norm handelt en indien dit deels of niet het geval is, dan wordt dat omkleed met redenen.

Voor het verslagjaar 2020 is door de NUB-ers ook een aantal specifieke toezichtthema's vastgesteld met een bijbehorend normenkader.

Dit betreft de onderstaande thema's:

1. Werking governance model en implementatie IORP II
2. Implementatie en werking van het dynamisch beleggingsbeleid
3. Beleid en implementatie maatschappelijk verantwoord beleggen
4. Pensioenadministratie
5. Integraal risicomanagement framework
6. Opvolging acties

De keuze voor deze thema's vloeit voort uit het feit dat dit belangrijke strategische ontwikkelingen/veranderingen betreffen voor het pensioenfonds, of omdat deze van belang zijn voor de integere bedrijfsvoering van NPF. De toezichtthema's zijn afgestemd met de AC en het VO, die beide de mogelijkheid hebben gekregen om (wijzigingen op de) toezichtthema's aan te dragen. De toezichtthema's zijn in het bestuur besproken, waarna deze definitief zijn vastgesteld. Gedurende het jaar is ook bekeken of bijstelling van (een of meerdere van) de thema's en/of het normenkader nodig is vanwege actuele ontwikkelingen. Dit is het geval geweest voor het normenkader van thema 4.

In 2020 is er vijf keer een NUB-overleg geweest. Wij hebben ook twee keer overlegd met de AC. Tijdens deze overleggen is de voortgang op de specifieke thema's besproken naast een bespreking van de algemene thema's.

Hieronder geven wij als NUB-ers ons oordeel over het verslagjaar 2020 weer. Dit ziet zowel op het toezicht op de algemene thema's als op de specifieke thema's. Met dit verslag leggen wij tevens verantwoording af aan het VO over het door de NUB-ers in 2020 uitgevoerde intern toezicht.

Oordeel van het intern toezicht ten aanzien van de algemene thema's

Ten aanzien van de algemene thema's hebben wij de volgende bevindingen en aanbevelingen.

a. Beleid van bestuur en b. Algemene gang van zaken in het pensioenfonds

Het fonds heeft haar missie, visie en strategie duidelijk vastgelegd. Op basis van een extern onderzoek is de risicohouding van de deelnemers en dus voor het fonds vastgesteld. Deze risicohouding is het uitgangspunt voor het strategische beleggingsbeleid van NPF.

In 2019 heeft het bestuur veel aandacht besteed aan het herijken van het strategische beleggingsbeleid door het invoeren van een zogenaamd dynamisch beleggingskader. De uitwerking is vastgelegd met een duidelijke mandatering binnen het bestuur aan de uitvoerende bestuurders. Eind 2019/begin 2020 is dit beleid vervolgens geïmplementeerd. Eind 2020 heeft het bestuur het beleid geëvalueerd en enigszins aangepast.

Verder heeft het bestuur in diverse kennissessies en vervolgens in meerdere bestuursvergaderingen het onderwerp maatschappelijk verantwoord beleggen besproken. Hierop is een nieuw beleid geformuleerd. Dit beleid heeft als uitgangspunt dat naast de financiële performance, ook MVB aspecten een duidelijke rol spelen bij de keuze voor vermogensbeheerders en de vaststelling van hun mandaten. De managers zullen periodiek worden beoordeeld op basis van de bereikte resultaten ten opzichte van relevante benchmarks per manager.

Door het uitvoeren van een collectieve waarde overdracht van de pensioenkapitalen van de actieve deelnemers en het niet meer uitvoeren van de opbouw voor actieve deelnemers (op enkele arbeidsongeschikten na), is het karakter van het fonds veranderd in een zogenaamd gesloten fonds. In het kader van deze overgang naar een gesloten fonds en op basis van het Beleid- en actieplan 2020 heeft het bestuur gedurende 2020 veel beleidsdocumenten geactualiseerd.

Conform de IORP II richtlijnen zijn de sleutelfunctiehouders getoetst, benoemd en zijn de rollen ingericht. Het komend jaar moet hier verder ervaring mee worden opgedaan.

Door de bijzondere omstandigheden als gevolg van de COVID-pandemie is het bestuur slechts enkele malen beperkt fysiek bijeen geweest. De meest contacten en vergaderingen zijn via video conferencing verlopen.

Aanbevelingen

- In 2021 het nieuwe dynamische beleggingsbeleid wederom evalueren.
- Verdere uitwerking en vormgeving van maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid.
- Evaluatie werking sleutelfunctiehouders.

c. Adequate risicobeheersing

Het fonds beschikt over een uitgebreid risicomanagement systeem en risicorapportage. Hier is de laatste jaren veel aandacht aan geschonken. Door de implementatie van IORP II wordt de functie van risicomanagement nog verder geborgd in de organisatie. Het bestuur vindt dat het risicomanagement

onafhankelijk en zelfstandig kan en moet opereren en waakt ervoor dat deze onafhankelijke positie wordt gehandhaafd. Voor het komend jaar moet de zogenaamde eigen risico beoordeling (ERB) plaatsvinden.

Aanbevelingen

- Opstellen eigen risico beoordeling.

d. Evenwichtige belangenafweging

Door de collectieve waardeoverdrachten van de IDC 2015 kapitalen en het daarmee sluiten van het fonds voor actieve deelnemers, is het fonds nu een zogenoemd 'gesloten fonds' geworden.

Bij de collectieve waardeoverdrachten (naar a.s.r. en ABN AMRO ppi) is uitgebreid aandacht besteed aan een evenwichtige belangenafweging voor alle deelnemers om zo te komen tot door DNB goedgekeurde collectieve waardeoverdrachten. Het bestuur heeft hier veel aandacht aan besteed.

Ook bij de opzet van het dynamische beleggingsbeleid is uitgebreid stilgestaan om toe te zien dat dit evenwichtig uitwerkt voor de diverse groepen binnen NPF.

In de loop van 2021 zal een begin worden gemaakt met de invoering van het nieuwe pensioenakkoord op landelijk niveau. Dit betreft de vormgeving van concrete wet- en regelgeving. De ingangsdatum van de wet- en regelgeving is vooralsnog voorzien voor 1 januari 2023. De hieraan gekoppelde uiterste implementatiedatum is 1 januari 2027. Het bestuur buigt zich over de mogelijke en benodigde voorbereiding op deze fundamentele wijziging van het pensioenstelsel. Bij de te nemen beslissingen zal de evenwichtige belangenafweging een centrale rol spelen en ook de betrokkenheid van de deelnemers wordt hierbij gezocht.

Aanbevelingen

- Expliciete aandacht voor de evenwichtige belangenafweging bij invoering nieuwe pensioenakkoord.

e. Financiële informatievervalsing door het pensioenfonds

De uitvoeringsorganisatie van NPF stelt maandelijks en op kwartaalbasis diverse rapportages samen inzake de financiële prestaties van het fonds, de kosten van de uitvoeringsorganisatie en NPF in het geheel, en de bijbehorende risicomanagementrapportage. De rapportages worden toegelicht door de uitvoerende bestuursleden (UB-ers) en vervolgens besproken binnen het bestuur. Het bestuur is tevreden met de huidige opzet.

f. Uitvoering van de taken door de UB-ers zoals vastgelegd in het bestuursreglement

Zowel de uitvoerende als niet-uitvoerende bestuursleden voeren de werkzaamheden uit volgens het bestuursreglement. Er is sprake van een duidelijke taakverdeling, en naar ons oordeel als NUB-ers van een professionele uitvoering van het vastgestelde beleid. De onderlinge relaties en werksfeer zijn goed.

Aanbevelingen

- Geen specifieke aanbevelingen op dit punt.

Oordeel van het intern toezicht ten aanzien van de specifieke thema's

Per specifiek thema zijn twee verantwoordelijke NUB-ers aangewezen. Onderstaand geven wij per toezichtthema de scope aan gevolgd door onze bevindingen en aanbevelingen.

Thema 1: Werking governance model en implementatie IORP II

Scope

- samenwerking binnen het bestuur en tussen NUB-leden en UB-leden; hierbij wordt gelet op open communicatie binnen het bestuur
- inrichten van processen en de rol en werking van de sleutelfuncties
- rol van de Auditcommissie

Bevindingen

Binnen het fonds is de inrichting van het bestuursmodel gebaseerd op het zogenoemde omgekeerd gemengde model, ook wel aangeduid als one-tier board. Specifiek voor dit model is dat het bestuur wordt gevormd uit niet-uitvoerende bestuurders die de diverse geledingen (werkgevers, werknemers en gepensioneerden) vertegenwoordigen en de uitvoerend bestuurders. In 2020 is het aantal niet-uitvoerende bestuurders teruggebracht van 7 naar 5. Het model is in het najaar geëvalueerd. Bij de evaluatie bleek dat het gehele bestuur positief is over de opzet en invulling van het huidige bestuursmodel. Genoemd hierbij worden de duidelijkheid in besluitvorming, grotere betrokkenheid van de uitvoeringsorganisatie in de besluitvorming via de UB-ers en mandatering. De uitvoerende bestuurders rapporteren middels diverse rapportages aan het bestuur over de voortgang van het besloten beleid. Bij nieuw beleid wordt een duidelijke mandatering aangebracht, gericht op een betere efficiëntie en doeltreffendheid van de besluitvorming en het uitvoeren daarvan. Dit is een leerproces en vraagt nog wel aandacht in het komende jaar. Zowel de uitvoerende als de niet-uitvoerende bestuurders hebben naast de gemeenschappelijke bestuursvergadering hun eigen vergaderingen. De notulen van deze separate vergaderingen worden onderling gedeeld, zodat er geen informatiekloof kan ontstaan. De samenwerking op bestuursniveau en tussen de individuele bestuursleden is goed. De onafhankelijk voorzitter voert jaarlijks met elk individueel bestuurslid een functioneringsgesprek en de niet-uitvoerende bestuursleden (met input van de UB-ers) beoordelen het functioneren van de onafhankelijk voorzitter.

In het verslagjaar zijn voor actuariële zaken, interne audit en risicomanagement in het kader van IORP II sleutelfunctiehouders en -vervullers geselecteerd, waar nodig door DNB getoetst, en benoemd. Elke sleutelfunctiehouder rapporteert zijn of haar bevindingen middels een rapportage aan het bestuur. Het fonds had reeds voor de invoering van IORP II een aparte risicomanager aangesteld binnen de uitvoeringsorganisatie en heeft op dit gebied reeds een goede ervaring.

Binnen NPF is een auditcommissie ingericht, bestaande uit twee externe professionals. De relatie tussen het NUB-ers en deze auditcommissie is goed. Zonder hun onafhankelijke rol uit het oog te verliezen, geven zij het bestuur gevraagd en ongevraagd hun mening en visie over diverse onderwerpen.

Aanbevelingen

- Scherp blijven op de scope van de afgegeven mandaten aan de UB-ers voor het uitvoeren van vastgesteld beleid en de rapportage hierover.
- De werking van sleutelfunctiehoudersrollen en uitvoering evalueren.

Thema 2: Implementatie en werking van het dynamisch beleggingsbeleid

Scope

- Het proces van de implementatie, monitoring en toetsing van het in 2020 vastgestelde beleid

Bevindingen

In december 2019 is het Dynamisch Beleggingsbeleid vastgelegd, waarbij de inzet van opties en swaps in 2020 verder uitgewerkt zou worden. Het toezicht ziet op de implementatie en de evaluatie van de werking in 2020.

De implementatie is rond de jaarwisseling 2019-2020 voortvarend gerealiseerd voor de aanpassingen in de verhouding tussen Matching Portefeuille en Return Portefeuille en binnen de Return Portefeuille. De uitwerking van de inzet van opties heeft veel interne discussie en doorlooptijd gevegd, waarna de gekozen optiestrategie in mei is gerealiseerd. Aangezien de inzet van swaps pas opportuun is bij hogere dekkingsgraadregio's is dit nu niet aan de orde en derhalve niet meegenomen in het oordeel.

De eerste evaluatie van de werking van het Dynamisch Beleggingsbeleid heeft in het vierde kwartaal plaatsgevonden. Hierbij werd vastgesteld dat het beleid inderdaad deed wat ervan verwacht werd. De kosten en baten van die werking werden gedurende 2020 bij toeval goed zichtbaar door de heftige invloed van de corona-crisis op de volatiliteit van de financiële markten.

Het bestuur heeft door middel van een korte ALM-studie de voor- en nadelen bestudeerd van beperkte aanpassingen in het risicoprofiel van het vastgelegde Dynamisch Beleggingsbeleid, met en zonder de optiestrategie. De uitkomsten van die studie toonden aan dat het optimaal zou zijn, in de afweging tussen de kosten van de opties en het extra risico van het niet hebben van de opties, om het risicoprofiel iets te verhogen. Het bestuur is tevens van mening dat dit recht doet aan de risicobereidheid onder de deelnemers. De verhoging van het risicoprofiel is vervolgens in december gerealiseerd, door afscheid te nemen van de optiestrategie.

Vanwege de discussies met betrekking tot de invulling van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) zijn de investment cases nog niet helemaal afgerond in 2020.

Aanbevelingen

- Herhaling van de evaluatie van de werking van het Dynamisch Beleggingsbeleid in het vierde kwartaal van 2021.
- De laatste investment cases afronden in Q1 2021.

Thema 3: Beleid en implementatie maatschappelijk verantwoord beleggen

Scope

- hoe verloopt het proces tot het verder uitwerken en implementatie van een beleid (en doelstellingen)?

Bevindingen

Het bestuur heeft veel aandacht besteed aan de ontwikkeling van een (her)nieuw(d) beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen. In de eerste helft van 2020 heeft het bestuur een aantal kennissessies met externe partijen gehad om tot een beter beeld te komen. Daarnaast hebben een aantal uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders deelgenomen aan seminars op dit gebied. Op basis van diverse notities van de uitvoerende bestuurders is vervolgens als bestuur gekeken naar de verschillende mogelijkheden om het maatschappelijk verantwoord beleggen een nieuwere inhoud te geven en het beleid daarop te kunnen aanpassen. Het bestuur heeft ervoor gekozen om met name de aandelenbeleggingen qua MVB beleid aan te passen. Ook op basis van andere argumenten is besloten het aantal mandaten aan aandelenmanagers terug te brengen van acht naar vijf en zal het beleid van een manager op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen een instrument worden voor de toekomstige selectie en beoordeling van zijn performance. Hiervoor zullen de prestaties van de managers en de benchmarks inzichtelijk gemaakt worden op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen, om hier vervolgens minimum waarden aan te verbinden. Deze aanpassing in het beleid dient in 2021 nog verder ontwikkeld en uitgeschreven te worden. Er is sprake geweest van het volgen van de BOB-methode (Beeldvorming – Oordeelsvorming – Besluitvorming). Veel energie is gestoken in het deel beeldvorming van dit model. De rol van maatschappelijk verantwoord beleggen is de afgelopen jaren toegenomen en het aantal instrumenten om er inhoud aan te geven is navenant gestegen. Ook maatschappelijke overtuigingen en de onderbouwing van nut en opbrengst zijn aan sterke ontwikkeling onderhevig. Pas hierna heeft oordeelsvorming plaats gevonden. De besluitvorming over dit onderwerp zal in 2021 worden afgerond. Als NUB-ers hebben wij het proces tot dusverre ervaren als evenwichtig en met een open uitwisseling van ideeën, voorkeuren en denkrichtingen van alle individuele bestuursleden.

Aanbevelingen

- Verdere uitwerking van het beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen met ex-ante doelstellingen.

Thema 4: Pensioenadministratie

Scope

- Het proces van de werking van de pensioenadministratie en het proces van onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de pensioenadministratie
- Adequate monitoring, rapportage en beoordeling van datakwaliteit

Bevindingen

Rond Hemelvaart is het bestuur op de hoogte gesteld van liquiditeitsproblemen bij de pensioenadministrateur. Het bestuur, en in het bijzonder de UB-ers, hebben samen met andere klanten en DNB direct actie ondernomen en diverse scenario's uitgewerkt en besproken met de administrateur. Diverse 'fall back' scenario's voor NPF zijn besproken. Uiteindelijk hebben Achmea,

PGB en CGI de administrateur overgenomen en is er van liquiditeitsproblemen geen sprake meer. De nieuwe eigenaars doen er nu alles aan om de bedrijfsvoering op orde te krijgen en goed te documenteren. Het bestuur houdt de ontwikkelingen goed in de gaten en is bij monde van de CEO/CIO vertegenwoordigd in de klantenraad en bij vervolgonderzoeken.

De uitvoerende bestuurders hebben het bestuur regelmatig op de hoogte gehouden van de voortgang van de gesprekken om de pensioenadministratie veilig te stellen.

Voorstaande benadrukt maar weer hetgeen wij in onze vorige rapportage over verslagjaar 2019 benadrukte: ter bescherming van de continuïteit van de operaties dient door InAdminRiskCo een Stichting Continuïteit opgericht te worden, die eigenaar zal worden van de infrastructuur, hardware, software en licenties die InAdminRiskCo gebruikt voor de diensten aan de pensioenfondsen. Dit was begin 2020 niet gelukt om af te dwingen door de met NPF gezamenlijk optrekkende klanten. De "robuuste pensioenadministratie zowel in kwaliteit als in professionaliteit" is in gevaar geweest maar het bestuur heeft hierop, met eerder genoemde anderen, adequaat gereageerd.

Door de gebeurtenissen hiervoor beschreven is weinig tot geen aandacht geschonken aan een eventuele overgang naar het nieuwe RAP systeem of het uitvoeren van een RfP voor een eventuele andere administrateur. Ook is het contract voor 2020 en de bijbehorende SLA door NPF nog niet getekend. Hierdoor gelden de eerder gemaakte afspraken.

Aanbevelingen

- Evaluatie van de pensioenadministratie onder de nieuwe eigenaren.
- Transitie naar nieuwe RAP systeem verkennen: voor en nadelen in bewerking en in kosten.
- Beoordelen van alternatieven aangeboden door andere leveranciers.
- Sluitende contracten met de gekozen leverancier inclusief exit clausules opstellen.
- Inpasbaarheid in nieuwe systemen van de vereisten voorkomende uit een nieuw pensioenakkoord.
- Aandacht voor digitalisering en datakwaliteit.

Thema 5: Integraal risicomanagement framework

Scope

- het proces van bewaking hoe de verdere (hernieuwde) uitwerking van het risicomanagement framework in opzet en uitvoering inbedding zal vinden in de dagelijkse uitvoering binnen NPF en zijn uitbestedingspartners

Bevindingen

Het bestuur heeft samen met de CFRO (tevens sleutelfunctiehouder Risicomanagement) over alle kwartalen rapportages gehad en besproken. Aangedragen acties zijn opgepakt. De inhoud van de risicomanagementrapportage was niet in alle kwartalen geheel synchroon met de andere (Vermogensbeheer en Pensioenadministratie) rapportages. De risicomanagementrapportage liep soms voor op de andere rapportages. Dit heeft het bestuur geadresseerd en de planning voor 2021 is hierop aangepast. Dit geeft de opstellers van deze 3 rapportages de gelegenheid aansluiting te vinden.

De risicomanagementrapportage was van een zeer goede kwaliteit en voldeed aan de behoefte van het bestuur.

In 2020 is de SIRA uitgevoerd en besproken binnen bestuur. De ERB start begin 2021 en het format (DNB of Pensioenfederatie) is door het bestuur in afstemming met de CFRO gekozen. Het wordt, gezien de gesloten status van het fonds, het format van DNB.

Het uitbestedingsbeleid was als risico aangeduid en in 2020 is dit ook een acuut risico geworden door liquiditeitsproblemen bij één van de uitbestede partijen. De continuïteit van werkzaamheden had hierdoor in het gedrang kunnen komen. Door ingrijpen van de klanten (waaronder NPF) en DNB en de overname van de partij door inhoudelijk- en financieel krachtige bedrijven is dit risico afgewend. Wel onderstreept het de noodzaak van goed beleid. In de laatste vergadering van 2020 is een update van het uitbestedingsbeleid goedgekeurd door het bestuur.

Aanbevelingen

- Het goedgekeurde uitbestedingsbeleid met bijbehorende verbeteracties uitvoeren en bezien of hiermee de risico's bij de verschillende uitbestedingspartijen (weer) binnen de risicobereidheid van het fonds vallen.
- De ERB zal afgemaakt en goedgekeurd moeten worden.

Thema 6: Opvolging acties

Scope

- het proces rondom het oppakken en afronden van alle actiepunten van certificerend accountant, auditcommissie, compliance officer, certificerend en adviserend actuaris, sleutelfunctiehouders, AFM en DNB

Bevindingen

Gedurende 2020 is er voldoende aandacht besteed aan de openstaande punten; aanbevelingen van de certificerende partijen zijn opgepakt en grotendeels afgerond. De aanbevelingen van sleutelfunctiehouders worden ieder kwartaal gerapporteerd en deze aanbevelingen worden actief behandeld en afgerond.

Aanbevelingen

Geen.

Rotterdam, 16 juni 2021

H.J. Machielsen

F. Wittermans

M. Schenkel

H.F. Meurs

K.H. Knapper

4.4 Verslag van de auditcommissie

Algemeen

Vanaf 1 januari 2019 wordt het pensioenfonds bestuurd op basis van het omgekeerd gemengd model. In 2020 heeft de rol van de auditcommissie verder vorm gekregen. De nadruk heeft gelegen op het versterken van de "countervailing power" van de niet-uitvoerende bestuursleden op de terreinen van risicobeheersing, het beleggingsbeleid en de financiële informatieverstopping van het pensioenfonds en minder op een adviserende rol. Daarnaast ondersteunt de auditcommissie de niet-uitvoerende bestuursleden bij het toezicht op de genoemde terreinen. De auditcommissie heeft afgelopen jaar viermaal een overleg gehad met het bestuur. In deze overleggen zijn met name de kwartaalrapportages en de rapportages van de sleutelfunctiehouders besproken. Daarnaast zijn er twee vergaderingen geweest met de niet uitvoerende bestuursleden en is er eenmaal overlegd met de sleutelfunctiehouders interne audit en daarnaast met de sleutelfunctiehouder risicobeheer.

Werking auditcommissie en zelfevaluatie

De werking van de auditcommissie is in 2020 verstevigd door het meer vorm krijgen van de invoering van IORPII. Met name de benoeming van een externe sleutelfunctiehouder interne audit draagt hier aan bij.

De auditcommissie heeft een zelfevaluatie uitgevoerd. Uit deze evaluatie is naar voren gekomen dat door een pro-actievere houding van de auditcommissie naast de ondersteuning van de niet-uitvoerende bestuurders in de toezicht rol ook de klankbord rol van de commissie verstevigd kan worden. De auditcommissie heeft besloten om in 2021 ieder kwartaal onderling te overleggen. In deze overleggen worden de diverse notulen van het fonds besproken en wanneer daartoe aanleiding is zullen er daarna vragen gesteld worden aan het bestuur of de (niet) uitvoerende bestuursleden.

Risicobeheersing

De auditcommissie heeft waargenomen dat de zichtbaarheid en werking van de tweede lijn in 2020 is verstevigd. Dit enerzijds door de opstelling van de sleutelfunctiehouder risicobeheer en anderzijds door de verdere invulling van de externe compliance functie. De tweede lijn vervult een belangrijke rol in de risicobeheersing van het fonds. De auditcommissie heeft waargenomen dat bij de invulling van de compliance functie er een samenwerking is met de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Ook wordt ervoor gewaakt dat onderzoeken niet dubbel worden gedaan en dat waar nodig ook wordt samengewerkt met de sleutelfunctiehouders. Een voorbeeld hiervan is het onderzoek van het uitbestedingsbeleid dat uitgevoerd is in 2020 door de sleutelfunctiehouder interne audit en in 2021 besproken wordt met de uitvoerder van de compliance functie.

De auditcommissie zal in 2021 specifieke aandacht besteden aan de rapportages die vervaardigd worden door de uitvoeringsorganisatie. Het gaat hier om de kwetsbaarheid van de uitvoeringsorganisatie vanwege zijn omvang en een (mogelijke) verbetering van de kwaliteit van de rapportages.

Daarnaast vervult deze uitvoeringsorganisatie een belangrijke rol in de organisatie van de beleggingen en is het van belang om mede door de vereenvoudiging van de beleggingsportefeuille en het worden van een gesloten pensioenfonds de organisatie van de beleggingen te evalueren.

Het oordeel van de auditcommissie is dat de risicobeheersing in 2020 goed heeft gefunctioneerd.

Beleggingsbeleid

In 2020 is dynamisch balansbeheer succesvol geïmplementeerd. De werking en effectiviteit waren in het verslagjaar volgens de auditcommissie meer dan voldoende. De effectiviteit van dit beleid was vooral duidelijk op het moment dat de Covid crisis hard toesloeg op financiële markten in het eerste en tweede kwartaal van het verslagjaar. Het beleggingsbeleid volgde de regels behorende bij het afgesproken kader van het dynamisch balansbeheer. Twee onderwerpen met betrekking tot het dynamisch balansbeheer zijn in de verslagperiode aan de orde geweest. Het eerste betrof de governance, in het bijzonder de besluitvorming in geval van naderen/doorbreken van dekkingsgraadgrenzen. Tevens heeft het bestuur vrij snel na het uitbreken van de pandemie de neerwaartse protectie van de portefeuille verhoogd conform het dynamisch balansbeheer door het kopen van een put optie op een mandje van regionale aandelenindices. Over deze reductie van het neerwaarts risico is intensief vergaderd en een uitgebreide kosten- en risico analyse heeft hier aan ten grondslag gelegen. In het laatste kwartaal van 2020 is het strategisch beleid echter enigszins aangepast door een iets hoger risicobudget toe te staan. Daarop aansluitend is er voor gekozen de put optie eind 2020 te verkopen.

In de vergaderingen met het bestuur is gesproken over de beleggingsresultaten en de toegevoegde waarde van actief versus passief beheer. De keuze voor een enigszins defensief ingestelde aandelenportefeuille, met een voorkeur voor waarde- en laag volatiliteitsaandelen, had veel last van de bijzondere effecten van de pandemie op aandelenmarkten. De bijzondere gevolgen van de Coronacrisis werkten echter ten nadele van de aandelenportefeuille. Slechts aandelen met een sterk groei karakter en met een hoge marktkapitalisatie lieten een uitstekend resultaat zien. Dit waren echter de aandelen welke ondervertegenwoordigd waren in de portefeuille. In de vergaderingen met het bestuur is hier meermaals aandacht aan besteed. Dit heeft ook regelmatig de discussie aangewakkerd omtrent de keuze voor actief beheer. Daarop aansluitend kwam regelmatig het onderwerp aan de orde omtrent de complexiteit van de invulling van de aandelenportefeuille. In het laatste kwartaal is besloten de portefeuille op een actieve wijze te blijven beheren. Wel is de keuze gemaakt de aandelenportefeuille eenvoudiger, met minder externe managers in te richten. Ook is besloten afscheid te nemen van de beheerders van de laag volatiliteits strategieën.

Naar het oordeel van de auditcommissie zijn al de bovengenoemde beslissingen ten aanzien van het beleggingsbeleid in het verslagjaar veelvuldig en op transparante wijze besproken en met gedegen argumenten onderbouwd.

De nieuwe opzet en invulling van de aandelenportefeuille zal in 2021 met aandacht worden gevolgd door de auditcommissie. De vereenvoudiging van de portefeuille blijft onderwerp van aandacht. Daarbij zullen wij kritisch de beleggingsresultaten van de gekozen actieve managers in ogenschouw nemen. Tevens is de verdere invulling van een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid onderwerp van aandacht in 2021. Tot slot, voor 2021 blijft de werking van het dynamische balansbeheer een belangrijk aandachtspunt.

Financiële informatieverschaffing

De auditcommissie is in de gelegenheid gesteld om te adviseren over de vast te stellen jaarrekening 2020 en de kwalitatieve en kwantitatieve normen die aan een jaarrekening gesteld worden en bespreekt het concept accountantsverslag, concept actuariel rapport en management letter. Verder is de auditcommissie maandelijks op de hoogte gesteld van de financiële positie van het pensioenfonds

en de behaalde resultaten. De auditcommissie heeft vastgesteld dat het bestuur serieus omgaat met de aanbevelingen van accountant, certificerend actuaris en sleutelfunctiehouders. Het bestuur heeft deze behandeld of nog in behandeling en heeft onderbouwing gegeven met betrekking tot opvolging van de aanbevelingen. In 2020 zijn de interne audit charter geactualiseerd en het interne auditplan 2019-2023 herzien.

Rotterdam, 16 juni 2021

L.E.M. Duynstee

M.F. van der Kroft

4.5 Verslag van het verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het jaar 2020 was in vele opzichten bijzonder. Het was het eerste jaar dat het Nedlloyd Pensioenfonds (NPF) opereerde als gesloten fonds. Dat betekende ook dat we afscheid moesten nemen van de nog werkende deelnemers. De corona-restricties hadden tot gevolg dat het merendeel van de vergaderingen van het Verantwoordingsorgaan (VO) digitaal moesten plaatsvinden. Ondanks de beperkte maatregelen heeft het VO zijn taak naar behoren kunnen uitvoeren.

Het VO bestaat uit vier leden namens de gepensioneerden en één lid namens de actieve werknemers. Hoewel er in strikte zin geen 'actieven' meer zijn wordt overeenkomstig de wet deze groep nog steeds in het VO vertegenwoordigd. Het VO vertegenwoordigt ook de zogenoemde slapers, collega's die pensioenrechten hebben opgebouwd maar nog geen recht op uitkering hebben. Per 1 juli 2020 is afscheid genomen van de heer Hennie Rijntjes; deze is per die datum opgevolgd door de heer Rob Mars. Rob heeft een sterke financiële achtergrond en is daarmee een goede vervanger voor Hennie.

Het bestuur van NPF legt verantwoording af aan het VO over het beleid en de uitvoering daarvan. Daarnaast leggen de niet-uitvoerende bestuursleden (NUB-ers) verantwoording af aan het VO over het intern toezicht.

Algemeen

Het gesloten fonds is een feit. Er is ontzettend veel werk verricht om de fondsdocumenten aan te passen en het VO wil hiervoor de secretaris, uitvoerende bestuursleden en anderen, die hieraan hebben meegewerkt uitdrukkelijk bedanken.

In 2020 heeft het VO vier reguliere vergaderingen gehad, alsmede een polderdag. Daarnaast waren er de vaste vergaderingen met het bestuur van NPF.

Het VO heeft haar taken en bevoegdheden naar tevredenheid kunnen uitvoeren op basis van overeengekomen procedures die voorzien in een periodieke informatievoorziening vanuit het bestuur van het Nedlloyd Pensioenfonds. De themabijeenkomsten van de Pensioenfederatie werden digitaal gehouden. Daardoor was er voor meer VO-leden de mogelijkheid daaraan deel te nemen.

Tijdens de polderdag heeft het VO zich uitgebreid laten informeren over het fenomeen 'Maatschappelijk Verantwoord Beleggen'. De voor- en nadelen zijn tot in detail besproken, zowel in de sociale als de financiële context.

De samenwerking met het bestuur was in het algemeen goed. Wel is het VO van mening dat de communicatie verbeterd kan worden. Vanwege de corona beperking is een gezamenlijke sessie tijdens de heidag van 2020 niet doorgegaan. Het bestuur heeft aangegeven op de heidag van 2021, samen met het VO, communicatie op het programma te zetten. Het VO werkt daar graag aan mee.

De verschillende organen van het pensioenfonds zijn intussen gewend aan het omgekeerd gemengd bestuursmodel. Ook voor het VO is het werken met UB-ers en NUB-ers en hun onderscheiden verantwoordelijkheden makkelijker geworden.

Het bestuur heeft voor zichzelf enige doelstellingen geformuleerd en vastgelegd. Zij legt hier ook verantwoording over af in het Jaarverslag. Het VO heeft haar zorg geuit dat twee belangrijke doelstellingen (koopkracht behoud voor alle belanghebbenden en een beleggingsbeleid dat gerekend

over 5 achtereenvolgende jaren, minimaal gelijk of beter is dan de gekozen benchmark) niet gehaald worden. Het VO ziet uit naar de concrete plannen van het bestuur om dit in de toekomst beter te doen. Beide genoemde doelstellingen hangen met elkaar samen. Koopkrachtbehoud gaat door middel van (inhaal)indexatie; de mogelijkheid tot indexatie hangt deels af van de stand van de rente (niet beïnvloedbaar door het fonds) maar deels ook van de resultaten van het beleggingsbeleid. In het rapport van de audit commissie is te lezen dat hier in 2021 aandacht aan wordt besteed. Ook het VO zal dit nauwlettend volgen.

Het aantal deelnemers neemt gestaag af. Met de wijziging naar een gesloten fonds is het aantal actieven gedaald naar 5 (arbeidsongeschikten). Maar ook het aantal slapers en gepensioneerden is met 3% gedaald. Genomen over 5 jaar is de daling van slapers en gepensioneerden ruim 10%. Deze demografische cijfers zijn van belang in verband met de mogelijkheden van het voortbestaan van NPF als zelfstandig pensioenfonds. Het VO verwacht dat in de komende jaren die discussie meer op de voorgrond zal treden, mede omdat door de daling van het aantal deelnemers de kosten per deelnemer zullen toenemen.

Adviezen

In 2020 heeft het VO adviesaanvragen ontvangen en advies uitgebracht over

- Communicatiebeleidsplan 2020-2022
- Collectieve Waarde Overdracht
- Wijziging Statuten I en II
- Wijziging Reglementen I en II

Op de wijze waarop deze adviezen tot stand zijn gekomen wordt hieronder verder ingegaan.

Het VO werd voorts ingelicht over de evenwichtige belangenafweging collectieve waardeoverdracht en over de toezichtthema's 2020 en normenkader. Ook werd een eerste verslag intern toezicht ontvangen.

Communicatiebeleidsplan 2020-2022

Het communicatiebeleidsplan wordt jaarlijks aangepast. Naar het oordeel van het VO voldoet de communicatie aan de eisen die gesteld kunnen worden aan het informeren van de deelnemers. Belangrijk voor het VO is dat er voldoende aandacht is voor die deelnemers die niet digitaal kunnen worden geïnformeerd. Ook is voor het VO belangrijk dat het 'familiegevoel' van de oorspronkelijke ondernemingen behouden blijft. Het blijven uitgeven van de PensioenKrant in papieren vorm is hiervoor van belang.

Collectieve Waarde Overdracht

Per 1 januari 2020 is NPF een gesloten pensioenfonds geworden en is er geen instroom meer van nieuwe deelnemers. De collectieve waardeoverdracht van de opgebouwde kapitalen in de pensioenregeling IDC-2015 van de werkgevers in de Maersk Group, en Stichting Nedlloyd Pensioenfonds is, na de bezwaartermijn en de ontvangen goedkeuring door DNB, per 30 juni 2020 uitgevoerd.

In het jaarverslag van 2019 heeft het bestuur al verslag gedaan over de geplande collectieve waardeoverdrachten naar respectievelijk A.S.R. en ABN AMRO Pensioeninstelling; in het verslag van 2020 komt de uitvoering van dit besluit uitgebreid terug.

Het bestuur heeft de verschillende deelnemers als alternatief voor de overdracht gelegenheid geboden voor het opgebouwde pensioenkapitaal aanspraken in te kopen bij het pensioenfonds; hier heeft een minderheid van de deelnemers voor gekozen. De bijbehorende kapitalen zijn na een voorfinanciering door het pensioenfonds eind juni 2020 overgeboekt naar beide pensioenuitvoerders.

Het VO is door het bestuur adequaat en tijdig geïnformeerd over de plannen en de vele consequenties, alsmede over de uitvoeringsproblematiek. Het VO vindt dat het bestuur bij het besluit en uitvoering van de CWO een goede en evenwichtige afweging gemaakt heeft tussen de diverse, complexe belangen van alle belanghebbenden. Er is ook zorgvuldig gehandeld in de communicatie naar de deelnemers. Tevens spreekt het VO waardering uit voor de hoeveelheid werk, die verricht is door de uitvoeringsorganisatie.

Wijziging Statuten en Reglementen

Het afgelopen jaar heeft deels in het teken gestaan van het wijzigen van Statuten en Reglementen, nodig om alle fondsdocumenten in lijn te brengen met het nieuwe bestuursmodel. Door middel van advies aanvragen is het VO hier nauw bij betrokken geweest. Veel discussie was nodig met name over de vertegenwoordigingsregeling voor het bestuur en over de mogelijkheid tot het ontslaan van leden van het VO door het bestuur. De vertegenwoordigings kwestie had met name te maken met het onderscheid tussen UB-ers en NUB-ers, terwijl de ontslag procedure van leden van het VO erover ging dat in de voorgestelde regeling het bestuur de mogelijkheid zou krijgen een niet functionerend VO lid te ontslaan. Na uitgebreide discussie heeft het bestuur de adviezen van het VO overgenomen.

Economisch situatie en rendement

2020 was een jaar met twee gezichten voor de beleggingen. De uitbraak van de Covid-19 pandemie, eerst in China en later ook in de rest van de wereld, leidde in eerste instantie tot forse dalingen op de beurzen. De steunmaatregelen van de centrale banken en nationale overheden zorgden er echter voor dat de aandelenbeurzen zich relatief snel herstelden. Aan het einde van het jaar stonden de meeste indexen al weer op of boven het niveau van het begin van het jaar. De lange rentes gingen over de gehele linie omlaag, hetgeen uiteraard gepaard ging met koerswinsten op obligaties.

Overall heeft NPF in 2020 een zeer redelijk rendement gemaakt van 4,7%. Met name de risicomanagementportefeuille profiteerde van de lagere rentes en liet een rendement zien van 6,7%. Dit rendement werd enigszins negatief beïnvloed door het verlies op de putopties op aandelen van ruim 7 mln. Deze putopties waren in mei gekocht op basis van het dynamisch balansbeheer voor € 8,3 miljoen. en begin december verkocht voor € 1,3 miljoen.

Op aandelen is een rendement gemaakt van 2,5% waarmee men duidelijk achterbleef bij de benchmark (6,1%). De oorzaak ligt voor een belangrijk deel in de keuze voor meer waarde- en low volatility aandelen, terwijl juist de groeiaandelen het mede onder invloed van de dalende rentes zeer goed hebben gedaan.

Het rendement op indirect vastgoed bedroeg 4,6%. Er wordt belegd in niet ter beurze genoteerde vastgoedfondsen die het in vergelijking met wel ter beurze genoteerde fondsen goed hebben gedaan. Op het moment van dit verslag was er nog geen benchmark voor deze beleggingscategorie bekend.

Private equity liet dit jaar een klein verlies zien (-3%), maar de resultaten van deze beleggingscategorie fluctueren dermate dat de resultaten van een jaar niet zo veel betekenen.

De beleidsdekkingsgraad (gemiddelde DNB dekkingsgraad over twaalf maanden) daalde wederom, nu van 121,3% ultimo 2019 naar 116,4% einde 2020. De marktdekkingsgraad, die meer een momentopname is, daalde ook, maar in veel mindere mate. Het positieve effect van het rendement op de beleggingen en in mindere mate van de toepassing van meer recente sterftegrondslagen werd meer dan te niet gedaan door het effect van de fors gedaalde lange rente.

Dynamisch balansbeheer

Eind 2019 heeft het bestuur besloten tot een beleggingsbeleid waarbij de hoogte van het te nemen risico afhankelijk wordt gesteld van de feitelijke dekkingsgraad op enig moment. Bij hogere dekkingsgraden (boven 130%) en bij lagere dekkingsgraden (onder 120%) wordt risico teruggenomen en wordt minder belegd in de returnportefeuille en meer in de risicomanagementportefeuille.

In ons verslag over het jaar 2019 hebben wij onze waardering uitgesproken over de zorgvuldigheid en de professionaliteit van het bestuur bij het concipiëren van dit nieuwe beleggingsbeleid. We hebben echter ook onze zorgen geuit over de ons inziens te beperkte herstelkracht van het fonds bij lage dekkingsgraden. Het beleggingsbeleid van het fonds lijkt meer gericht op het voorkomen van kortingen dan op het realiseren van koopkrachtbehoud en inhaalindexatie.

Gedurende het jaar is de allocatie over de verschillende beleggingscategorieën conform het kader van het dynamisch balansbeheer uitgevoerd. Er zijn ook putopties op aandelen gekocht voor een periode van een jaar. Deze zijn afgesloten op een niveau van 90% van de koersen op dat moment omdat een volledige dekking te kostbaar zou zijn. Later in het jaar is besloten het beleid aan te passen en geen putopties meer te kopen. Als gevolg van deze beleidswijziging is besloten de putopties te verkopen. Het VO is blij met deze beleidswijziging omdat hierdoor het risicoprofiel iets wordt verhoogd en de kans op koopkrachtbehoud en inhaalindexatie toeneemt, weliswaar met een iets grotere kans op korten.

Het bestuur is voornemens om in 2021 wederom een risicobereidheidsonderzoek te doen onder de deelnemers. Het VO is hier groot voorstander van zodat bij de bepaling van beleggingsbeleid en risicohouding van het fonds goed rekening kan worden gehouden met de voorkeuren van de deelnemers rond de kans op indexatie en risico van korten van hun toekomstige pensioenen.

Uitvoeringskosten per deelnemer

De uitvoeringskosten van het fonds worden onderscheiden in pensioenbeheerskosten en vermogensbeheerskosten. De pensioenbeheerskosten worden gerapporteerd als kosten per deelnemer, terwijl de vermogensbeheerskosten worden uitgedrukt in een percentage van het beheerd vermogen. Twee aparte grootheden dus, waarbij het van belang is dat de pensioenbeheerskosten zo laag mogelijk zijn, terwijl de vermogensbeheerskosten in relatie tot het beleggingsresultaat dienen te worden beoordeeld. Naast de vermogensbeheerskosten van de eigen organisatie wordt er ook verslag gedaan van deze kosten van vermogensbeheer door externe fondsmanagers en transactiekosten.

In die zin is het opvallend dat in haar doelstellingen het bestuur alleen het kostenplaatje van de eigen organisatie in ogenschouw neemt; het streven volgens de doelstelling is de totale kosten op een niveau te houden dat gelijk is aan het gemiddelde van de drie voorgaande jaren. Deze doelstelling voorkomt niet dat hiermee over tijd het kostenniveau te hoog wordt. Het VO is er voorstander van een doelstelling te formuleren voor de kosten (in geld uitgedrukt) van het pensioenbeheer, als één bedrag

en als bedrag per deelnemer en een aparte doelstelling voor de totale (interne en externe) vermogensbeheerskosten gerelateerd aan beleggingsrendement.

In het Jaarverslag rapporteert het bestuur nu het halen van de doelstelling; technisch correct als je beide kostensoorten als bedragen bij elkaar optelt. Kijken wij naar de pensioenbeheerskosten, dan zien wij dat er geen stijging is in het absolute bedrag maar wel een bijna 9% stijging in het bedrag per deelnemer. Dit laatste heeft uiteraard ook deels te maken met het feit dat de pensioenbeheerskosten over het gehele jaar zijn genomen, en deze gedeeld door het aantal deelnemers per einde jaar. Door de al eerder genoemde Collectieve Waarde Overdracht is het aantal deelnemers in de tweede helft van het jaar aanzienlijk gedaald.

Het VO zal het op prijs stellen als het bestuur een soort streefgetal introduceert voor het totaal aan pensioenbeheerskosten per jaar, en tevens een streefbedrag per deelnemer. Dat maakt de monitoring en sturing eenvoudiger en transparanter.

Ook voor de vermogensbeheerskosten ziet het VO de meerwaarde in een dergelijk streefcijfer als percentage van het belegd vermogen, en adviseert het bestuur dit in te richten.

Belangrijk is ook ieder jaar weer de kosten (zowel pensioenbeheerskosten als vermogensbeheerskosten) te vergelijken met vergelijkbare fondsen via externe benchmark studies. Daarbij dient dan gekeken te worden naar de pensioenbeheerskosten per deelnemer en de vermogensbeheerskosten gerelateerd aan belegd vermogen en beleggingsresultaat. Het VO vindt het belangrijk om deze vergelijkingscijfers tijdig ter kennisname te ontvangen, zodra deze beschikbaar zijn.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

De laatste jaren is er steeds meer aandacht voor de maatschappelijke omgeving waarin het pensioenfonds functioneert. In de strategie wordt dat benoemd als het beheren van het vermogen, met als basis een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid. Daarnaast wordt rekening gehouden met de top-5 aan Sustainable Development Goals, zoals deze naar voren zijn gekomen door een enquête onder de deelnemers.

Het VO steunt de uitgangspunten zoals door het bestuur geformuleerd. Daarbij is het uitgangspunt van het VO dat de investeringen op basis van MVB geen uitruil mag worden met minder rendement en/of het loslaten van de ambitie van volledige (inhaal-) indexatie. Het VO is tijdens zijn heidag op 16 september 2020 geïnformeerd door dhr. B. Verweij van BMO op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Het proces om tot een gedegen beleid te komen voor MVB is uitgebreid aan de orde gekomen.

Verantwoording en oordeel 2020

Het VO heeft kennis genomen van het concept-jaarverslag, de jaarrekening 2020, het Verslag van het intern toezicht en het Verslag van de auditcommissie. Met inachtneming van de vorenstaande opmerkingen is het VO van oordeel dat binnen de gestelde kaders en afspraken het bestuur het beleid goed heeft uitgevoerd, met een evenwichtige afweging van de belangen. Voor de nabije toekomst hecht het VO eraan de communicatie met het bestuur verder te verbeteren. Belangrijk voor het VO is ook dat het bestuur open blijft staan voor de buitenwereld en tevens ervoor zorgt dat er een (positief) kritische houding blijft bestaan tussen UB-ers en NUB-ers bij de uitoefening van de toezicht functie in het fonds.

Pensioenakkoord

Het lopende en volgende jaar zal deels in het teken staan van de grote Pensioenherziening in Nederland. Groot risico voor het Nedlloyd Pensioenfonds als gesloten fonds is de omstandigheid dat de politiek uit zichzelf weinig belangstelling zal tonen voor de gevolgen van de nieuwe pensioenwetgeving voor gesloten fondsen. Dit is ook gebleken uit de ontwerp wetsteksten zoals die in het afgelopen voorjaar ter consultatie hebben gelegen. Middels geëigende kanalen probeert het bestuur invloed uit te oefenen op de uiteindelijke besluitvorming. Naar de mening van het VO zou een situatie gecreëerd moeten worden, waarbij gesloten fondsen zelf kunnen kiezen welke regelingen voor haar deelnemers het beste uitpakken.

Rotterdam, 16 juni 2021

Namens het verantwoordingsorgaan van Stichting Nedlloyd Pensioenfonds

Antoinette Stegmeijer, voorzitter

Hans Muis, secretaris

Reactie van het bestuur

Met dank heeft het bestuur kennisgenomen van het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid van het bestuur in 2020. Het bestuur heeft waardering voor de gedegen wijze waarop het verantwoordingsorgaan het oordeel over het verslagjaar 2020 heeft voorbereid.

Het bestuur is ook blij met de dankzegging van het verantwoordingsorgaan aan de uitvoeringsorganisatie voor de verrichte werkzaamheden rondom de collectieve waardeoverdracht en het op orde brengen van de fondsdocumentatie voor NPF als gesloten pensioenfonds. Het bestuur onderschrijft dit volledig.

2020 is het tweede jaar waarin het bestuur heeft gewerkt op basis van het omgekeerd gemengde model. Het bestuur is positief over de werking van dit model en blijft, mede op ingeven van de opmerking van het verantwoordingsorgaan, oog houden voor het onderscheid tussen bestuur en toezicht houden en de verhouding tussen de verschillende rollen van de bestuursleden.

Samenwerking en doelstellingen NPF

Voor het bestuur is het belangrijk dat de samenwerking met het verantwoordingsorgaan goed verloopt met inachtneming van elkaars rollen en met respect voor de wederzijdse inbreng. Het bestuur gaat daarom graag in gesprek met het verantwoordingsorgaan over optimalisering van de samenwerking. Communicatie is een van de gespreksonderwerpen, zowel tussen beide fondsorganen als richting deelnemers.

De constatering van het verantwoordingsorgaan dat een aantal doelstellingen niet is behaald, is juist. Het bestuur wenst hierbij op te merken dat het beoogde doel is de geformuleerde doelstellingen op de lange(re) termijn te behalen. De geformuleerde doelstellingen leiden tot onderbouwd beleid. De uitvoering heeft in 2020 conform het vastgestelde beleid plaatsgevonden. De uitvoering kan ertoe leiden dat doelstellingen niet jaarlijks behaald worden. Voor het bestuur is dit geen reden direct het

beleid aan te passen. Een herijking kan wel aan de orde zijn als doelstellingen meerdere jaren niet worden behaald. Als voorbeeld van een beleidsaanpassing verwijst het bestuur naar de evaluatie van het dynamisch balansbeheer en de strategische beslissing om niet langer te werken met een afdekking van het aandelenrisico.

Ten aanzien van de doelstelling gericht op de ambitie om zoveel als mogelijk koopkracht te behouden merkt het bestuur tot slot het volgende op: de indexatie voor 2021 (besluit 2020) heeft niet volledig kunnen plaatsvinden door maximering vanuit wet- en regelgeving, niet vanwege onvoldoende middelen.

Adviezen

Ook in 2020 heeft het bestuur diverse adviesaanvragen nader toegelicht en hierover van gedachten gewisseld met het verantwoordingsorgaan. Het bestuur vindt deze werkwijze nuttig en hecht veel belang aan de uitgebrachte adviezen.

Risicobereidheidsonderzoek en maatschappelijk verantwoord beleggen

Het bestuur houdt in 2021 inderdaad een risicobereidheidsonderzoek en combineert dit met een klanttevredenheidsonderzoek. Het bestuur wenst het verantwoordingsorgaan hierbij vooraf te betrekken, onder andere waar het gaat om vragen over mogelijke wensen van deelnemers inzake maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). MVB is een integraal onderdeel van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds geworden. Het bestuur is ervan overtuigd dat MVB op de langere termijn positief bijdraagt aan het risico-rendementsprofiel.

De uitkomsten van beide onderzoeken benut het bestuur om de huidige risicohouding en beleid van NPF te toetsen en te bezien of aanpassingen in het beleid noodzakelijk zijn.

Uitvoeringskosten en toekomst pensioenfonds

Het bestuur heeft bewust een doelstelling opgenomen over de uitvoeringskosten. Dit betreft niet alleen de kosten van de eigen uitvoeringsorganisatie, maar ook bijv. kosten voor de fondsorganen en de uitbestede pensioenadministratie. Het bestuur begrijpt de suggestie van het verantwoordingsorgaan om de doelstellingen anders te formuleren. Het bestuur heeft voor zichzelf al een maximumbedrag bepaald voor de kosten per deelnemer van € 500. Dit getal vormt één van de triggers om het voortbestaan van NPF als zelfstandig pensioenfonds opnieuw tegen het licht te houden. Ook andere ontwikkelingen kunnen ervoor zorgen dat de toekomstdiscussie, mogelijk al eerder, op de bestuursagenda komt.

Jaarlijks laat het bestuur de eigen kosten benchmarken door een externe partij. Het bestuur vindt de uitkomsten van deze benchmarking waardevol. Bij deze uitkomsten past wel een toelichting om deze in de juiste context te kunnen plaatsen. Het bestuur deelt deze uitkomsten inclusief de contextuele toelichting op een daartoe gepast moment met plezier met het verantwoordingsorgaan.

Pensioenakkoord

Het bestuur herkent zich in de visie van het verantwoordingsorgaan dat er een gebrek aan belangstelling is voor de situatie van gesloten pensioenfondsen. NPF gaat door met haar activiteiten om invloed uit te oefenen. Voor NPF staan de belangen van de verschillende deelnemersgroepen voorop. De situatie na inwerkingtreding van de Wet Toekomst Pensioenen moet zoveel mogelijk recht doen aan deze belangen.

4.6 Personalia

Bestuur

Bestuursleden		Functie	Namens
Jepp Machielsens		onafhankelijk voorzitter	
Feikje Wittermans		niet-uitvoerend bestuurslid	werkgevers
Daniël Sikkens	tot 1-10-2020	niet-uitvoerend bestuurslid	werknemers
Mark Schenkel		niet-uitvoerend bestuurslid	werknemers
Hans Meurs		niet-uitvoerend bestuurslid	gepensioneerden
Koen Knapper		niet-uitvoerend bestuurslid	gepensioneerden
Frans Dooren		uitvoerend bestuurslid	
Randy Caenen		uitvoerend bestuurslid	

Jepp (H.J.) Machielsens: geboren op 3 januari 1960, benoemd op 1 december 2011, herbenoemd tot eind 2023

hoofdfunctie: voormalig directeur concern control van Koninklijke Nedlloyd N.V.; voormalig CFO (lid van de raad van bestuur) van ENECO N.V.

nevenfuncties: Niet-uitvoerend bestuurder De Nationale APF; lid raad van toezicht Stichting Pensioenfonds Nederlandse Groothandel; voorzitter raad van toezicht Stichting Pensioenfonds Recreatie; lid Vereniging Aegon en lid beleggingscommissie NMO.

Feikje (F.) Wittermans: geboren op 29 februari 1964, benoemd op 1 januari 2017 tot eind 2021

hoofdfunctie: business development manager Vopak Europe & Africa; voormalig manager operations buitendienst Selektvracht.

nevenfuncties: Aspirant bestuurslid Stichting Pensioenfonds Vopak.

Daniël (D.E.) Sikkens: geboren op 3 januari 1957, benoemd op 1 januari 2011, herbenoemd tot eind 2022, teruggetreden op 1 oktober 2020

hoofdfunctie: zelfstandig adviseur op het gebied van fusies & overnames en legal interim; voormalig secretary executive committee/manager corporate communications van P&O Nedlloyd.

nevenfuncties: Lid Advisory Committee Pensioen Bestuurstafel van European Pension Fund Investment Forum.

Mark (M.) Schenkel geboren op 15 augustus 1974, benoemd op 1 januari 2015, herbenoemd tot eind 2024

hoofdfunctie: Hoofd Interne Controle/Senior Adviseur Interne Controle bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid/Openbaar Ministerie;

voormalig General Manager corporate services en compliance Maersk Group.

nevenfuncties: -

Hans (H.F.) Meurs: geboren op 2 december 1949, benoemd op 1 januari 2015, herbenoemd tot eind 2022

hoofdfunctie: voormalig Senior Vice President Asia CMA CGM;

voormalig regio directeur Asia Pacific P&O Nedlloyd.

nevenfuncties: -

Koen (K.H.) Knapper:	geboren op 16 mei 1953, benoemd op 1 januari 2013, herbenoemd tot eind 2024
hoofdfunctie:	voormalig finance manager bij P&O Nedlloyd B.V.;
	voormalig financial controller bij Koninklijk Vopak N.V.
nevenfuncties:	lid van het verantwoordingsorgaan van Stichting Pensioenfonds Vopak.
Frans (F.T.E.) Dooren:	geboren op 2 februari 1965, benoemd in 2019 voor onbepaalde tijd
hoofdfunctie:	Chief Executive Officer/Chief Investment Officer.
nevenfuncties:	Lid bestuur Instituut voor Pensioeneducatie (IVP);
	lid Advisory Committee European Pension Fund Investment Forum (EPFIF);
	bestuurslid namens het pensioenfonds bij Capricorn Cleantech Fund N.V.;
	lid commissie Vermogensbeheer Pensioenfederatie.
Randy (R.T.) Caenen:	geboren op 8 februari 1980, benoemd in 2019 voor onbepaalde tijd
hoofdfunctie:	Chief Finance & Risk Officer; sleutelfunctiehouder risicobeheer.
nevenfuncties:	commissie risicomangement CFA Society VBA Netherlands; Editorial advisory board Institutional Real Estate Inc.
Verantwoordingsorgaan:	
namens	
gepensioneerden:	Hans (J.E.) Muis, secretaris
	Han (H.) van Manen
	Ron (R.E.) van Meurs
	Hennie (H.G.A.) Rijntjes (tot 1 juli 2020)
	Rob (R.H.) Mars (vanaf 1 juli 2020)
namens werknemers:	Antoinette (A.) Stegmeijer, voorzitter
Auditcommissie:	
	Lucie (L.E.M.) Duynstee (in 2021 herbenoemd tot 1 april 2024)
	Mark (M.F.) van der Kroft (tot 1 april 2022)
Directie:	Frans (F.T.E.) Dooren, directeur
Accountant:	Sander (S.) van Oostenbrugge, KPMG Accountants N.V.
Certificerend actuaris/ Sleutelfunctiehouder	
Actuarieel:	Edwin (E.) Schokker, Willis Towers Watson (tot 15 december 2020)
	Marnix (M.B.H.) Ceelaert, Willis Towers Watson (vanaf 15 december 2020)
Adviserend actuaris:	Lonneke (L.) Thissen, Sprenkels & Verschuren B.V.
Sleutelfunctiehouder	
Interne Audit:	Werner (W.A.C.M.) Koch
Compliance officer	
(extern):	Laurent Claassen (L.) BDO Advisory B.V.
Vertrouwenspersoon:	Annemarie (A.) Pierik van Nederlands Compliance Instituut (NCI)

4.7 Samenvatting Pensioenreglement IDC 2015

Pensioensysteem:	Individueel beschikbare premiereregeling, waarbij na ontvangst de premies worden belegd op een beleggings- of spaarrekening, tenzij de deelnemer voor 15 januari aangeeft de spaarbijdragen aan te willen wenden voor pensioenaanspraken.
Pensioenrichtdatum:	De eerste van de maand volgend op de 67 ^{ste} verjaardag, aankoop van levenslang ouderdoms- en nabestaandenpensioen in de verhouding 100:70 bij een gekwalificeerde pensioenuitvoerder.
Ingangsdatum:	Flexibele pensioendatum tussen 55 en 67 jaar.
Premiegrondslag:	Het pensioengevende salaris (dat is het met de werknemer overeengekomen vaste bruto jaarsalaris inclusief vakantietoeslag en eventuele dertiende maand), in 2019 gemaximeerd op € 107.593, minus de franchise.
Franchise:	Per 1 januari 2019: € 13.785 (fiscaal minimum).
Premiebijdragen:	Leeftijdsafhankelijke premies tot 67 jaar; een percentage van de premiegrondslag, gebaseerd op Besluit 2015, staffel II, 3% rekenrente.
Risico partnerpensioen tijdens deelnemerschap:	
• Levenslang:	1,16% van de laatst vastgestelde pensioengrondslag vermenigvuldigd met het aantal dienstjaren vanaf datum indiensttreding, doch niet eerder dan vanaf 1 januari 2015 rekening houdend met de parttimefactor.
• Anw:	12 maal de maandelijkse nabestaandenuitkering vanuit de Algemene Nabestaandenwet (exclusief vakantiegeld en exclusief tegemoetkoming) (2019: 14.775) ingaande de eerste dag van de maand volgend op de maand, waarin de deelnemer overlijdt.
Wezenpensioen:	Voor elk kind (maximaal vijf) 0,232% van de laatst vastgestelde pensioengrondslag vermenigvuldigd met het aantal dienstjaren vanaf datum indiensttreding, doch niet eerder dan vanaf 1 januari 2015.
Toeslagbeleid (directe inkoop):	Zolang de beleidsdekkingsgraad gelijk is aan of hoger is dan 110%: aanpassing ingegane pensioenen en premievrije aanspraken met procentuele wijziging van de algemene prijsindex voor zover toekomstbestendig kan worden geïndexeerd en voor zover de wet en de financiële positie van het pensioenfonds dit toelaat.
Keuzemogelijkheden:	Tussentijds (een deel van) het pensioenkapitaal omzetten in pensioenaanspraken, flexibele pensioendatum, variatie hoogte pensioenuitkeringen en/of deeltijdpensioen vanaf 55 jaar.

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van:

Stichting Nedlloyd Pensioenfonds

bezoekadres:
postadres:

Boompjes 40 3011 XB Rotterdam
Postbus 1982 3000 BZ Rotterdam

telefoon:
e-mail:
internet:

010 - 400 70 20
nedlloyd.pensionfund@nedlloyd.com
www.nedlloydpensioenfonds.nl

Publicatiedatum:

juni 2021